

دین و بین الملل

رصد ماهانه | شماره هفتم
آذرماه ۱۴۰۰

دولت-ملت‌ها، همیشه گرفتار مرزهای خاکی بوده‌اند. اینکه «ملت»ها مجبور باشند تا «خود» را در جغرافیایی دویبعدی از «دیگری» جداکنند می‌تواند از پیامدهای عرفی شدن مفروضات بشر در عصر جدید تلقی گردد.

به‌عکس، «دین» در گستره تاریخی آن مستحکم‌ترین عامل «تعریف» آدمیان از «خود» جمعی «شان» بوده است. اگر هویت‌های لخت جغرافیایی می‌توانند در دولت-ملت‌های مدرن متمثل شوند عجیب نیست هویت‌های سخت ایمانی را نیز در کالبد امامت-امت بازشناسیم.

در گذر تاریخ تا به امروز، امامت‌های دینی به‌دست شخصیت‌هایی بوده است که از طریق حکم و حکمت توده پیروان را سیاست کرده و بازیگرانی مهم در تعیین‌بخشی به حوزه عمومی بوده‌اند. این شخصیت‌ها را صرف‌نظر از آنکه گاه حقیقی‌اند (چون علما) و گاه حقوقی (چون سازمان‌های دینی)، «نهاد دین» تعبیر کرده‌ایم تا اشارتی باشد بر نقاط تکینه تأثیرگذاری بر جریان امر قدسی در میان توده‌ها.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دین و بین الملل

شماره هفتم

آذر ۱۴۰۰

ماهنامه دین و بین الملل

تهیه و تدوین: مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه
با همکاری اندیشکده راهبردی مرصاد

ناظر علمی: سید مفید حسینی کوهساری

سردبیر: علی امیرخانی

آدرس: قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع دارالولایه،

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، طبقه ۳

مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه

تلفن: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۴۰

فاکس: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۲۸

آدرس پایگاه اطلاع‌رسانی: www.hawzah-ird.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۸
بخش اول: اخبار.....	۱۱
عراق.....	۱۲
آیت الله سیستانی نماینده دبیر کل سازمان ملل در امور عراق را به حضور نپذیرفت.....	۱۲
آیت الله محمد تقی مدرس: انکار اصل انتخابات از سوی هیچ کس جایز نیست.....	۱۴
امام جمعه نجف: اگر کنسرت‌های فساد دوباره برگزار شوند، شهرک سندباد باقی نخواهد ماند.....	۱۶
شامات.....	۱۹
پرونده خبری: دولت سوریه و سیاست دینی فرامذهبی.....	۱۹
مجلس معارضان سوریه الرفاعی را به عنوان مفتی کل انتخاب کرد.....	۱۹
حمایت سازمان‌های علمایی اسلام‌گرا از انتخاب اسامه الرفاعی به عنوان «مفتی سوریه».....	۲۲
افتتاح دانشکده‌ای مسیحی در سوریه در بحبوحه ماجرای لغو منصب مفتی.....	۲۵
واکنش‌ها به تعرض رئیس رژیم صهیونیستی علیه حرم ابراهیمی.....	۲۸
تصمیم رسمی برای توقف اکران فیلم جنجالی «امیره».....	۳۰

ترکیه و قفقاز ۳۳

چاپ کتاب توهین‌آمیز به پیامبر اسلام(ص) برای کودکان شمال سوریه از

سوی وزارت آموزش ترکیه ۳۳

اعتراض رئیس سازمان دیانت ترکیه به بودجه ۱۶ میلیارد لیری ۳۶

ترکیه پیشنهاد تشکیل کمیته‌ای برای پیگیری وضعیت اقلیت‌های مسلمان در

جهان را مطرح کرد ۳۸

مفتی اعظم قزاقستان: جمعه سیاه را رها کنید! ۴۰

خلیج فارس ۴۲

پرونده خبری: اسلام اماراتی ۴۲

برگزاری نشست مجلس حکماء المسلمین به ریاست شیخ الازهر در امارات... ۴۳

آغاز فعالیت هشتمین مجمع بین‌المللی مجمع ترویج صلح در امارات ۴۶

عربستان به پاکستان ۲ مسجد با ظرفیت ۱۶ هزار نفر هدیه داد ۴۸

دیدار رئیس شورای عالی وقف دولت صنعا با نمایندگان فرقه اسماعیلیه .. ۵۰

مفتی سعودی: عمل جراحی زیبایی حرام است! ۵۲

پس از «اخوان» و «سروریه»... هشدار واعظان سعودی نسبت به «جماعه

التبلیغ» ۵۴

بحرین بزرگ‌ترین کلیسای کاتولیک در خلیج فارس را افتتاح کرد ۵۷

ماکت‌های کره زمین حاوی نام اسرائیل در یمن معدوم شد ۵۹

آفریقا..... ۶۲

نماینده مجلس مصر: لایحه جرم‌انگاری پوشیدن نقاب را ارائه می‌کنم.... ۶۲

محمود حسین: ابراهیم منیر عزل شده است..... ۶۵

اخوان خطاب به اردوغان: ما از نزدیکی شما با مصر به شرط عدم استرداد

افراد تحت تعقیب حمایت می‌کنیم..... ۶۷

الازهر و جنجال تحریم خوک..... ۶۹

احمد کریمه: حرمت پیوند اعضای خوک..... ۷۰

فتاوی مخالف نظر کریمه..... ۷۱

دیدگاه دار الافتاء مصر..... ۷۲

دعا در کنیسه برای نظامیان صهیونیست؛ برگگی دیگر از عادی‌سازی

مراکش..... ۷۲

اتحاد العلماء: ائتلاف کشورهای عربی با اسرائیل حرام است..... ۷۴

شبه قاره..... ۷۷

پرونده خبری: حکمرانی طالبان با امر به معروف و نهی از منکر..... ۷۷

طالبان: نظام اسلامی براساس امر به معروف شکل می‌گیرد..... ۷۷

طالبان پخش برنامه‌های تلویزیونی مخالف با شریعت اسلامی را ممنوع اعلام

کرد..... ۷۸

دستورات جدید طالبان: توقف کار و فعالیت برای اقامه نماز جماعت..... ۷۹

طالبان در ارزشگان از نمازگزاران امتحان می‌گیرد..... ۸۰

- طالبان در غزنی ورود زنان بدون محرم را به مراکز درمانی ممنوع کرد..... ۸۰
- طالبان درآمد حاصل از ریش تراشی را حرام اعلام کرد ۸۱
- رهبران هزاره شیعه حمایت خود را از طالبان اعلام کردند..... ۸۲
- طالبان «کمیسیون بررسی حقوق شیعیان» ایجاد کرد؛ وعده تشکیل حکومت فراگیر در یک الی یک‌ماه و نیم آینده ۸۴
- در همایش همبستگی با فلسطین؛ احزاب پاکستان بر وحدت امت اسلامی علیه رژیم صهیونیستی تأکید کردند..... ۸۶
- شرق آسیا**..... ۸۹
- «سودهای شما به نسل‌کشی دامن می‌زند»؛ مسلمانان روهینگیا از فیس‌بوک ۱۵۰ میلیارد دلار جریمه می‌خواهند ۸۹
- یک دادگاه غیررسمی در لندن رئیس‌جمهور چین را مسئول نسل‌کشی اویغورها معرفی کرد..... ۹۱
- غرب**..... ۹۳
- کنگره آمریکا لایحه‌ای را برای مبارزه با اسلام‌هراسی تصویب کرد ۹۳
- تعطیلی مساجد در فرانسه با ادعای نفرت‌پراکنی علیه مسیحیان و یهودیان ۹۵
- تشکیل اولین شورای شهر کاملاً مسلمان در تاریخ آمریکا..... ۹۷
- سایر ادیان**..... ۹۹
- پرونده خبری:** سفر مهم پاپ به یونان و قبرس ۹۹
- عذرخواهی پاپ از کلیسای ارتدوکس به خاطر اشتباهات کاتولیک‌ها..... ۹۹

- ۱۰۱.....پاپ در کمپ پناهجویان: جلوی غرق شدن تمدن را بگیریم
- ۱۰۳.....مسیحیان بعد از مسلمانان؛ قربانیان ملی‌گرایان هندو
- ۱۰۵.....**اخبار کوتاه**
- ۱۱۰.....**بخش دوم: تحلیل‌ها**
- ۱۱۱.....رسوایی فروش مدرک به دانشجویان عراقی؛ از تعلیق دانشگاه اسلامی لبنان تا زنگ خطر برای دانشگاه ادیان
- ۱۱۳.....پس‌لرزه‌های رسوایی در دانشگاه اسلامی لبنان
- ۱۱۵.....نگاه‌های تردیدآمیز به ایران
- ۱۱۶.....مشهد و تعلیق واحد دانشگاه آزاد
- ۱۱۹.....قم و زنگ خطر برای دانشگاه ادیان و مذاهب
- ۱۲۵.....بدخواهان در کمین
- ۱۲۷.....اردوغان در جلب نظر علویان ترکیه راه دشواری در پیش دارد
- ۱۲۹.....ترکیه هنوز آماده رها کردن اخوان المسلمین نیست
- ۱۳۲.....تازه‌مسلمانان روسیه و انگیزه‌های گرایش به اسلام
- ۱۳۵.....تغییر محتوای درسی کشورهای عربی به نفع اسرائیل
- ۱۴۰.....استفاده عربستان از حج برای اعمال فشار در پرونده جنگ یمن
- ۱۴۲.....یکسان‌سازی وقت نماز جمعه و تغییر تعطیلات هفتگی در امارات
- ۱۴۷.....پیامدهای اعطای تابعیت به روحانیون توسط عربستان چیست؟ پیروی از اماراتی‌ها!

- ۱۴۸ برکشیدن رابطه العالم
- ۱۴۹ پیشروی عادی سازی
- ۱۵۰ راه اماراتی ها
- ۱۵۱ به حاشیه راندن «کبار العلماء» و «جریان جامیه»
- ۱۵۲ زمینه های تاریخی
- ۱۵۳.. الظواهری ناامید.. حمله رهبر القاعده به طالبان پس از پایان ماه عسل
- ۱۵۵.... نشانه گیری دولت افراطی «مودی» به سمت بازیگران مسلمان بالیوود
- ۱۵۸..... روزهای سخت پاکستان با طالبان
- ۱۶۱..... روند اسلام گرایی در ژاپن و تغییر ساختار جمعیتی
- تأسیس شورای ملی ائمه جماعات؛ طرح مکرون در انشقاق صفوف مسلمانان
فرانسه ۱۶۴.....
- تأسیس شورا اقدامی در راستای ایجاد اختلاف میان مسلمانان ۱۶۶.....
- نظرسنجی پیو: آمریکا سال به سال سکولارتر می شود..... ۱۶۸.....
- «سنت کاترین»؛ پایتخت گردشگری مذهبی در جهان ۱۷۱.....
- بخش سوم: منشورات ۱۷۴.....**
- گسترش فعالیت های سازمان دیانت و سیاست های خانواده در ترکیه تحت
حاکمیت حزب عدالت و توسعه ۱۷۵.....
- مقدمه ۱۷۵.....
- سکولاریسم و سازمان دیانت ۱۷۶.....

- ۱۸۱ سکولارزدایی در یک دولت سکولار؟
- ۱۸۳ دیانت، زنان و سیاست خانواده: واعظان زن
- ۱۸۶ نتیجه‌گیری
- ۱۸۸ «خوجه‌های اسماعیلی» در کانادا و آمریکا
- ۱۹۱ دین و دینداری در گستره جهانی
- کتاب «مدارس فکری حوزه نجف و نسبت آنها با اندیشه انقلاب اسلامی» ۱۹۳
- ۱۹۴ اهمیت حوزه نجف
- ۱۹۶ روش تحقیق
- ۱۹۷ مدرسه خویی
- ۱۹۸ مدرسه سیستانی
- ۲۰۰ مدرسه صدر اول
- ۲۰۱ مدرسه صدر دوم
- ۲۰۴ تمایز نظر و میدان عمل

پیشگفتار

از جمله مهم‌ترین مسائل فکری مطرح در دنیای معاصر، بررسی مناسبات میان ادیان است. قرآن کریم دارای ایده‌های متفاوت در این زمینه بوده و دارای ظرفیتی است که می‌تواند راهکارهای تحقق وحدت فراگیر ادیان را ارائه دهد، تا بدین وسیله در پیشرفت و تکامل جوامع انسانی نقشی به‌سزا ایفا نماید.

دنیای امروز نیازمند گفت‌وگو است، این گفت‌وگو زمانی اثربخش خواهد شد که از سوی رهبران مذهبی دنیا برای حل مشکلات جهانی صورت گیرد و باید بر اساس تکیه بر اصل توحید، پیروی از آیین ابراهیم علیه السلام و تکیه بر اصول و مبانی مشترک و مبارزه با افراط‌گرایی و تحجر باشد.

در عصر حاضر جهان گمشده‌ای به اسم معنویت دارد و در گرفتاری‌ها و بلاها که دست بشریت از دستاوردهای انسانی کوتاه می‌شود و به بن‌بست می‌رسد، همگی به سمت یک قدرت ماورایی که همان قدرت غالب خداوند متعال است پناه می‌برند. در چنین شرایطی حضور معنویت و پیام رهبران معنوی می‌تواند برای بشریت التیام‌بخش باشد و آنها را از نظر روحی تسکین دهد که البته در این میان نقش نهادهای دینی می‌تواند قدرت این التیام و آرامش را تقویت نماید.

جهان امروز در شرایط فعلی به وحدت بین مذاهب و مناسبات و تعامل بین ادیان نیاز دارد، به ویژه در شرایطی که برخی به اسم دین و مذاهب و نحله‌ها، اقداماتی را مرتکب می‌شوند که به آموزه‌های دینی شباهتی ندارد و ناشی از افراط، تحجر و کج‌فهمی است.

در بین مراجع عظام تقلید و علمای دینی همواره این رویه وجود داشته و دارد که از طریق پیام به علما و دانشمندان دینی سایر مذاهب و ادیان این حقیقت را به آنها القا نمایند که اسلام و مذهب شیعه همواره دین و آیین صلح، سازش، تعامل و ارتباط مسالمت‌آمیز با سایر مذاهب و ادیان الهی است. نگارش این نامه‌ها خود فصل جدیدی را در بین گفتگوی ادیان و مذاهب رقم خواهد زد.

مدیر محترم حوزه‌های علمیه حضرت آیت الله اعرافی (دامت برکاته) به عنوان یک شخصیت بین‌المللی و دنیادیده، به جهان امروز نگاهی ارتباطی و بین‌المللی دارد که می‌تواند دیپلماسی دینی و فرهنگی را به ارمغان بیاورد.

در آستانه میلاد حضرت مسیح صلی الله علیه و آله و سال نو میلادی حضرت آیت الله اعرافی با روحانیون ارشد کلیساها و نمایندگان اقلیت مسیحیت در ایران مکاتباتی را نمودند که در واقع هدف ایشان از این مکاتبات تأکید بر مشترکات نظام‌های اعتقادی، اخلاقی و رفتاری است که از طریق گفتگوها و تعاملات برادرانه و

سازنده، صلح و آرامش و همبستگی بیشتر برای جامعه جهانی و سرزمین پهناور جمهوری اسلامی می‌تواند به دست آید.

این قبیل مکاتبات با رهبران مذاهب و ادیان نشانگر آن است که حوزه‌های علمیه از هر اقدامی در سطح ملی یا بین‌المللی که باعث تقویت ارزش‌های مشترک ادیان ابراهیمی همچون کرامت انسانی، عدالت، محبت، صلح، شفقت و پرستش عاشقانه شود، استقبال می‌کند.

تأثیر و بازتاب چنین پیام‌هایی خود نمایانگر زمان‌شناسی و دقت‌نظری است که مدیر حوزه‌های علمیه دارند؛ چراکه رسانه‌های مختلف دنیا این اقدام را ستایش کرده و از آن به نیکی یاد کرده‌اند. این نامه‌ها صدای مکتب تشیع را به گوش جهان می‌رساند و بی‌تردید وحدت جهانی را به همراه خواهد داشت.

مسئولان و متولیان امر در حوزه‌های علمیه باید محتوای این پیام‌ها را که در واقع دریچه‌های متنوع و متعددی را به روی حوزه‌های علمیه، نهادهای دینی و حوزویان باز می‌نماید، دنبال کنند و پیرو این پیام‌ها، سازوکار وحدت مذاهب و مناسبات و تعاملات ادیانی را فراهم آورند، زیرا چنین مکاتباتی بیانگر این است که جهان تشیع به دنبال تعامل و همکاری عملی با دیگر مذاهب و ادیان می‌باشد.

سید مفید حسینی کوهساری

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه

بخش اول: اخبار

عراق

آیت الله سیستانی نماینده دبیرکل سازمان ملل در امور عراق را به حضور پذیرفت

کمیته اعتراض به انتخابات عراق روز جمعه ۱۰ دسامبر بیانیه‌ای منتشر و اعلام کرد که آیت الله سیستانی درخواست دیدار با پلاسخارت، نماینده دبیرکل سازمان ملل در امور عراق را رد کرده‌اند.^۱

^۱ <https://www.alalam.ir/news/5942193>

ملاحظه: انتخابات پارلمانی زودهنگام عراق در ۱۸ مهرماه سال جاری برگزار شد که نتایج آن موجی از اعتراضات را در میان جریان‌های سیاسی این کشور برانگیخت. این انتخابات که با نظارت بین‌المللی برگزار شد شاهد کاهش میزان مشارکت، کاهش تعداد کاندیداهای پیروز برخی جریان‌های سیاسی و افزایش کرسی‌های کسب شده توسط جریان صدر بود.

علاوه بر این تغییر نتایج نسبت به انتخابات گذشته، وارد آمدن برخی اشکالات به انتخابات از جمله مستقر بودن سرور داده‌های این انتخابات در کشور امارات و همچنین اختلافات در نتایج آراء ثبت شده در سیستم شمارش آرا با شمارش دستی آرا در برخی شعب اخذ رأی، باعث ایجاد اعتراضاتی در برخی از استان‌های عراق گردید.

در پی این اعتراضات جنین پلاسخارت، فرستاده سازمان ملل با برگزاری جلسات متعدد با طرف‌های مختلف شرکت‌کننده در انتخابات سعی در مورد پذیرش قرار گرفتن نتایج انتخابات کرد. وی در این راستا با افراد مختلفی از جمله شیخ قیس الخزعلی، رهبر جریان صادقون و از معترضان به نتایج در بغداد و همچنین سید مقتدی صدر رهبر جریان صدر -سائرون- در شهر نجف اشرف دیدار کرده بود.

درخواست پلاسخارت برای دیدار با آیت الله سیستانی را می‌توان در ادامه تلاش‌های وی برای تصویب نتایج انتخابات دانست که این امر با هوشمندی مرجعیت اعلیٰ عراق در عدم قبول دیدار و استفاده سیاسی از آن بی‌نتیجه ماند. نپذیرفتن فرستاده سازمان ملل توسط آیت الله سیستانی را

می‌شود به پرهیز از استفاده ابزاری از جایگاه مرجعیت در عراق تفسیر کرد. این رویکرد می‌تواند تأثیر به‌سزایی در مشروعیت این نهاد بین‌المللی در عراق و نقش آفرینی آن در آینده سیاسی عراق داشته باشد.

آیت‌الله محمد تقی مدرسی: انکار اصل انتخابات از سوی هیچ‌کس جایز نیست

آیت‌الله محمد تقی مدرسی در سخنانی بر اهمیت انتخابات تأکید کرد و افزود: علی‌رغم نکات منفی موجود در اجرای انتخابات اخیر، اما نفس برگزاری چنین رویدادی در کشوری که مدت‌های طولانی از حکومت‌های استبدادی رنج می‌برده است، اتفاقی بزرگ است.

در این سخنرانی هفتگی که از شبکه‌های تلویزیونی نیز پخش گردید، وی گفت: «با وجود احتمال دست‌کاری در برخی جوانب انتخابات، این انتخابات با مشارکت مردم و انتخاب افرادی که به نظرشان صلاحیت رهبری دوره زمانی پیش رو را در عراق دارند برگزار شده است. لذا انکار اصل انتخابات از سوی هیچ‌کس جایز نیست. انتخابات نعمتی است که اکثر کشورها در اطراف عراق از آن بی‌بهره‌اند.»

آیت‌الله مدرسی‌همچنین در توصیه به افراد پیروز در انتخابات افزود: «افراد پیروز در کسب اعتماد مردم باید نسبت به مسئولیت‌های خود در قبال مردم عراق مسئولیت‌پذیر باشند و به کرسی‌های کسب‌شده در انتخابات نباید به عنوان فرصتی برای استفاده از امکانات و جایگاهش نگریست، بلکه باید به چشم یک امتحان و مسئولیت بزرگ در برابر رأی‌های شرکت‌کنندگان در انتخابات به آن نگاه کرد.»^۱

^۱ <http://abna.cc/bFXP>

امام جمعه نجف: اگر کسرت‌های فساد دوباره برگزار شوند، شهرک سندباد باقی نخواهد ماند

حجت الاسلام و المسلمین سید صدرالدین قپانچی، امام جمعه نجف، در خطبه سیاسی نماز جمعه ۲۶ آذرماه ضمن پرداختن به موضوع برپایی جشنواره‌های اخیر در عراق اعلام کرد که این جنگ، اخلاقیات مردم عراق را هدف گرفته است و در صورتی که برگزارکنندگان آن برگزاری برنامه‌های فسادانگیز را متوقف نکنند، مردم متعهد عراق و علما آمادگی مبارزه تا پای جان در برابر آنها را خواهند داشت.

وی افزود: «ما آمادگی داریم با این جنگ مقابله کنیم و به میدان برویم و اگر شهر سندباد دوباره چنین جشنواره‌هایی را برپا کند، این شهر باقی نمی‌ماند و اعلام می‌کنیم که اگر به دین ما و اهل بیت پیامبر (ص) تعرضی صورت گیرد، زنده نخواهیم ماند».

حجت الاسلام قبانچی دولت عراق را مسئول جلوگیری از برپایی این جشنواره‌ها دانست و از موکب‌ها، طوایف و جوانان و زنانی که برای جلوگیری از برپایی آنها ایستادگی کردند، تشکر کرد.

ایشان همچنین با توجه به نزدیک بودن ایام جشن‌های سال نوی میلادی به مسئولین دولتی شهر نجف هشدار دادند که نسبت به حفظ حرمت این شهر کوتاهی نکرده و مانع برگزاری جشن‌های دور از شأن شهر امیرالمؤمنین شوند.^۱

ملاحظه: جشنواره سندباد در منطقه‌ای به همین نام در بغداد برگزار شده و نکته برجسته آن دعوت از خواننده‌های مطرح جهان عرب و اجرای کنسرت‌های خوانندگی و موسیقی است.

برگزارکنندگان این جشنواره هدف از برپایی آن را ارائه تصویری جدید از عراق به عنوان کشوری که در آن فرهنگ‌های متعدد وجود دارد اعلام کرده‌اند.

این در حالی است که برگزاری این مراسم‌ها با برنامه‌هایی همراه بوده است که از ابتدای سقوط رژیم صدام بی‌سابقه بوده است؛ همچون دعوت از

^۱ <https://ninanews.com/Website/News/Details?Key=۹۴۵۳۸۱>

خوانندگان مطرح زن جهان عرب به همراه گروه‌های رقاصه‌های زن که خوانندگان را همراهی می‌کردند.

در نهایت هم‌زمانی این جشنواره با ایام فاطمیه موجب ایجاد اعتراضات مردمی در شهرهای مختلف عراق گردید که در آن مردم، عشایر و روحانیون محلی در بغداد خواهان تعطیل شدن این مراسم‌ها شدند. در پی این اعتراضات، مسئولین برگزاری اقدام به تعویق کنسرت‌های این جشنواره کردند.

پیش از این نیز جشنواره بابل در استان بابل برای نخستین بار بعد از سقوط رژیم صدام با حضور خوانندگان مطرح زن جهان عرب برگزار شده بود که آن نیز با اعتراضات گسترده مردم استان بابل همراه شد.

شاید بتوان برگزاری فشرده و یکی پس از دیگری چنین جشنواره‌هایی را در آخرین روزهای نخست‌وزیری کاظمی، تلاشی برای تغییر ذائقه جوانان عراقی و ایجاد مطالبه‌ای جدید در بین آنها دانست. مطالبه‌ای که در تضاد با هنجارهای گذشته عراق در سایه حاکمیت احزاب اسلامی است و می‌تواند چالش‌های جدیدی را برای منتخبان انتخابات اخیر که تفاوت چندانی با دوره‌های قبل ندارند، ایجاد کند.

تغییری که یکی از اهداف تظاهرات تشرین بود و از طریق انتخابات زود هنگام حاصل نشد، اکنون و در پایان عمر دولت کاظمی از طریق تابوشکنی‌های فرهنگی دستگاه‌های دولتی در حال پیگیری است.

شامات

پرونده خبری: دولت سوریه و سیاست دینی فرامذهبی

مجلس معارضان سوریه الرفاعی را به عنوان مفتی کل انتخاب کرد

مجلس معارضان سوریه (المجلس الإسلامي السوري) شامگاه شنبه ۲۰ نوامبر شیخ اسامه الرفاعی را به عنوان مفتی کل جمهوری عربی سوریه انتخاب کردند. این مجلس که در سال ۲۰۱۴ در ترکیه تأسیس شده و اسامه الرفاعی خود ریاست

آن را بر عهده دارد، این تصمیم را در واکنش به لغو این سمت توسط دولت سوریه و انتقال اختیارات آن به شورای موسوم به «شورای فقهی» گرفته است.

مطیع البطین، سخنگوی «مجلس اسلامی سوریه» که شامل علمای مخالف دولت است و مقر آن در استانبول است، اعلام کرد که این مجلس «به عنوان نماینده و مرجع علم و علما به اتفاق آرا شیخ اسامه عبدالکریم الرفاعی را به عنوان مفتی اعظم جمهوری عربی سوریه انتخاب کرد.

البطین در یک بیانیه ویدئویی از مردم سوریه خواست تا حول «اقتدار دینی واحد خود» تجمع کنند و خاطر نشان کرد که الرفاعی طی چند روز آینده «یک سخنرانی جامع» ایراد خواهد کرد.

معتز الخطیب محقق اسلام گرا و از معارضان سوری در گفت و گو با العربی الجدید، درباره پیامدهای انتخاب شیخ الرفاعی گفت: «این اقدامی هوشمندانه از سوی مجلس سوریه است... مجلس از فرصت استفاده کرد. دولت سوریه خلأیی به جای گذاشت و این مجلس آن را با شیوه‌ای انتخابی (از گروهی از نمایندگان مذهبی و تشکیلاتی) پر کرد، در حالی که پیش از این نظام خود آن را انتصاب می کرد.»

الخطیب معتقد است که «نظام با لغو این موقعیت، فرصتی طلایی را برای مخالفان خود فراهم کرد». وی افزود: «این اقدام (انتخاب الرفاعی) پس از خشم گسترده از لغو این منصب صورت می گیرد؛ لغوی که با واگذاری فتوا به یک شورای فقهی انتصابی و متشکل از فرقه‌های گوناگون همراه شده است و این به معنای حذف اهل سنت به مثابه یکی از اجزای رسمی و اکثریت سوریه، است.»

شیخ اسامه الرفاعی، متولد سال ۱۹۴۴ در دمشق، پایتخت سوریه، یکی از برجسته‌ترین علمایی است که از انقلاب معارضان در سال ۲۰۱۱ حمایت کرد و به طور علنی از نظام سوریه و اعمال آن انتقاد می‌کرد. الرفاعی ریاست مجلس اسلامی سوریه را از هنگام تأسیس آن بر عهده داشته و همچنین رئیس اتحادیه علمای شام (رابطة علماء الشام) است.^۱

ملاحظه: بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه با صدور فرمانی اختیارات شورای فقهی در وزارت اوقاف این کشور را توسعه داده، اما سمت مفتی جمهوری را لغو کرد. بر اساس فرمان رئیس‌جمهور سوریه، وزیر اوقاف به عنوان رئیس شورای علمی فقهی وزارت اوقاف و دو معاون او از اعضای این شورا هستند.

رئیس اتحادیه علمای بلاد شام، قاضی شرعی اول در دمشق، ۳۰ نفر از علمای ارشد در سوریه به نمایندگی از «همه مذاهب»، نماینده‌ای از ائمه جماعت، پنج نفر از زنان عالِمه قرآنی، نماینده‌ای از دانشگاه علوم دینی بلاد شام، دو نماینده از دانشکده‌های شریعت در دانشگاه‌های دولتی سوریه هم در آن عضویت دارند.

بر اساس فرمان رئیس‌جمهور سوریه، صدور فتوا بر اساس ادله فقهی مبنی بر فقه اسلامی با «تمامی مذاهب» آن و تعیین اصول و موازین صدور فتوا از جمله اختیارات جدید شورای فقهی سوریه است.

^۱ <https://www.alaraby.co.uk/politics/> - انتخاب الرفاعی مفتیاً عاماً لسورية - ردلم - بتأخر -

این تصمیم بشار اسد برای لغو منصب مفتی اعظم را می‌توان گامی دیگر برای تمرکز بیشتر نهاد دین در وزارت اوقاف و گشایش نهاد افتاء از فضایی تک‌مذهبی (سنی) به تمامی مذاهب موجود در سوریه به شمار آورد.

حمایت سازمان‌های علمایی اسلام‌گرا از انتخاب اسامه الرفاعی به عنوان «مفتی سوریه»

الاتحاد العالمي لعلماء المسلمین با صدور بیانیه‌ای صمیمانه‌ترین تبریکات و بهترین آرزوهای خود را به مناسبت انتخاب شیخ اسامه الرفاعی توسط المجلس الإسلامي السوری به عنوان مفتی کل سوریه ابراز کرد.

پیش از این، «هیئة علماء المسلمین» لبنان، «هیئة علماء فلسطين فی الخارج» و «هیئة علماء اليمن» بیانیه‌های مشابهی را صادر کرده بودند.

در بیانیه اتحاد العلماء که دکتر علی قره داغی دبیر کل آن است، آمده است که انتخاب اسامه الرفاعی، واکنشی عملی به لغو رسمی منصب مفتی سوریه تلقی می‌شود و با توجه به حضور شیخ الرفاعی در این مقام بی‌تردید موجب ایجاد رابطه ممتازی خواهد شد که اتحادیه جهانی علمای مسلمان را با علمای برجسته و مردم بزرگ سوریه سرافراز و آزاد پیوند می‌دهد.^۱

همچنین هیئت علماء المسلمین لبنان ۲۱ نوامبر بیانیه‌ای صادر کرد، که در آن آمده است: انجمن علمای مسلمان لبنان انتخاب عالم برجسته شیخ اسامه عبدالکریم الرفاعی به عنوان مفتی اعظم سوریه را به مردم سوریه به طور عام و علمای آن به ویژه تبریک می‌گوید و آن را گامی برای آزادسازی جایگاه افتاء دانست.^۲

هیئت علماء فلسطین در خارج از کشور نیز از انتخاب الرفاعی استقبال کرد و گفت این انتخاب جایگاه فتوا را به جایگاه واقعی خود و به دور از انتصاب و کنترل سیاسی باز می‌گرداند و این اقدام مبارکی است که ما در انجمن علمای فلسطین حمایت خود را از آن اعلام می‌کنیم.^۳

سخنگوی رسمی هیئت علماء یمن، محمد ناصر الحزومی الإدریسی نیز به نوبه خود، اقدام «المجلس الإسلامی السوری» را تبریک گفت.^۴

^۱ <https://iumsonline.org/ar/ContentDetails.aspx?ID=۲۱۶۷۰>

^۲ <https://www.alsouria.net/بیانات-للا-اتحاد-العالمی-للعلماء-المس/>

^۳ <https://palscholars.com/post/۶۴۳۱>

^۴ https://twitter.com/Mp_M_Alhazmi/status/۱۴۶۲۴۵۰۹۹۶۱۰۲۲۳۸۲۱۶

ملاحظه: حمایت سازمان‌های علمایی اسلام‌گرا از اقدام مجلس معارضان سوریه دور از انتظار نبود. اما با وجود این حمایت‌ها، بعید است انتخاب اسامه الرفاعی به عنوان مفتی کل بتواند چندان موفقیتی برای معارضان در ارتقای اقتدار دینی خود در جامعه سوریه به همراه داشته باشد؛ چرا که پیش از این نیز علمای معارض سوری جایگاه افتاء را خالی نگذاشته بودند و مجلس معارضان با ریاست الرفاعی، شورای افتایی را ترتیب داده و موازی با مفتی جمهوری سوریه (شیخ حسون)، فتوا می‌دادند. طرفه آنکه معارضان اسلام‌گرا با تصمیم جدید خود گامی مخالف با موضع پیشین خود نسبت به نهاد افتاء برداشته‌اند و با انتخاب مفتی کل، عملاً خلاف «اجتهاد گروهی» مبتنی بر «شورا» و «گفتگوی علمی»، که پیش از این شعار و عمل خود قرار داده بودند، اقدام کرده‌اند.^۱ در واقع همانگونه که دولت سوریه مقام مفتی کل را لغو کرده، معارضان نیز مجلس الافتاء را برچیده‌اند و عملاً امتیاز شورایی بودن افتاء را به طور انحصاری به دولت بخشیده‌اند و پس از این به جای بیش از ۲۰ امضای علمای دینی که پای هر فتوای مجلس افتای معارضان می‌آمد، تنها باید امضای اسامه الرفاعی را شاهد باشیم.

^۱ https://sy_sic.com/?p=۲۶۰۸

افتتاح دانشکده‌ای مسیحی در سوریه در بحبوحه ماجرای لغو منصب مفتی

دولت سوریه چند روز پس از لغو منصب مفتی جمهوری، دانشکده الهیاتی مختص به مسیحیان افتتاح کرد که اولین دانشکده الهیات در نوع خود در سوریه به شمار آمده و اختصاص به مطالعه الهیات مسیحی دارد. این موضوع سؤالاتی را در مورد آینده «صحنه مذهبی» در سوریه ایجاد کرده است.

دولت سوریه هیئتی متشکل از منصور عزام وزیر امور ریاست جمهوری و بسام ابراهیم وزیر آموزش عالی و تحقیقات علمی را برای شرکت در مراسم افتتاحیه که در آن پاتریارک انطاکیه و اسقف یوسف العبسی شرکت داشته‌اند، اعزام کرده است.

در جریان افتتاحیه، اسقف العبسی گفت که رئیس جمهور بشار اسد در سال ۲۰۱۹ فرمان تأسیس این دانشکده را داده است.

ایمن عبدالنور، رئیس سازمان مسیحیان سوریه برای صلح، به رصیف ۲۲ گفت: «دانشکده الهیات وابسته به کاتولیک‌های رومی است و نه همه مسیحیان سوریه. به عبارت دیگر، این یک «هدیه» برای پاپ در واتیکان است و هدیه‌ای از سوی اسد به کاتولیک‌های سریانی است که وابسته به پاپ نیز هستند و همچنین پاداشی برای سفر هیئت بلندپایه واتیکان به سوریه در سال ۲۰۱۹ است.» وی خاطر نشان کرد: «نظام سوریه در استفاده از کارت دینی برای جلب حمایت به ویژه در خارج از کشور خوب عمل می‌کند. اسد نه تنها این رویه را در داخل کشور دنبال کرده، بلکه برای تقویت روابط با غرب از طریق واتیکان و نیز با پروتستان‌ها در آمریکا با اعطای حق تأسیس پنج کلیسای جدید و همچنین اجازه برگزاری سمینارها و گردهمایی‌ها به هندوها و... تلاش کرده است.»

واتیکان از زمان وقوع انقلاب در سال ۲۰۱۱ برخلاف دولت‌های غربی به رسمیت شناختن نظام سوریه یا حتی سفیر خود در دمشق را پس نگرفته است و در عوض، دیدارهای سطح بالا و تبادل پیام‌های دیپلماتیک را ادامه داده است.

در سال ۲۰۱۳، واتیکان به آرامی ایالات متحده را تحت فشار قرار داد تا از مداخله نظامی دولت باراک اوباما علیه نظام سوریه جلوگیری کند و همچنان مدافع سرسخت آنچه «راه حل دیپلماتیک» در سوریه می‌خواند، باقی ماند.

خبر تأسیس دانشکده اختصاصی الهیات برای مسیحیان چند روز پس از آن اعلام شد که رئیس جمهور سوریه دستور لغو منصب مفتی جمهوری که همواره

یکی از علمای اهل سنت آن را بر عهده داشت، صادر کرد، اقدامی که عبدالنور آن را بخشی از تلاش‌های نظام برای تغییر صحنه مذهبی در سوریه قلمداد کرد.^۱

ملاحظه: طبق برآوردها، مسیحیان حدود ۱۰ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، که کلیسای ارتدوکس یونانی و کلیسای کاتولیک رومی بزرگ‌ترین گروه‌های مذهبی مسیحیان را شامل می‌شوند. مسیحیان در سراسر کشور پخش هستند و جمعیت آنها در دمشق، حمص و لاذقیه قابل توجه است.

روستاهای عمدتاً مسیحی‌نشین مانند صیدنایا و معلولا و همچنین شهر ساحلی و مسیحی‌نشین صافیتا در اطراف دمشق واقع شده‌اند. مسیحیان از سطح نسبتاً بالایی از تسامح مذهبی بهره‌مند هستند. آنها آزادانه به عبادت می‌پردازند و برخی سمت‌های ارشد دولتی را در اختیار دارند.

باور عمومی بر این است که اکثر مسیحیان از شرکت در اعتراضات علیه دولت خودداری کرده‌اند، چرا که بیم دارند بعد از روی کار آمدن یک دولت اسلام‌گرا امتیازات دینی خود را از دست بدهند.

رسانه‌های سوری از چهره‌های مذهبی، نظیر ایگناتیوس چهارم (هزیم)، اسقف اعظم کلیسای ارتدوکس یونانی، برای دفاع از مواضع دولت استفاده کرده‌اند.

گزارش شده بشار اسد اندکی بعد از شروع ناآرامی‌ها با رهبران مسیحیان دیدار کرده و به آنها گفته است که آینده‌شان با بودن او در قدرت بیشتر

^۱ <https://raseef22.net/article/1085421>

در امان است. رهبران مسیحی در تظاهرات طرفداران حکومت سخنرانی کرده‌اند و ضمن حمایت از مقامات کشور، از سوری‌ها خواسته‌اند راه گفتگو را در پیش بگیرند.

واکنش‌ها به تعرض رئیس رژیم صهیونیستی علیه حرم ابراهیمی

نخست وزیر فلسطین ادعاهای رئیس رژیم صهیونیستی را در مورد «حق تاریخی یهودیان» در شهر الخلیل در کرانه باختری رد کرد. محمد آشتیه، نخست وزیر فلسطین در بیانیه‌ای اعلام کرد، اظهارات اسحاق هرتزوغ، رئیس رژیم صهیونیستی تلاشی برای تحمیل حقایق دروغین در شهر عربی اسلامی، مقدمه‌چینی برای یهودی‌سازی این شهر و گسترش کنترل بر آن و قرار دادن ساکنان اصلی آن

در برابر نظام آپارتاید است که آثارش در خیابان‌ها و معابر شهرک قدیم که در معرض پاک‌سازی قومی و تبعیض نژادی است، نمایان است.

آشتیه از سازمان ملل و یونسکو که حرم ابراهیمی را جزو میراث جهانی قرار داده، خواست برای توقف نقض‌ها علیه مقدسات اسلامی و مسیحی، به خصوص علیه مسجدالاقصی و حرم ابراهیمی اقدام کنند.

همچنین جنبش حماس خواستار باز گذاشتن «دست مقاومت» در کرانه باختری برای رویارویی با تجاوزهای رژیم صهیونیستی شد که آخرین آن یورش هرتزوگ به حرم ابراهیمی است.

از سوی دیگر، جنبش جهاد اسلامی هم نسبت به عواقب و پیامدهای تعرض اسحاق هرتزوگ رئیس رژیم صهیونیستی به حرم ابراهیمی در شهر الخلیل هشدار داد.

طارق عزالدین سخنگوی این جنبش این اقدام را خصمانه خواند و خاطرنشان کرد که انتفاضه الأقصى در واکنش به یورش «شارون» نخست‌وزیر اسبق رژیم صهیونیستی به مسجد الأقصى در سپتامبر ۲۰۰۰ میلادی شکل گرفت.

اتحادیه عرب نیز ضمن محکوم کردن اقدام هرتزوگ، آن را در راستای تقسیم زمانی و مکانی حرم ابراهیمی و یهودی‌سازی آن دانست و بر ضرورت اعلام مخالفت جهانیان با جنایات صهیونیست‌ها علیه مقدسات اسلامی و مسیحی فلسطین از جمله تعرض به حرم ابراهیمی تأکید کرد.

رئیس رژیم صهیونیستی روز یکشنبه ۲۸ نوامبر تحت حراست شدید نیروهای ارتش این رژیم جهت برگزاری عید حانوکا به حرم ابراهیمی در شهر

الخلیل در کرانه باختری وارد شد. این در حالی است که طبق اعلام رسانه‌های فلسطینی نیروهای رژیم صهیونیستی از ورود نمازگزاران فلسطین از ورود به این مسجد جلوگیری کردند.^۱

تصمیم رسمی برای توقف اکران فیلم جنجالی «امیره»

گروه سازنده فیلم جنجالی «امیره» (شاهدخت) که به جریان قاچاق اسپرم اسیران فلسطینی می‌پردازد، اعلام کردند که بخش این فیلم متوقف خواهد شد. سازندگان فیلم مذکور، دلیل این تصمیم را طی بیانیه‌ای تشریح کردند: «اسرای فلسطینی و احساساتشان برای ما اولویت دارند و قضیه اصلی ما هستند، به همین خاطر اکران این فیلم متوقف خواهد شد».

سازندگان در این بیانیه ضمن دعوت از اسرا و خانواده‌هایشان به تشکیل کمیته‌ای برای تماشا و بررسی این فیلم، افزودند: «ما ایمان داریم که آنچه در فیلم

^۱ https://arabic.rt.com/world/۱۲۹۹۰۳۴_

امیره ارائه کردیم، خالص بوده و هیچ توهینی به اسرا و قضیه فلسطین در آن وجود ندارد».

گفتنی است فیلم «امیره» که نماینده اردن در اسکار ۲۰۲۲ و تولید مشترک مصر، امارات، اردن و عربستان است، یک روز پس از اکران در «جشنواره حقوق بشر کرامت» در پایتخت اردن، جنجال زیادی را برانگیخت.

این فیلم به داستان قاچاق اسپرم اسرای فلسطینی در زندان‌های رژیم صهیونیستی می‌پردازد که منتقدان آن را «توهین به اسرا و فرزندان حاصل از این اسپرم‌ها و کسانی که به نام سفیران آزادی شناخته می‌شوند» دانسته‌اند. به عقیده منتقدان، این فیلم حامی روایت اسرائیلی از مسئله قاچاق اسپرم است درحالی‌که این کار برای فلسطینیان نوعی مبارزه قلمداد می‌شود.^۱

ملاحظه: حدود هفت هزار فلسطینی به عنوان «زندانیان امنیتی» در زندان‌های اسرائیل به سر می‌برند و تقریباً هزار نفرشان به ۲۰ سال حبس یا بیشتر محکوم شده‌اند. زندانیان هر دو هفته یک‌بار اجازه‌ی ملاقات با بستگان درجه‌ی یک خود را دارند. ملاقات‌کنندگان پس از بازرسی بدنی کامل، می‌توانند با گوشی از پشت شیشه با عزیزان خود صحبت کنند.

برخی زندانیان فلسطینی که در زندان‌های اسرائیل حبس شده‌اند، برای بقای نسل و -شاید مهم‌تر از آن- ادامه یافتن جنبش مقاومت توسط آن نسل، پیش از ملاقات اسپرم خود را درون لوله‌های خودکار می‌ریزند و آن را داخل بسته‌های خوراکی مخفی می‌کنند و در این ملاقات‌های

^۱ <https://fa.alalam.ir/news/5939173>

کوتاه، به بهانه‌ی دادن خوراکی به فرزندان‌شان، آن را از زندان خارج می‌کنند.

به تازگی، ۱۳ آذرماه، خبرگزاری آناتولی خبر داد که ناهض حمید، یک زندانی فلسطینی که از سال ۲۰۰۷ تاکنون در زندان‌های اسرائیل به سر می‌برد، با «قاجاق اسپرم» صاحب دوقلو شده است.^۱ گفتنی است شورای عالی فتوای فلسطین با صدور فتوایی اعلام کرده است که زندانیان فلسطینی در زندان‌های اسرائیل می‌توانند از تلقیح مصنوعی صاحب فرزند شوند.

خاورمیانه/یک-زندانی-فلسطینی-با-قاجاق-اسپرم-صاحب- <https://www.aa.com.tr/fa/>
دوقلو-شد/۲۴۳۸۷۸۰

ترکیه و قفقاز

چاپ کتاب توهین آمیز به پیامبر اسلام (ص) برای کودکان شمال سوریه از سوی وزارت آموزش ترکیه

در پی انتشار تصاویر توهین آمیز به پیامبر اکرم (ص) در کتابی که وزارت آموزش ترکیه منتشر کرده، وزارت اوقاف سوریه در بیانیه‌ای این اقدام را به شدت محکوم و حمله خطرناک به مقام پیامبر اکرم (ص) توصیف کرد. این وزارتخانه در بیانیه‌ای اعلام کرد: «برخی از وبسایت‌ها تصاویری از کتاب درسی کلاس اول وزارت آموزش ترکیه منتشر کردند که حاوی نقاشی‌ها و تصاویر توهین آمیز به مقام پیامبر (ص) است و در مدارس مناطق تحت کنترل تروریست‌ها و عوامل اشغالگر ترکیه در شمال سوریه توزیع شده است.»

در اولین اظهار نظر رسمی دولت سوریه در این باره، این وزارتخانه اعلام کرد که شورای فقهی (وابسته به وزارت اوقاف سوریه) این توهین و حمله خطرناک به مقام پیامبر (ص) را محکوم می‌کند.

این بیانیه می‌افزاید که اینگونه اعمال چهره واقعی اخوان المسلمین جنایتکار و اعوان آنها را که خود را در لباس دین پنهان می‌کنند، افشا می‌کند.

در این بیانیه آمده: «تلاش‌های اشغالگران ترک عثمانی و نوکران آنها، همانطور که در گذشته در جعل تاریخ و وارونه جلوه دادن واقعیت‌ها موفق نبودند، در تخریب ذهن نسل‌ها و تحریف مقدسات آنها موفق نخواهند بود.»

در پایان این بیانیه آمده است: «اشغال سرزمین‌های سوریه و تلاش آنها برای محو هویت، لاجرم گذرا است ان شاء الله.»^۱

این کتاب که توسط وزارت آموزش و پرورش ترکیه در مدارس مناطق تحت کنترل خود در سوریه توزیع شد، موجی از خشم را برانگیخت و این اقدام را توهین به پیامبر اکرم (ص) تلقی کرده‌اند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، در صورت عدم جلوگیری از توزیع کتاب، فراخوان‌هایی برای تظاهرات در چندین منطقه از جمله شهر الباب وجود دارد.^۲ فعالان شبکه‌های اجتماعی ویدئویی را پخش کردند که نشان می‌دهد مجموعه‌ای از این کتاب‌ها جمع‌آوری شده و آنها را در یکی از خیابان‌ها

^۱ https://arabic.rt.com/middle-east/۱۲۹۸۱۶۰_

^۲ https://arabic.rt.com/middle-east/۱۲۹۸۰۷۷_

سوزانده‌اند که به گفته آنها در شهر الباب و تحت کنترل نیروهای وفادار به ترکیه است.^۱

اعلان سوری با راه‌اندازی کمپینی در شبکه‌های اجتماعی با هشتگ «إلا رسول الله التعلیم فی المحرر»، خواستار رسیدگی به این حادثه شدند. بسیاری از متخصصان بخش آموزش سوریه خاطرنشان کردند که این کتاب‌ها در مراکز وابسته به وزارت آموزش ترکیه مانند مرکز الاستشراق للدراسات والأبحاث چاپ شده است.^۲

چندی بعد «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهور ترکیه، در واکنش به چاپ کتاب توهین‌آمیز به پیامبر اسلام (ص) برای کودکان شمال سوریه، در یک نشست تلویزیونی با مفتی‌های ترکیه در آنکارا گفت: «اگرچه من مستقیماً از آنچه اتفاق افتاده آگاهی ندارم، اما بسیار ناراحتم که این اتفاق در دولتی که من مسئول آن هستم رخ داده است.»

وی با تأکید بر اینکه هیچ بهانه‌ای پذیرفته نخواهد شد، تصریح کرد که مقامات برای شناسایی مسئولان این اقدام شرم‌آور تحقیقات خود را آغاز کرده‌اند و دولت این موضوع را پیگیری خواهد کرد تا مسئولان آن را مجازات کند.^۳

^۱ <https://twitter.com/oaedjamha/status/۱۴۶۳۸۵۷۹۷۰۸۸۶۹۴۲۷۲۷>

^۲ <https://raseef۲۲.net/article/۱۰۸۵۴۲۹>

^۳ <https://www.raialyoum.com/إردوغان-یأسف-لنشر-ترکیایی-سوریا-کتابا>

اعتراض رئیس سازمان دیانت ترکیه به بودجه ۱۶ میلیارد لیری

علی ارباش، رئیس سازمان دیانت، به بودجه اختصاص یافته به سازمان خود به مبلغ ۱۶ میلیارد لیره اعتراض کرد.

ارباش گفت: ۹۶ درصد بودجه ما به حقوق و هزینه‌های کارمندان اختصاص می‌یابد و فقط ۴ درصد باقی می‌ماند، با ۴ درصد، ما حتی نمی‌توانیم نیمی از خدماتی را که برنامه‌ریزی کرده بودیم انجام دهیم.

ارباش افزود که آنها کارمندان زیادی دارند و در حال حاضر به ۱۵۰۰۰ امام و مؤذن نیاز دارند.

وی همچنین خاطر نشان کرد: برای دوره قرآن کریم به ۹۰۰۰ معلم نیاز دارند.

این اتفاق در پرتو انتقادی است که این سال‌ها به دولت به دلیل اختصاص بودجه هنگفت برای سازمان دیانت وارد می‌شود.

قابل ذکر است که بودجه سازمان دیانت بیش از بسیاری از وزارتخانه‌های ترکیه است.^۱

ملاحظه: سازمان دیانت ترکیه در سال ۱۹۲۴م تأسیس شده است، اما در دوره حزب عدالت و توسعه بوده است که با نقش آفرینی پررنگ‌تر دین در سیاست‌های ترکیه، دولت نقشی محوری به این سازمان سپرد و با گسترش نهادی آن، به ناگهان ساختار، کارکنان و بودجه آن چندین برابر رشد کرد. در آغاز بخش منشورات، مقاله خواندنی و جدیدی پیرامون تاریخچه و چگونگی گسترش نهادی سازمان دیانت در دوره حکومت حزب عدالت و توسعه ترجمه و تلخیص شده است.

گفتنی است نهاد دین در ترکیه، همچون بسیاری دیگر از کشورهای اسلامی، متمرکز بوده و مسئولیت‌هایی را که بیست و اندی سازمان گوناگون دینی در ایران بر عهده دارند، این سازمان به تنهایی مدیریت و سازماندهی می‌کند. این تمرکز نهادی، از بسیاری از موازی‌کاری‌ها و ناهماهنگی‌های احتمالی در الگوی تکثر نهادی جلوگیری کرده و دولت راحت‌تر می‌تواند سیاست و رویه یکسانی را بر ساختار دینی خود اعمال کند. بی‌شک باید بخشی از حجم قابل توجه بودجه ۱۶ میلیارد لیری سازمان دیانت را نیز برآمده از همین تمرکز نهادی دانست.

رئیس-الشؤون-الدینیة-يعترض-علی- / ۲۰۲۱/۱۱/۲۲/ <https://www.zamanarabic.com/>

ترکیه پیشنهاد تشکیل کمیته‌ای برای پیگیری وضعیت اقلیت‌های مسلمان در جهان را مطرح کرد

مصطفی شنتوپ، رئیس پارلمان ترکیه پیشنهاد تشکیل کمیته‌ای در اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی برای پیگیری وضعیت اقلیت‌های مسلمان در کشورهای غیر عضو را داد.

این سخنان وی در جریان شانزدهمین اجلاس اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی که روز پنجشنبه ۹ دسامبر در استانبول آغاز شد، بیان شد.

شنتوپ گفت که جوامع اقلیت مسلمان در کشورهایی که عضو اتحادیه بین‌المجالس نیستند، در معرض خشونت، بی‌عدالتی و نقض حقوق بشر هستند.

وی افزود: کشورهای عضو اتحادیه بین‌المجالس باید راه حلی برای این مشکل بیابد و دست یاری به سوی مسلمانان این کشورها دراز کرده و صدای آنها را به گوش مردم برساند.

وی افزود: بر اساس این اصل، پیشنهاد تشکیل کمیته‌ای ویژه در کمیته سیاسی و روابط خارجی اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی را دارم.

وی تصریح کرد: این کمیته بر حقوق بشر در کشورهایی که میزبان اقلیت‌های مسلمان هستند نظارت خواهد کرد و مشکلات آنها را از نزدیک و به صورت نهادی پیگیری خواهد کرد.

وی تأکید کرد که این کمیته همچنین گزارش‌هایی در این زمینه تهیه و به افکار عمومی جهان خواهد رساند.^۱

^۱ <https://mubasher.aljazeera.net/news/politics/9/12/2021> - تأسیس

مفتی اعظم قزاقستان: جمعه سیاه را رها کنید!

مفتی اعظم قزاقستان از مشاغل محلی خواست استفاده از عنوان «جمعه سیاه» را برای کمپین‌های فروش پایان نوامبر خود متوقف کنند، اقدامی که به گفته او مورد قدردانی مسلمانان این کشور آسیای مرکزی خواهد بود.

نوروزبای حاجی تاغان اولی، رئیس اداره دینی مسلمانان قزاقستان، گفت: «از آنجایی که روز جمعه برای جامعه مسلمانان روزی مقدس است، تغییر نام «جمعه سیاه» به «جمعه سخاوت» به منزله احترام به مردم ما است که اکثر آنها از سنت‌های اسلامی پیروی می‌کنند.»

این اصطلاح که از ایالات متحده سرچشمه گرفته است و به جمعه بعد از روز شکرگزاری اشاره دارد، در میان خرده‌فروشان قزاق رایج شده است، گرچه جمهوری شوروی سابق این ایام را تعطیلات اعلام نمی‌کرد.^۱

^۱ <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/ditch-black-friday-top-kazakh-cleric-urges-local-businesses-۲۵-۱۱-۲۰۲۱>

خلیج فارس

پرونده خبری: اسلام اماراتی

درآمد: نسخه‌ای که امارات از اسلام تبلیغ و پشتیبانی می‌کند، بر دو عنصر اصلی استوار است: مبارزه با اسلام سیاسی و دیگری تساهل و گشودگی دینی. امارات از مبارزه با اسلام سیاسی بر ترس خود از انقلاب‌هایی همچون بهار عربی غلبه می‌کند و از تساهل و تسامح دینی به دنبال پیشبرد سیاست‌های توسعه‌ای و لیبرال خود است.

شاید بتوان ملموس‌ترین چهره از اسلام اماراتی را در همایش گروزی در اوت ۲۰۱۶ به چشم دید که در آن امارات و مصر، به پشتیبانی یکدیگر «تصوف» را به مثابه نسخه معیار از اسلام معرفی کردند. در این همایش که در آن کثیری از میهمانان مصری به ریاست شیخ الازهر حضور داشتند، وهابیت (سلفیت سعودی) را به مثابه خطری برای اسلام سنی قلمداد کردند و آن را از طبقه بندی اهل سنت و جماعت خارج کردند.

مقصود امارات از کنار گذاشتن مذهب سلفی که سعودی مروج آن است، از یک سو کنار نهادن نسخه‌هایی از اسلام است که به زعم آنها متهم به «افراط» و عدم تساهل و تسامح دینی این است و از سوی دیگر مبارزه با اشکالی از اسلام سیاسی است که خود را در جریان‌های جهادی بروز می‌دهند. این هجسه دینی سیاسی به ریاض تقابلی واضح با سیادت است که عربستان به دنبال گسترش آن در جهان اهل سنت است.

امارات بر روی خلاص شدن از شر اسلام سیاسی در داخل و جهت‌دهی آن در خارج تلاش می‌کند. چون هدف آن تضعیف شبکه‌های اسلام سیاسی از ترس بازگشت دوباره آنها به داخل کشور است. امارات کشوری است که اسلام سیاسی در آن کاملاً مسکوت است، اما از بین نرفته است. برگزاری «نشست مجلس حکماء المسلمین» و «مجمع بین‌المللی ترویج صلح» طی ماه گذشته در امارات، بار دیگر «اسلام اماراتی» را در صدر اخبار دینی جهان اسلام مطرح کرد.^۱

برگزاری نشست مجلس حکماء المسلمین به ریاست شیخ الازهر در امارات

نشست دوره‌ای مجلس حکماء المسلمین به ریاست احمد الطیب شیخ الازهر در مقر این شورا در ابوظبی پایتخت امارات برگزار شد. شیخ الازهر در این نشست به اعضای جدید این شورا از جمله؛ شیخ عبدالرحمن بن محمد بن راشد آل خلیفه، رئیس مجلس اعلاى امور اسلامی بحرین، شیخ محمد ذوالکفل بن محمد البکری عضو مجلس سنای مالزی، قطب مصطفی سانو دبیر کل مجمع فقه اسلامی در جدّه و شیخ احمد النور محمد الحلو مفتی جمهوری چاد، خوش‌آمد گفت.

^۱ برای آگاهی بیشتر پیرامون پروژه دینی امارات، به گزارش راهبردی «طریقت نه‌پایه»، درنگی در کلان‌ترین پروژه ایدئولوژیک / ابوظبی» به قلم حمید عظیمی و وحید اخوت که فروردین ۱۴۰۰ از سوی اندیشکده مرصاد منتشر شده است، مراجعه کنید.

این اجتماع بارزترین مسائل امت اسلامی در عرصه جهانی از جمله؛ همزیستی مثبت مسلمانان در جوامع غربی، صلح، تقویت نقش رهبران دینی اسلامی در حمایت از استقرار جوامع، نقش مجلس حکما در تربیت جوانان شایسته برای برافراشتن پرچم صلح جهانی در آینده، افزایش آگاهی جوانان در بحران‌های انسانی معاصر و تقویت نقش آنها در عمل به نقش‌های کارآمد در قبال این بحران‌ها را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

احمد الطیب بر نقش مجلس حکمای مسلمین در یاری و حمایت از مسائل امت اسلامی و تصحیح تصویر منفی و مفاهیم اشتباهی که از دین اسلام انتشار یافته، تأکید کرد.

وی با تأکید بر اینکه باید هرگونه سخنان کینه‌توزانه علیه اسلام، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و نمادها و مقدسات اسلامی پیگرد قانونی داشته باشد، افزود: «اسلام‌هراسی در جوامع غربی و تکرار خشونت علیه مسلمانان در غرب رو به افزایش است و مجلس حکما ملزم است که به وظیفه خود در زمینه

مطالبه حقوق مسلمین و اخذ ضمانت‌های قانونی لازم برای حفظ کرامت آنان و مقابله با این پدیده ناهنجار در جوامع غربی، عمل کند و از طرق مختلف قانونی در برابر هر گونه توهین و بی‌حرمتی به نمادها و مقدسات مسلمانان، ایستادگی کند.»

در این نشست همچنین در مورد فراوانی خشونت علیه مسلمانان در جوامع غربی و نقش قوانین در غرب بحث و گفتگو و گزارش ویژه‌ای در مورد قوانین مبارزه با سخنان توهین‌آمیز علیه اسلام و رویه‌های دادخواهی در کشورهای مختلف اروپا همچون فرانسه، آلمان، انگلستان و ولز به علاوه آمریکا، ارائه شد. این گزارش شامل آشنایی مسلمانان با حقوق قانونی خود در هر کشور، فهرست رفتارهای ممنوع، مراحل لازم برای اثبات و برخورد با آنها و مقررات مبارزه با نفرت در کانال‌های ماهواره‌ای، مطبوعات و بسترهای رسانه‌ای و وبسایت‌ها است.

مجلس حکماء المسلمین همچنین تصمیم گرفت که نشست عادی بعدی خود را هم‌زمان با برپایی کنفرانس «گفتگوی شرق و غرب برای برادری انسانی ۲۰۲۲»^۱ در منامه، پایتخت بحرین برگزار کند و تأکید کردند که کار بر روی این کنفرانس در چارچوب تقویت روابط بین نهادهای مذهبی و فرهنگی کشورهای اسلامی است.^۲

^۱ <https://www.alnaharegypt.com/۸۰۴۴۹۰>

^۲ <https://www.alraeesnews.com/۱۲۴۶۳۹>

ملاحظه: مجلس حکماء المسلمین در سال ۲۰۱۴ در ابوظبی تأسیس و احمد الطیب ریاست آن را بر عهده گرفت. این مجلس یکی از سه ضلع داعیه‌دار مدیریت اسلام سنی در جهان اسلام، در کنار «رابطة العالم الإسلامي» سعودی و «اتحاد العلماء» قطری است و مأموریت خود را دستیابی به صلح و همزیستی در جهان اسلام و مبارزه با فرقه‌گرایی و ارتقای روح تحمل، گفتگو و اعتدال عنوان کرده است.

آغاز فعالیت هشتمین مجمع بین‌المللی مجمع ترویج صلح در امارات

فعالیت‌های هشتمین مجمع بین‌المللی ترویج صلح (منتدی تعزیز السلم) در امارات از روز یکشنبه ۵ دسامبر آغاز شده و تا ۷ دسامبر ادامه خواهد داشت.

این مجمع با حمایت عبدالله بن زاید، وزیر امور خارجه امارات متحده عربی و به ریاست

شیخ عبدالله بن بیه، مجلس الإمارات للإفتاء الشرعی و رئیس مجمع ترویج صلح برگزار شده است.

در جلسه افتتاحیه، نهایان بن مبارک، وزیر مدارا و همزیستی امارات، محمد العیسی، دبیر کل رابطه العالم الإسلامی، شیخ نورالحق قادری، وزیر امور دینی و هماهنگی بین ادیان در جمهوری پاکستان و عبدالله بن بیه، رئیس انجمن ترویج صلح حضور داشتند.

این مجمع با عنوان «شهروندی فراگیر، از وجود مشترک تا آگاهی مشترک» با حضور نمایندگان دولت‌ها، رهبران برجسته دینی، صدها نفر از دانشگاهیان و روحانیون از مذاهب و ادیان مختلف و با حضور ده‌ها جوان پژوهشگر برگزار می‌شود.

امارات هم‌زمان با برگزاری نمایشگاه اکسپو ۲۰۲۰ در این کشور، دیپلماسی مذهبی خود را نیز در راستای تقویت گفت‌وگو دینی تسامح و تساهل شدت بخشیده است.

اوایل ماه دسامبر و با حضور احمد الطیب، شیخ الازهر، نخستین جلسه حضوری مجلس حکماء المسلمین پس از تعطیلی‌های دوران کرونا در امارات برگزار شد و در حاشیه آن شیخ الازهر با محمد بن زاید، رئیس امارات دیدار کرد.

برگزاری منتهی‌القدری السلام به ریاست بن بیه، رهبر دینی برجسته اهل موریتانی و ساکن در ابوظبی که گفت‌وگو تساهل‌گرای امارات را نمایندگی می‌کند، گامی دیگر در این راستا است. برگزاری این همایش دینی با حضور ده‌ها رهبر

مذهبی جهانی در مکانی چشم‌نواز و مدرن، حرکت بی‌سابقه‌ای است که خود به خوبی نشان می‌دهد رهبران امارات چگونه پروژه‌های دینی را پیشران پروژه‌های اقتصادی و سیاسی خود قرار داده‌اند.^۱

عربستان به پاکستان ۲ مسجد با ظرفیت ۱۶ هزار نفر هدیه داد

عربستان سعودی دو مسجد با ظرفیت بیش از ۱۶۰۰۰ نمازگزار در شهرهای مانسیره و مظفرآباد به پاکستان هدیه داد.

روزنامه سعودی سبق تصریح کرد: مسجد ملک عبدالعزیز در شهر مانسیره که گنجایش بیش از ۱۰ هزار نمازگزار و مسجد ملک فهد در مظفرآباد و با

^۱ <https://www.matnnews.com/Show/News/۳۵۲۱۸>

گنجایش بیش از ۶۰۰۰ نمازگزار، توسط عربستان به پاکستان هدیه داده شده است.

این دو مسجد دارای حیاط‌های بزرگ و طرح‌های متمایز با الهام از مسجد مکه و مسجد النبی هستند و خاطرنشان کرد که عربستان سعودی این دو مسجد را در مناطقی از پاکستان که در زلزله ۸ اکتبر ۲۰۰۵ ویران شده‌اند و بنا به نیاز آن مناطق به مساجد، ساخته است.

این هدیه طی مراسمی از سوی نواف بن سعید المالکی سفیر عربستان در اسلام‌آباد در مقر سفارت برگزار شد تا این دو مسجد رسماً به دولت پاکستان تحویل داده شود. نورالحق قادری وزیر امور دینی پاکستان تفاهم‌نامه وصول این دو مسجد را امضا کرد.^۱

ملاحظه: عربستان سعودی علاوه بر مشارکت در تعمیر مساجد قدیمی و همچنین ساخت مساجد بزرگی مانند مسجد ملک فیصل، در محلات مختلف شهرهای کوچک و بزرگ پاکستان نیز اقدام به احداث مساجد بسیاری نموده است؛ به طور مثال تنها در کراچی مساجدی مانند مسجد باب رحمت، مسجد جامع سهراب، مسجد جامع نورانی و مسجد فاروق اعظم با سرمایه عربستان ساخته شده و به این شکل به مراکزی برای تبلیغ وهابیت درآمده‌اند.

^۱ <https://sabq.org/VTprwg>

عربستان سعودی علاوه بر ساخت مساجد، دانشگاه‌ها و مدارس مذهبی، مراکز تبلیغی متعددی نیز ایجاد نموده است که هدف اصلی این مراکز تبلیغ اندیشه وهابیت است.

«کریس مورفی» سناتور ارشد آمریکایی در شورای روابط خارجی آمریکا در سال ۲۰۱۶ اعلام کرد: در پاکستان ۲۴ هزار مدرسه دینی وجود دارد و عربستان سعودی با تأمین بودجه هزاران مدرسه دینی در پاکستان به ترویج افکار وهابیت و افراطی می‌پردازد.

وی در ادامه می‌افزاید: عربستان سعودی از سال ۱۹۶۰ تا کنون ۱۰۰ میلیارد دلار برای ترویج افکار وهابی در دنیا هزینه کرده است.

دیدار رئیس شورای عالی وقف دولت صنعا با نمایندگان فرقه اسماعیلیه

علامه عبدالمجید الحوثی، رئیس شورای عالی وقف در دولت نجات ملی صنعا با احمد النجار، عمر الهمدانی و احمد الحمله، نمایندگان فرقه اسماعیلیه دیدار کرد.

هر دو طرف در این نشست بر اهمیت افزایش آگاهی جامعه در مورد مسائل وقف و لزوم مصرف درآمد موقوفه‌ها در مصارف تعیین شده تأکید کردند. اعضای شورای عالی وقف در دولت نجات ملی صنعا در این دیدار، نقش فقهای مذاهب مختلف در گسترش فرهنگ وقف را مهم دانسته و بر لزوم همگرایی بیشتر برای رسیدن به یک وحدت رویه در مسائل دینی و حتی سیاسی همچون رد تجاوز و محاصره هفت ساله تأکید کردند.

عبدالمجید الحوثی در این دیدار، احیای بناهای مذهبی که در حملات ائتلاف متجاوز به رهبری آمریکا و انگلیس، تخریب یا آسیب‌دیده را فارق از اختلاف‌نظرها ضروری دانست و بیان داشت بناهای مذهبی میراثی است که واقعیت همزیستی مسالمت‌آمیز میان مردم یمن از فرقه‌های مختلف را منعکس می‌کند.

نمایندگان جامعه اسماعیلیه در این دیدار از نقش اوقاف در جذب و حمایت از فرقه‌های اسلامی و برخورد مثبت دولت نجات ملی با آن‌ها تشکر و این رویه را گامی اساسی برای ارتقای نقش همگان در خدمت به مردم یمن، فارق از هر مذهبی دانست.^۱

^۱ <https://www.saba.ye/ar/news۳۱۶۵۸۴۳.htm>

مفتی سعودی: عمل جراحی زیبایی حرام است!

عبدالله المنیع یکی از مفتی‌های سرشناس و عضو هیئت کبار علمای سعودی در برنامه‌ای تلویزیونی روز جمعه ۱۰ دسامبر در پاسخ به پرسشی راجع به انجام عمل زیبایی گفت، این پدیده که متأسفانه به شدت بین زنان عربستانی رواج پیدا کرده از افعال شیطانی محسوب می‌شود زیرا شیطان است که به بندگان خدا دستور می‌دهد در خلقت خدا دست ببرند. او در همین راستا نسبت به تغییر خلقت خداوند بدون دلیل یا ضرورت هشدار داد.

این مفتی سعودی درباره موارد مجاز برای انجام اینگونه جراحی‌ها افزود، حکم شرعی در رابطه با عمل‌های جراحی زیبایی فقط در مواردی مجاز است که

این عمل زیبایی برای برطرف کردن مشکلات ایجادشده در چهره بر اثر تصادف و حوادث مختلف انجام گیرد.^۱

ملاحظه: عربستان بالاترین آمار عمل زیبایی در میان کشورهای عربی را دارد و عمل‌های زیبایی در این کشور به حدی گسترش یافته که همین چند روز پیش ۴۰ شتر به دلیل بوتاکس و دیگر اعمال جراحی مشابه از شرکت در مسابقه زیباترین شتر عربستان بازماندند!

برخلاف بسیاری از کشورها که داوطلبان چنین جراحی‌هایی را عمدتاً «زنان» تشکیل می‌دهند، در عربستان «مردان» نیز در رقابتی تنگاتنگ با زنان قرار دارند. الخلیج آنلاین در ماه اوت گذشته در گزارشی در این باره آورده بود که آمار Euromonitor International نشان می‌دهد ۵۸ درصد از مردان عربستانی در حال بررسی جراحی‌های پلاستیک مختلف بر روی خود هستند.^۲

چنین فتوایی در حالی صادر می‌شود که در برنامه‌هایی همچون فستیوال‌های ریاض و جدّه احکام صریح دین مورد بی‌اعتنایی قرار می‌گیرد و تاکنون مفتیان هیئت کبار علمای سعودی از اظهار نظر درباره آن کاملاً خودداری کرده‌اند.

^۱ <https://twitter.com/alresalahnet/status/۱۴۶۱۷۶۰۴۷۰۳۵۲۹۰۸۲۹۸?s=۲۰>

^۲ <https://alkhaleejonline.net/> - مجتمع/عمليات-التجميل-في-الخليج-السعوديون-

یتصدرون-والرجال-ینافسون-النساء

پس از اخوان، و «سروریه»... هشدار واعظان سعودی نسبت به جماعة التبلیغ،

مقامات سعودی از خطبای مساجد خواستند تا پیرو دستورات قبلی برای هشدار نسبت به گروه‌ها و احزاب افراطی مانند «اخوان» و «سروریه»، به شهروندان نسبت به خطرات شاخه‌ای از گروه «جماعة التبلیغ و الدعوة» معروف به «الأحباب» تذکر دهند.

مفتی اعظم عربستان سعودی، عبدالعزيز بن عبدالله آل الشيخ، جمعه ۱۰ دسامبر در بیانیه‌ای که توسط «الرئاسة العامة للبحوث العلمیة و الإفتاء» در تویتتر منتشر شد، گفت که «جماعة التبلیغ و الدعوة» افرادی هستند که در بسیاری از موارد راه تصوف را در پیش گرفته‌اند و دغدغه ذکر را دارند.

وی افزود که این گروه «در شرف تبدیل شدن به مرجع مشرکان» است و بر حرمت همکاری با جماعة التبلیغ تا پایبند شدن آنها به «کتاب و سنت» تأکید کرد.

مفتی اعظم پادشاهی توضیح داد که اعضای این گروه منزوی و در خود بسته‌اند و «تنها با کسانی که در راهشان هستند همراهی می‌کنند». آنها ایده «جاودانگی در زمین» را دنبال می‌کنند و منش‌هایی «صوفیانه دارند که با علم نافع بی‌ارتباط است».

پیشتر عبداللطیف بن عبدالعزيز آل‌الشیخ، وزیر الشؤون الاسلامیه از خطبای مساجدی که در آنها نماز جمعه برگزار می‌شود خواسته بود تا نسبت به خطر و خطا و انحراف جماعة التبلیغ و الدعوة هشدار دهند.^۱

رهبران ارشد جماعة التبلیغ و الدعوة در هند پس از اعلام ممنوعیت فعالیت شاخه «الاحباب» در عربستان، خشم خود را ابراز کردند. سمرالدین قاسمی سخنگوی جماعت تبلیغ، از اعضای این جماعت به عنوان «بنیادگرایی که مسلمانان منحرف را اصلاح کردند و به مثابه سنگری در برابر تروریسم جهانی ایستادند» دفاع کرد. وی توضیح داد: «ما هیچ گونه ارتباطی با تروریسم نداریم، در واقع ما در برابر تروریسم مقاومت می‌کنیم، آن را محکوم و رد می‌کنیم و به اعضای خود اجازه نمی‌دهیم که علیه هیچ دین، جامعه و کشوری صحبت کنند».

^۱ [https://arabic.rt.com/middle east/۱۳۰۳۲۶۵_](https://arabic.rt.com/middle-east/۱۳۰۳۲۶۵_)

همچنین محمد میان، عضو برجسته جماعت تبلیغ در پیامی ویدئویی از لندن گفت: «گروه ما در سراسر جهان فعالیت می‌کند و حتی در عربستان سعودی، مسلمانان را به راه رسول الله می‌خوانند.»

ظفر سرشولا، فعال برجسته اسلامی، عربستان سعودی را نسبت به هرگونه اقدام نادرست بر حذر داشت و از عربستان خواست تا این ممنوعیت را پس بگیرد، چرا که این اقدام، پیام نادرستی را برای مسلمانان سراسر جهان ارسال می‌کند. وی گفت: من از تصمیم عربستان شگفت زده شدم زیرا جماعت تبلیغ با ردّ شدید ایدئولوژی جهادی پادزهر ایده‌های افراطی است. حتی طالبان نیز علیه این گروه صحبت می‌کنند. توصیف آن به عنوان دروازه تروریسم غیرقابل‌باور و غیرقابل‌قبول است.^۱

ملاحظه: جماعت تبلیغ، از پر نفوذترین و فراگیرترین جنبش‌های اسلامی معاصر است که در سال ۱۳۰۵ش توسط مولانا محمد الیاس (متوفی ۱۳۲۳ش/۱۹۴۴م) بنیان‌گذاری شد. این جنبش به منظور تبلیغ اسلام، از منطقه‌ای به نام میوات در نزدیکی دهلی کار خود را آغاز و به تدریج در سراسر هند و بعدها شبه قاره و حتی سایر کشورها گسترش یافت، به گونه‌ای که امروزه در جهان شناخته شده است. جماعت تبلیغی‌ها، صوفی‌ترین سلفی‌ها هستند. محدود نشدن جماعت تبلیغ به یک رویکرد خاص مذهبی، پرداختن به اشتراکات همه مذاهب و نیز دوری شدید از سیاست، در گسترش آنها مؤثر بوده است.

^۱ <https://arabi21.com/story/1404026>

جماعت تبلیغ از حدود ۵۰ سال قبل در ایران نیز حضور پیدا کرده و قطعاً یکی از دلایل «دیوبندی» شدن اهل سنت جنوب شرق کشور بوده است. حتی گفته می‌شود جماعت تبلیغ آسیای مرکزی از زاهدان مدیریت می‌شود.

بحرین بزرگ‌ترین کلیسای کاتولیک در خلیج فارس را افتتاح کرد

بحرین روز
پنجشنبه ۹ دسامبر
از افتتاح
«بزرگ‌ترین
کلیسای کاتولیک»
در شبه جزیره
عربستان در منطقه
العوالی در جنوب
منامه، پایتخت این

کشور و با نام «بانوی عرب» خبر داد.

قرار است کلیسای بانوی عرب که ظرفیت آن به ۲۳۰۰ نفر می‌رسد، پذیرای اقلیت کاتولیک در این کشور دارای اکثریت مسلمان باشد.

شیخ عبدالله بن حمد آل خلیفه، پسر پادشاه بحرین به نمایندگی از او در مراسم افتتاح این کلیسا حضور داشت.

این کلیسا که با طراحی و مهندسی مدرن ساخته شده، حدود ۱,۶ کیلومتر با یک مسجد بزرگ در منامه فاصله دارد و نزدیک به چاه‌های نفت در جنوب بحرین است.

واتیکان برآورد می‌کند که در حدود هشتاد هزار مسیحی کاتولیک در بحرین وجود دارد که عمدتاً کارگران آسیایی از هند و فیلیپین هستند. چند روز پیش، حمد بن عیسی آل خلیفه پادشاه بحرین از پاپ فرانسیس دعوت کرد تا به بحرین سفر کند.^۱

ملاحظه: ساخت این کلیسای جامع، واکنش بسیاری از منتقدان و حامیان حقوق شیعیان در این کشور را در پی داشت. مسئله‌ای که در اینجا وجود دارد این است که چرا بحرین چنین کلیسای بزرگی را می‌سازد اما اقدام به بازسازی مساجد شیعیان نمی‌کند. منتقدان این سؤال را مطرح می‌کنند که چرا ترویج تساهل مذهبی در بحرین شامل جمعیت شیعیان نیست؟ ساخت چنین کلیسایی با وجود بی‌توجهی به بازسازی مساجد شیعیان در حالی است که بحرین همواره با جاه‌طلبی می‌خواهد خود را به عنوان مرکز تساهل مذهبی معرفی کند، اما گروه‌های حقوق بشر از بدرفتاری مداوم با جمعیت اکثریت شیعه این کشور انتقاد دارند.

^۱ <https://mubasher.aljazeera.net/news/miscellaneous/۱۰/۱۲/۲۰۲۱/> البحرین-تفتتح

قیام سال ۲۰۱۱ در بحرین که توسط بهار عربی آغاز شد، شاهد تخریب ۳۸ مسجد شیعیان توسط دولت بود و با وجود تعهد به بازسازی همه آنها، دولت هنوز این کار را انجام نداده است.

در سال ۲۰۱۶ گروهی از کارشناسان مستقل حقوق بشر سازمان ملل متحد نگرانی عمیق خود را در مورد آزار و اذیت سیستماتیک جمعیت شیعه در بحرین که اغلب به جرم ادعایی «تحریک نفرت علیه رژیم» و «اجتماع غیرقانونی» هدف قرار گرفته اند، ابراز کردند. گفتنی است در ماه سپتامبر نیز کنیسه‌ای در بحرین که اخیراً بازسازی شده بود، میزبان اولین مراسم دعای عمومی یهودیان در این کشور از سال ۱۹۴۷ بود. تنها کنیسه بحرین در سال ۱۹۴۷ در آغاز درگیری اعراب و اسرائیل ویران شد.

ماکت‌های کره زمین حاوی نام اسرائیل در ین معدوم شد

اداره گمرک صنعا شمار زیادی ماکت کره زمین را که در آن‌ها نام اسرائیل درج شده بود، معدوم کرد.

اداره گمرک و نظارت صنعا از معدوم شدن تعدادی ماکت کره زمین که بر روی آنها نام اسرائیل نوشته شده بود، خبر داد.

«خالد علی احمد السوروری» مدیرکل گمرک و نظارت صنعا در این باره گفت: این تعداد ماکت کره زمین در نیمه ماه اکتبر گذشته از بندر «عدن» رسیده و در مرکز عفار برداع ضبط شده است.

وی افزود: معدوم کردن این محموله از اقدامات بدیهی است که با جامعه، ارزش‌ها و دین ما تطابق دارد.

السروری اظهار کرد: رژیم صهیونیستی هر چقدر هم که تلاش کند تا دنیا را فریب دهد و خود را به عنوان یک «کشور» در نقشه جهان معرفی کند، این تلاش‌ها بی‌فایده خواهد بود.

وی تأکید کرد: اسرائیل یک رژیم غاصب است که با همدستی آمریکا، سرزمین فلسطین را اشغال کرده است.

مدیرکل گمرک و نظارت صنعا همچنین از معدوم کردن تعدادی کفش زنانه که نام تجاری و کشور سازنده آن به زبان عبری نوشته شده بود، خبر داد. السروری در پایان از هوشیاری مأموران اداره گمرک صنعا در کنترل و ضبط این‌گونه محموله‌ها قدردانی کرد.^۱

^۱ <https://www.almasirah.net.ye/post//۲۰۱۶۰۲>

ملاحظه: این نخستین مرتبه نیست که چنین اتفاقی در یمن روی می‌دهد و پیش از این هم چندین بار وسایل کمک آموزشی از قبیل نقشه‌های جغرافیایی و کتاب‌هایی که در آن از نام جعلی اسرائیل استفاده شده بود به یمن ارسال شده بود که توسط مسئولان دولت صنعا ضبط و از توزیع آنها در فضاهاى آموزشى جلوگیری به عمل آمده بود.

مقامات آموزشى دولت هادى تاکنون واکنشى نسبت به ورود چنین اقلامى به محیط‌هاى آموزشى مناطق تحت سیطره خود نداشته‌اند ولی با توجه به اینکه این محصولات برای همه مناطق یمن اعم از مناطق تحت کنترل دولت صنعا و مناطق تحت کنترل ائتلاف عربى ارسال می‌شود، به احتمال زیاد مقامات نظام آموزشى دولت هادى مخالفتى با استفاده از این تجهیزات کمک آموزشى در مدارس مناطق جنوبى یمن ندارند.

برای درک بهتر اهمیت این تصمیم ارزشمند انصار الله و پیام نمادین آن به دیگر کشورهاى عربى، به مطلبى در بخش تحلیل‌ها با عنوان «تغییر محتوای درسى کشورهاى عربى به نفع اسرائیل» مراجعه کنید.

آفریقا

نماینده مجلس مصر: لایحه جرم‌انگاری پوشیدن نقاب را ارائه می‌کنم

فریده الشوباشی روزنامه‌نگار و عضو مجلس نمایندگان مصر، اعلام کرد که قصد دارد پیش‌نویس قانون ممنوعیت و جرم‌انگاری پوشیدن نقاب را برای بحث در مجلس ارائه کند.

فریده الشوباشی در بیانیه‌ای اختصاصی به روزنامه الوطن با بیان اینکه نقاب نوعی استتار است، توضیح داد: «همه ما با وحشتناک‌ترین حوادثی هم‌عصر شده‌ایم که از نقاب سوء استفاده کرده‌اند. نقاب پوششی برای جنایتکاران است و هیچ کشوری در جهان اجازه چنین پوششی را نمی‌دهد، به خصوص که این وضعیت با مصر بیگانه است و نقاب ربطی به عفت ندارد.»

این نماینده مجلس با بیان اینکه حجاب واجب نیست، گفت: در قرآن هیچ آیه‌ای وجود ندارد که پوشاندن مو را واجب دانسته باشد، بلکه خداوند متعال در کتاب عزیز خود می‌فرماید: «وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ» و اشاره حق تعالی به پوشاندن سینه است نه مو! زن ابولهب نیز حجاب داشته است و مردان عربستان سعودی و سایر مناطق هم‌جوار چیزی بر سرشان می‌گذاشتند تا آنان را از آفتاب محافظت کنند و این بدان معنا است که این حجاب را شرایط محیطشان تحمیل کرده است نه اسلام!»

این روزنامه‌نگار خاطر نشان کرد: «حجاب در اواسط دهه هفتاد در مصر نشانه عفاف و شرافت و دیگر مظاهر معرفی‌شده توسط اسلام‌گرایان نبود، بلکه این عمل و رفتار مردم بود که حکایت از اینها داشت.»

فریده الشوباشی توضیح داد: این موضوع را با مرحوم دکتر طنطاوی، شیخ الازهر در میان گذاشتم و به ایشان گفتم که حجاب در اسلام واجب نیست، بلکه بر اساس شرایط محیط و اوضاع و احوال وضع شده است و او با استناد به حدیث «إِذَا بَلَغَتِ الْمَرْأَةُ الْمَحِيضَ لَا يُظْهَرُ مِنْهَا غَيْرُ وَجْهٍهَا وَ كَفْيِهَا؛ هنگامی که زن به سن حیض شدن رسید، نباید چیزی جز صورت و دو کف دستانش را آشکار نماید» پاسخ داد، پاسخ من نیز این بود که این حدیث ضعیف است، سپس او خندید و بعد از آن جوابی نداد و این تأییدی است بر صحت حرف‌های من!^۱

^۱ <https://arabic.rt.com/middle-east/۱۲۹۲۹۵۲->

ملاحظه: مدت‌ها است که بحث ممنوعیت برقع در مصر نقل محافل سیاسی این کشور است و در دوره‌های مختلف به عناوین گوناگون مطرح شده است. چه در زمان محمد مرسی به عنوان یک حاکم اسلام‌گرا^۱ و چه پس از آن. این روزها نیز پارلمان مصر تصمیم دارد تا به لایحه‌ای در خصوص ممنوعیت استفاده از برقع در اماکن عمومی رأی مثبت دهد. در سال ۲۰۱۸ هدا اگامی یکی از نمایندگان مجلس مصر نیز پیشنهاد ممنوعیت پوشیدن نقاب برای زنان مصری در مکان‌های عمومی را مطرح کرده بود و علت طرح این مسئله را بروز برخی مشکلات امنیتی برای جامعه و امنیت ملی بیان کرد.^۲

همچنین در سال ۲۰۰۹ شیخ محمد سعید طنطاوی، رئیس دانشگاه الازهر مصر، با پوشیدن نقاب مخالف بود و حکم ممنوعیت نقاب را در تمام بخش‌های دانشگاه صادر کرده بود.

محمد سعید طنطاوی، در آن زمان به یکی از دانشجویان دختر این دانشگاه گفت که بستن نقاب، رسمی بوده که قبل از اسلام رواج داشته و ربطی به اسلام ندارد. شیخ اعظم دانشگاه الازهر به همین جهت از آن دختر دانشجو خواست تا نقاب از چهره برگیرد.

خانم سواد صالح، پرفسور رشته حقوق اسلامی در دانشگاه الازهر، موافق منع نقاب در دانشگاه الازهر است و دلیل می‌آورد که: «اگر به خاطر نقاب

^۱ <https://ir.sputniknews.com/۲۰۱۸۱۱۰۵/-پیشنهادممنوعیت-روبنددرمصر->
۴۱۳۶۸۲۰.html

^۲ <https://af.sputniknews.com/۲۰۱۸۱۱۰۵/۲۸۲۶۸۸۶-مصرنقابممنوعیت->

مشکلات امنیتی و اجتماعی ایجاد شود، مقامات دانشگاه حق دارند نقاب را ممنوع کنند، زیرا بستن نقاب هیچ ربطی به قوانین اسلام ندارد».

وی دلیل افزایش نقاب را شبکه‌های تلویزیونی فراوانی می‌داند که در مصر اسلام افراط‌گرا را تبلیغ می‌کنند و به دروغ بستن نقاب را نیز یکی از واجبات اسلامی می‌دانند و بر آن تأکید می‌ورزند. این شبکه‌های تلویزیونی از راه ماهواره اسلام افراطی را تبلیغ می‌کنند. بودجه‌ی بیشتر آنها را عربستان سعودی تأمین کرده است.^۱

ناگفته نماند که در سال‌های گذشته فرانسه، دانمارک و برخی دیگر از کشورهای اروپایی با دستاویز بروز برخی مشکلات امنیتی، تروریستی و... پوشیدن نقاب برای زنان مسلمان را در مکان‌های عمومی ممنوع اعلام و جریمه مالی برای تخطی از آن وضع کردند.^۲

محمود حسین: ابراهیم منیر عزل شده است

شب ۲۵ نوامبر اخوان المسلمین شاهد فصل جدیدی از اختلافاتی بود که ماه‌ها است بنیان آن را ویران کرده است. برای اولین بار پس از سال‌ها، محمود حسین، دبیر کل سابق اخوان المسلمین و رهبر جناح استانبول ویدیویی را منتشر و تأکید کرد که ابراهیم منیر، جانشین مرشد عام اخوان و رهبر جناح لندن، از سمت خود عزل و تصمیمات پیشین او باطل شده است و کمیته‌ای موقت برای انجام وظایف وی تشکیل شده است.

^۱ <https://www.dw.com/fa-ir/a-۴۷۷۸۹۸۱/برداشتن-نقاب-از-چهره-مزان-در-مصر>

^۲ <https://af.sputniknews.com/۲۰۱۸۱۱۰۵/۲۸۲۶۸۸۶-مصر-نقاب-ممنوعیت->

محمود حسین توضیح داد که مجلس شورای اخوان که بالاترین ارگان در جماعت است چند روز پیش تشکیل جلسه داد و تصمیم به عزل منیر و لغو تصمیمات اخیر وی مبنی بر به حاشیه راندن، توقف و برکناری برخی رهبران اخوان گرفت و همچنین تصویب کرد که کمیته‌ای موقت تشکیل و وظایف جانشین مرشد عام را دنبال کند.^۱

منظور محمود حسین از تصمیمات اخیر ابراهیم منیر، دستور غیرمترقبه وی در ماه گذشته میلادی است که بر اساس آن اخراج ۶ تن از رهبران اخوان را علنی کرد. گذشته از محمود حسین که در رأس این افراد بود، مدحت حداد، همام یوسف، رجب البنا و ممدوح مبروک از اعضای مجلس شورای اخوان و نیز محمد عبدالوهاب مسئول انجمن اخوان المسلمین مصر در خارج از کشور، دیگر

^۱ <https://fb.watch/9wcVr6yC/۰۳>

رهبرانی بودند که ابراهیم منیر آنها را در به صورت علنی و در تلویزیون لندنی الحوار، برکنار و به دفتر مرکزی بازرسی اخوان ارجاع داد.^۱

اخوان خطاب به اردوغان: ما از نزدیکی شما با مصر به شرط عدم استرداد افراد تحت تعقیب حمایت می‌کنیم

در تحولی چشمگیر، اخوان المسلمین رسماً از طریق یکی از رهبران بزرگ خود اعلام کرد که از ابتکار عمل رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/۱۳/۱۰/۲۰۲۱-اخوان-داخل>

برای نزدیک شدن به مصر به شرط عدم استرداد افراد تحت تعقیب استقبال می‌کند.

یوسف ندا، مسئول سابق شبکه بین‌الملل اخوان، پیامی به اردوغان ارسال کرد و در آن تأکید کرد که اخوان المسلمین از هرگونه تلاش برای نزدیکی ترکیه و مصر، فارغ از آنکه چه کسی بر آن حکومت کند، حمایت می‌کند. وی تأکید کرد که دلیل این پیام، رساندن نظر رسمی این گروه است، زیرا نه تنها هرگونه تلاش برای نزدیکی ترکیه و مصر تأیید می‌کند، بلکه از آن حمایت و برای آن تلاش می‌کند و اخوان المسلمین خواهان منافع کشور و مردم است نه فقط منافع خود.

ندا در نامه خود گفت: «فراموش نمی‌کنیم که ترکیه در دوران اردوغان درهای خود را به روی «مظلومان جهان» باز کرد... ما در اخوان به حق مشروع خود بر برادران مان تمسک می‌کنیم و می‌خواهیم کسانی که وطن خود را ترک کرده‌اند مورد ظلم قرار نگیرند یا به کسانی که به آنها ظلم کرده‌اند تسلیم نشوند.» اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه چند روز پیش اعلام کرد که ترکیه اقداماتی مشابه گام‌هایی که با امارات برداشته است، برای نزدیک شدن به مصر انجام خواهد داد و تأکید کرد که کشورش در موقعیتی قرار خواهد گرفت که ظرف مدت معینی سفیر خود را در مصر تعیین کند.

دیدارهایی بین دو هیئت وزارت امور خارجه مصر و ترکیه برگزار شد و گفت‌وگوهایی برای حل اختلافات باقی‌مانده و امکان نزدیک شدن و عادی سازی روابط بین دو کشور انجام گرفت.

دولت ترکیه پیشتر نیز اقداماتی را برای حمایت از این نزدیکی انجام داده است که مهم‌ترین آنها توقف تعدادی از فعالیت‌های رسانه‌ای اخوان المسلمین در ترکیه و ممانعت از انتقاد تعدادی از رسانه‌های ماهواره‌ای و اینترنتی این گروه از مصر و دولت مصر بود. ترکیه از رهبران این گروه خواست تا به این دستورالعمل‌ها پایبند باشند و موضعی اتخاذ نکنند که روابطش با مصر و کشورهای حاشیه خلیج فارس را مختل کند.^۱

الازهر و جنجال تحریم خوک

نزدیک به یک ماه پیش جهان شاهد یک موفقیت پزشکی و علمی بود که در رسانه‌ها خبرساز شد؛ جراحان آمریکایی موفق شدند کلیه یک خوک اصلاح‌شده ژنتیکی را به بدن یک بیمار مرگ مغزی پیوند بزنند.

^۱ https://www.alarabiya.net/arab_and_world/egypt/08/12/2021/ - الاخوان - لأردوغان -

خوید - تقارب لجمع مصر بشرط عدم تسليم - المطلوبین

به موازات این دستاورد علمی، پرسشی دینی مطرح شد که با وجود حرمت گوشت خوک در میان مسلمانان و یهودیان چنین پیوندی چه حکمی دارد. از آن زمان تاکنون بحث و جدل در مورد جواز استفاده از این آزمایش پزشکی در صورت موفقیت کامل و گسترش کاربرد آن ادامه یافته است.

احمد کریمه: حرمت پیوند اعضای خوک

نظرات دینی در این باره متفاوت بود؛ نخست احمد کریمه، استاد فقه تطبیقی دانشگاه الازهر بود که به ممنوعیت پیوند عضو خوک به بدن انسان، حتی اگر موضوع مرگ و زندگی در میان باشد، فتوا داد.

کریمه در برنامه «حیاء الیوم» در شبکه الحیاء مصر گفت: «پیوند اعضا از خوک به انسان به عنوان یک نص شرعی حرام بوده و این امر اجتهادپذیر نیست.» کریمه در پاسخ به این سؤال مجری که آیا وجوب حفظ جان آن را از حرام بودن خارج می‌کند، گفت: «فقها اتفاق نظر دارند که درمان با شیء حرام و نجس، حرام است.»

وی افزود: «خوک با تمام اعضا، مایعات، اندام‌ها، چربی‌ها و غیره که از آن جداشده، نجس است.»

این دیدگاه کریمه مورد حمله کسانی قرار گرفت که او را به «افراط‌گرایی فکری» متهم کردند و یک وکیل مصری با ارائه دادخواستی خواستار ممانعت از حضور کریمه در رسانه‌ها و لغو مجوز سخنرانی و فتوا برای وی شد.

فتاوی مخالف نظر کریمه

در همین چارچوب فقهی و شرعی، احمد ترکی از علمای الأزهر در این باره و در برنامه «صالة التحرير» شبکه صدی البلد صحبت کرد.

ترکی با بیان اینکه قرآن بر تحریم «گوشت» خوک و نه خوک به طور مطلق تأکید کرده، گفت: «گویی خدا می‌داند که انسان به این حیوان نیاز پیدا خواهد کرد» و وی در این باره به چند کاربرد پزشکی مواد و بافت‌های استخراج شده از خوک اشاره کرد.

ترکی گفت: «میان اسلام و هیچ حیوانی دشمنی نیست و نجاستی که با آن به خوک انگ زده می‌شود، مجازی و معنوی است و در نص قرآن تنها به گوشت خوک اختصاص یافته است.»

ترکی درباره پیوند کلیه خوک گفت: «موضوع به صورت علمی به دانشمندان، متخصصان و کمیته‌های علمی و پژوهشی ارجاع می‌شود تا فواید و مضرات این موضوع و موارد دیگر را با هم مقایسه کنند.»

خالد الجندی عضو المجلس الأعلى للشؤون الإسلامية در واکنش به ممنوعیت پیوند کلیه خوک به بدن انسان توسط احمد کریمه، به وی حمله کرده و او را متحجر توصیف کرد و گفت: تعجب‌آور است که نظر کریمه با نظر الازهر که در آن درس خوانده، تناقض دارد.

دیدگاه دار الافتاء مصر

دار الافتاء مصر پیش از این با انتشار پستی در صفحات رسمی خود در شبکه‌های اجتماعی، در مورد جنجال پیرامون جواز پیوند کلیه خوک به بدن انسان اظهار نظر کرده بود و در آن نوشت: «اصل در دارو این است که باید مشروع باشد و از اعضای خوک در آن استفاده نشود، مگر اینکه جایگزینی برای آن وجود نداشته باشد و آن نیز مورد نیاز باشد. در این صورت مداوا شدن با آن اشکالی ندارد، زیرا حفظ نفس یک هدف مشروع و واجب در دین است.»^۱

دعا در کنیسه برای نظامیان صهیونیست؛ برگی دیگر از عادی‌سازی مراکش

کنیسه «تلمود تورات» در رباط پایتخت مراکش در رویدادی بی‌سابقه شاهد برپایی نماز یهودیان با حضور بنی گانتز، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی و نظامیان صهیونیست به منظور دعا کردن برای ارتش رژیم صهیونیستی بود. اقدامی که روزنامه تایمز اسرائیل آن را یک اتفاق نادر خواند که صدای دعا کردن برای رفاه سربازان اسرائیلی در یک کشور عربی شنیده شود، به ویژه زمانی که خود سربازان اسرائیلی با اصالت مراکشی در آن مراسم دعا حضور داشته باشند.

^۱ https://www.bbc.com/arabic/trending_۵۹۲۴۸۸۲۳

به نوشته این روزنامه، این دعا چند روز پیش زمانی برگزار شد که بنی گانتز، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی از کنیسه تلمود تورات در رباط، پایتخت مراکش بازدید کرد.

این روزنامه گفت که بر خلاف امارات و بحرین که روابط خود را با اسرائیل به عنوان بخشی از به اصطلاح «توافق ابراهیم» عادی کرده‌اند، بسیاری از اسرائیلی‌ها اصالتاً مراکشی هستند زیرا بین ۲۵۰ هزار تا نزدیک به یک میلیون صهیونیست ریشه در مراکش دارند.^۱ (ترجمه: ای‌کنا)

^۱ https://arabic.rt.com/world/۱۲۹۸۸۰۱_

اتحاد العلماء: ائتلاف کشورهای عربی با اسرائیل حرام است

اتحاد علماء المسلمین روز شنبه ۲۷ نوامبر ائتلاف و گام‌های عملی برخی کشورهای عربی با اسرائیل را محکوم کرده و شرعاً حرام دانست.

در این بیانیه که با امضای علی قره داغی دبیر کل اتحادیه منتشر شد، آمده: «اتحادیه تأکید می‌کند که آنچه برخی از کشورها مانند امارات و مراکش برای ائتلاف و گام‌های عملی با رژیم غاصب صهیونیستی انجام می‌دهند، اقدامی مذموم و حرام و خیانت به عهد و پیمان و حقوق ملت فلسطین است.» اتحاد العلماء خواستار آن شد که تمام تلاش‌های مادی و معنوی برای آزادسازی تمام سرزمین‌های اشغالی به ویژه الاقصی و قدس شریف انجام شود.^۱

اتحاد علماء المسلمین - انغماس دول عربیة بـتحالفات - <https://www.trtarabi.com/now/>

مع - اسرائیل - محرم - ۵۵ - ۷۲۴۹۰

چندی پیش از این نیز احمد ال‌ریسونی رئیس مراکشی اتحاد علماء المسلمین با تأیید اینکه رابطه رسمی مراکش با دشمن صهیونیستی اکنون کاملاً در «عشق حرام» غوطه‌ور شده است، گفت: «توافقات همه‌جانبه، دیدارهای پی‌درپی و تهاجمات صهیونیستی باقی نمی‌ماند و همگی از بین می‌رود».

ریسونی از عادی‌سازی مراکش با رژیم صهیونیستی اظهار تعجب کرده و گفت: «آیا مراکش در حالت خفقان و خشکسالی قرار داشت که در همه سطوح (آموزش، امنیت، ارتش، تسلیحات، اطلاعات، اقتصادی، گردشگری و سیاست خارجی) اقدام به توافق کرده است؟! آیا مراکش در آستانه ورشکستگی بود؟ آیا او به کسی نیاز داشت که به او کمک کند و او را نجات دهد؟»

احمد ویحمان، رئیس دیده‌بان مغرب علیه عادی‌سازی نیز به نوبه خود، تقویت مستمر روابط مراکش با رژیم اشغالگر اسرائیل را محکوم و آن را شاهراهی برای ویران کردن کشور دانست.

ویحمان گفت: «آنها می‌گویند که این توافقات را برای دفاع و مقابله با خطر مشترک ایجاد کرده‌ایم. چه خطری غیر از مقاومت فلسطین و لبنان، موجودیت رژیم صهیونیستی را تهدید می‌کند؟ آیا مراکش در حمایت از امنیت اشغالگران با مقاومت فلسطین و لبنان روبرو خواهد شد؟»

وی افزود: «متأسفانه از زمان امضای رسمی توافق‌نامه عادی‌سازی روابط با اسرائیل، ما در بزرگراهی به سمت خرابه‌های مراکش هستیم!»^۱

^۱ <https://arabi۲۱.com/story/۱۴۰۰۴۵۴>

ملاحظه: مراكش ۳ آذرماه در جريان سفر بنی گانتز وزیر دفاع اسرئیل به این کشور، دو توافقنامه در زمینه‌های نظامی با اسرئیل امضا کرد. اسرئیل همچنین از زمان امضای توافقنامه عادی‌سازی روابط بین دو طرف در واشنگتن در اواسط سپتامبر ۲۰۲۰، چندین قرارداد با امارات در زمینه‌های مختلف منعقد کرده است. در سال ۲۰۲۰، چهار کشور عربی امارات، مراكش، بحرین و سودان توافقنامه‌هایی را برای عادی‌سازی روابط با اسرئیل امضا کردند تا از میان ۲۲ کشور عربی به مصر و اردن بپیوندند.

شبه‌قاره

پرونده خبری: حکمرانی طالبان با امر به معروف و نهی از منکر

طالبان: نظام اسلامی بر اساس امر به معروف شکل می‌گیرد

محمد خالد حنفی، سرپرست وزارت امر به معروف و نهی از منکر گروه طالبان، دوشنبه ۲۲ آذر گفت که نظام اسلامی بر اساس امر به معروف شکل می‌گیرد. این مقام طالبان تأکید کرده است که وکیلان گذر مکلفاند تا جلو منکرات جامعه را «با زبان» بگیرند. همچنین او گفته است که مسئولیت کارکنان امر به معروف (محتسبان) نیز این است که با دست مانع منکرات در جامعه شود. روز پیش از این، رازمحمد، رئیس ازاله و منکرات وزارت امر به

معروف و نهی از منکر گروه طالبان گفت که این وزارت در تمامی حوزه‌های امنیتی این گروه در شهر کابل محتسب موظف کرده است.^۱

طالبان پخش برنامه‌های تلویزیونی مخالف با شریعت اسلامی را ممنوع اعلام کرد

بر اساس بیانیه وزارت امر به معروف و نهی از منکر حکومت طالبان پخش برنامه‌های تلویزیونی مخالف با شریعت اسلام ممنوع اعلام شده است.

در این بیانیه تصریح شده است که این ممنوعیت شامل برنامه‌ها و سریال‌های سرگرم‌کننده‌ای می‌شود که پیامبران یا صحابه را به تصویر می‌کشند و هر فیلمی که خلاف شرع باشد (از جمله سریال‌های تلویزیونی که زنان در آن حضور دارند). علاوه بر این، خبرنگاران زن فعال در رسانه‌های تلویزیونی باید حجاب اسلامی داشته باشند.

در این بیانیه آمده است که رسانه‌های تلویزیونی نمی‌توانند فیلمی را که با اصول شریعت و ارزش‌های افغانی مغایرت داشته باشد و فرهنگ و سنت‌های بیگانه را در جامعه افغانستان گسترش و باعث بداخلاقی در جامعه می‌شوند را پخش کنند.

همچنین این دستورالعمل پخش «فیلم‌های مغایر اصول شرعی و افغانی، فیلم‌هایی که سبب بداخلاقی اجتماعی می‌شوند، برنامه‌های تفریحی انتقادی از

^۱ <https://www.etilaatroz.com/۱۳۳۵۸۷>

شخصیت‌ها، انتشار تصاویر نیمه‌برهنه مردان، پخش اخبار از سوی زنان بی‌حجاب و تصاویر پیامبران و صحابه» را در رسانه‌های تصویری منع می‌کند.^۱

ملاحظه: در دو دهه گذشته، شمار زیادی از شبکه‌های تلویزیونی در افغانستان سریال‌های خارجی، به ویژه هندی و ترکی، را پخش می‌کردند، اما پخش شماری از این فیلم‌ها و سریال‌ها با مسلط شدن طالبان بر آن کشور و حتی پیش از صدور اعلامیه وزارت امر به معروف و نهی از منکر طالبان محدود شده بود.

دستورات جدید طالبان: توقف کار و فعالیت برای اقامه نماز جماعت

دستورات جدید طالبان نشانگر دوران سابق عربستان است که در آن مردم، کار و مغازه خود را ترک می‌کردند تا در نماز جماعت شرکت کنند. طالبان اخیراً فرمان جدیدی را در ولایت بدخشان افغانستان صادر کرده است که به موجب آن از مردم خواسته شده است که از کار و فعالیت خود برای شرکت در نماز جماعت دست بکشند.

مسئولان امر به معروف و نهی از منکر طالبان در بدخشان سوار بر یک خودرو شده و از طریق بلندگو اعلام کردند که تمام مغازه‌داران و رانندگان

^۱ https://arabic.rt.com/world/۱۲۹۶۴۱۷_

خودرو در فیض آباد مرکز شهر بدخشان با فرا رسیدن وقت نماز جماعت دست از کار بکشند.^۱

طالبان در ارزشگان از نمازگزاران امتحان می‌گیرد

اداره امر به معروف و نهی از منکر طالبان در ارزشگان به امام جماعت‌های مساجد دستور داده است تا از نمازگزاران امتحان گرفته و اشتباهاتشان را اصلاح کنند. این اداره گفته است که اگر کسی برای یادگیری روش درست نماز خواندن تلاش نکند، مجازات خواهد شد. مولوی محمد یعقوب شرافت، یک عالم دینی در اداره‌ی امر به معروف و نهی از منکر طالبان در ارزشگان گفته است که برنامه‌ی بعدی اداره‌ی امر به معروف و نهی از منکر این است که نمازگزاران پس از یادگیری روش درست نماز خواندن، نماز را در جماعت ادا کنند. او افزود که تمامی نمازگزاران مرد نیز وظیفه دارند تا روش درست نماز خواندن را به زنان و دخترانشان بیاموزانند.^۲

طالبان در غزنی ورود زنان بدون محرم را به مراکز درمانی ممنوع کرد

منابع محلی در ولایت غزنی تأیید می‌کنند که ریاست امر به معروف و نهی از منکر ورود زنان بدون «محرم شرعی» به مراکز درمانی را در شهر غزنی ممنوع

^۱ <https://odishatv.in/news/international/taliban-signal-early-islamic-era-of-saudi-arabia-with-diktat-to-stop-work-for-congregational-prayers-۱۶۵۳۱۶>

^۲ <https://www.etilaatroz.com/۱۳۳۱۳۳>

کرده است. مسئولان امر به معروف و نهی از منکر طالبان در غزنی استدلال کرده‌اند که «گشت‌وگذار زنان بدون محرم شرعی در بیرون از خانه؛ از جمله در کلینک‌ها و شفاخانه‌ها» «گناه» محسوب می‌شود.^۱

طالبان درآمد حاصل از ریش‌تراشی را حرام اعلام کرد

نور الرحمن عابد، رئیس اداره امر به معروف و نهی از منکر طالبان در ولایت لوگر، یک‌شنبه ۱۲ دسامبر ۲۰۲۱ گفت که از آرایشگاه‌های شهر «پل‌علم» مرکز ولایت لوگر خواسته‌اند که از تراشیدن ریش پول نگیرند چون گرفتن چنین پولی حرام است و باید از گرفتن آن پرهیز شود. او تصریح کرد که آرایشگرها باید در تراشیدن ریش احتیاط کنند و به مشتریانشان مطابق دین مبین اسلام سفارش کنند که ریششان را نتراشند. وی افزود که این دستورات شخصی آنان نیست، بلکه امر شرعی و حکم الهی است.^۲

^۱ <https://www.etilaatroz.com/۱۳۳۷۰۵>

^۲ <https://www.rfi.fr/fa/افغانستان/۲۰۲۱۱۲۱۲-تصمیم-تازه-طالبان-در-لوگر-افغانستان>
گرفتن پول از تراشیدن ریش حرام است

رهبران هزاره شیعه حمایت خود را از طالبان اعلام کردند

بیش از ۱۰۰۰ افغان از جامعه اقلیت شیعه هزاره، از جمله رهبران آنان، با استقبال از پایان «دوره تاریک» دولت‌های قبلی مورد حمایت غرب، حمایت خود را از رژیم جدید طالبان ارائه کردند.

اقلیت هزاره ۱۰ درصد کل جمعیت ۳۸ میلیونی افغانستان را تشکیل می‌دهد. نمایندگان هزاره برای اولین بار روز پنجشنبه ۲۵ نوامبر در کابل با مقامات طالبان دیدار کردند تا حمایت خود را از رژیم جدید اعلام کنند.

جعفر مهدوی، از رهبران جامعه هزاره و نماینده سابق مجلس، که این گردهمایی را سازماندهی کرده است، اعلام کرد که حکومت تحت رهبری اشرف غنی «تاریک‌ترین نقطه» در تاریخ افغانستان بود.

وی با بیان اینکه افغانستان مستقل نبود و سفارت‌خانه‌های خارجی تصمیمات دولت را کنترل می‌کردند، افزود: «خدا را شکر که این دوره سیاه پایان یافت.» وی در ادامه گفت که با به دست گرفتن قدرت توسط طالبان در اواسط ماه اوت، حاکمان جدید به جنگ، فساد و ناامنی فزاینده پایان دادند.

وی از طالبان خواست تا یک دولت فراگیرتر تشکیل دهند و مدارس را برای دختران بازگشایی کنند و افزود: «امیدواریم در هفته‌ها و ماه‌های آینده شاهد تشکیل یک دولت فراگیر متشکل از نمایندگان همه مردم باشیم.» حکومت کنونی که توسط طالبان به عنوان یک دولت انتقالی معرفی شده است تقریباً منحصرأ از رهبران پشتون تشکیل شده است و هیچ نماینده‌ای از زنان وجود ندارد.

ذبیح الله مجاهد سخنگوی دولت طالبان در این گردهمایی تأکید کرد که بازسازی کشور در اولویت است و در ادامه گفت: «جهاد ما در برابر تهاجم خارجی به پایان رسیده است و اکنون مبارزه برای آبادانی کشور را شروع خواهیم کرد.»

آیت الله واعظ زاده بهسودی، یکی از روحانیون برجسته هزاره، خواستار آشتی میان تمامی اقوام کشور شد و گفت ما باید همدیگر را ببخشیم، اگر قرار است این حکومت ادامه پیدا کند باید از حمایت همه مردم برخوردار باشد.^۱

^۱ <https://arabi۲۱.com/story/۱۴۰۰۵۱۲>

ملاحظه: برگزاری این اجتماع را باید در زمینه تشدید حملات گروه تکفیری داعش علیه شیعیان و برهم زدن امنیت افغانستان در هفته‌های گذشته بازخوانی کرد. وجود دشمن مشترک را می‌توان زمینه‌ای مناسب برای نزدیکی شیعیان افغانستان و طالبان در جهت مقابله با داعش دانست. این نزدیکی می‌تواند به حضور دولت مردان شیعی در بدنه حکومت جدید افغانستان نیز کمک کند، به ویژه که به تازگی زمزمه‌هایی از سوی طالبان برای بازسازی کابینه شنیده می‌شود.

طالبان، کمیسیون بررسی حقوق شیعیان، ایجاد کرد؛ وعده تشکیل حکومت فراگیر در یک الی یک ماه ونیم آیند

قاری حافظ ذاکرالله، از مقامات طالبان، گفت نهادی با عنوان «کمیسیون بررسی حقوق شیعیان» به دستور رهبران طالبان ایجاد شده است و در مورد جایگاه سیاسی و حقوق شهروندی شیعیان در افغانستان تصمیم می‌گیرد.

قاری حافظ ذاکرالله، در گفت‌وگو با خبرنگار ایندپندنت فارسی گفت که کار روی ایجاد کمیسیون بررسی حقوق شیعیان نهایی شده است و به‌زودی، ساختار و فعالیت‌های این نهاد توسط رهبران طالبان به گونه رسمی اعلام می‌شود. به گفته قاری حافظ ذاکرالله، او به عنوان رئیس این کمیسیون تعیین شده است و کمیسیون مذکور موظف است در مورد جایگاه شیعیان در ساختار دولت طالبان و حقوق قانونی آنان، فعالیت کند.

ذاکرالله گفت: «از یک ماه پیش بدین‌سو، گفت‌وگوهایی را با متنفذان و نمایندگان شیعیان افغانستان آغاز کردیم و تلاش کردیم همه آنان با امارت اسلامی بیعت کنند و سپس در مورد جایگاه آنان در دولت تصمیم بگیریم.» در همین حال، سران حزب حرکت اسلامی که در روزهای اخیر، به نمایندگی از شیعیان افغانستان با مقامات طالبان ملاقات می‌کنند، نسبت به تشکیل کمیسیون بررسی حقوق شیعیان توسط طالبان، ابراز امیدواری کرده‌اند.

سید الیاس جاوید، رئیس کمیسیون سیاسی حزب حرکت اسلامی افغانستان، یکشنبه ۷ آذر، با نشر تصاویری از ملاقات هیئتی از «کمیسیون بررسی حقوق شیعیان» با اعضای آن حزب، تأیید کرد که قاری حافظ ذاکرالله از سوی مقامات طالبان به عنوان رئیس آن کمیسیون تعیین شده و گفت‌وگوهایی را با نمایندگان شیعیان آغاز کرده است.

الیاس جاوید به نقل از قاری حافظ ذاکرالله در جریان ملاقات او با رهبر و اعضای حزب حرکت اسلامی افغانستان، نوشته است: «حکومت فعلی طالبان، موقت و گذرا است و تا یک الی یک‌ماه و نیم، حکومتی تشکیل خواهد شد که

تمام اقوام، شخصیت‌ها، متخصصان و افراد متعهد، به شمول اهل تشیع، در تمام رده‌ها در آن حضور داشته باشند.»

قاری حافظ ذاکرالله در آن ملاقات گفته است که به منظور تشکیل حکومتی همه‌شمول، مذاکرات با بزرگان اهل تشیع افغانستان جریان دارد.^۱

در همایش همبستگی با فلسطین؛ احزاب پاکستان بر وحدت امت اسلامی علیه رژیم صهیونیستی تأکید کردند

سیاستمداران و رهبران مذهبی پاکستان در همایش «همبستگی با مردم فلسطین»، ترویج وحدت اسلامی علیه رژیم نامشروع صهیونیستی را کلید اصلی حل مسئله فلسطین و دفاع از حقوق مردم مظلوم این کشور دانسته و بر لزوم حمایت از نبرد جبهه مقاومت علیه اسرائیل تأکید کردند.

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۱۹۵۸۹۱>

این همایش به همت حزب جماعت اسلامی، مجلس وحدت مسلمین و بنیاد حمایت از فلسطین با حضور سیاستمداران، شخصیت‌های مذهبی و اندیشمندان پاکستان روز دوشنبه ۸ آذرماه به مناسبت روز همبستگی با مردم فلسطین در شهر اسلام‌آباد برگزار شد.

سخنرانان ضمن حیاتی برشمردن مسئله فلسطین برای جهان اسلام، تلاش همه جانبه دولت‌های اسلامی در مسیر پرداختن به مشکلات ملت مظلوم فلسطین و اتخاذ مواضع مؤثر برای جلوگیری از اقدامات ددمنشانه رژیم غیرقانونی اسرائیل را مطالبه کردند.

آنان با محکوم کردن رویکرد خصمانه کشورهای غربی از جمله انگلیس و آمریکا علیه گروه‌های مقاومت اسلامی در فلسطین از جمله حماس گفتند: رهبران کشورهای اسلامی نباید نقش خود را برای کمک به حل مسئله فلسطین فراموش کنند.

«لیاقت بلوچ» نایب رئیس حزب جماعت اسلامی و دبیر کل شورای همبستگی ملی پاکستان که ریاست این همایش را به عهده داشت، گفت: استکبار جهانی امروز برای بی‌اثر کردن تلاش امت اسلامی در جهت کمک به حل مسئله فلسطین و دفاع از آرمان‌های ملت مظلوم این کشور برای نفاق میان مسلمانان و افروختن آتش اختلافات توطئه می‌کند.

«ثاقب اکبر» معاون دبیر کل شورای همبستگی ملی پاکستان نیز طی سخنرانی در همایش همبستگی با مردم فلسطین گفت: امام خمینی (ره) صدای ملت مظلوم فلسطین را در مجامع بین‌المللی برای همیشه زنده نگه داشته و امروز وظیفه امت

اسلامی ایفای نقش برای پشتیبانی از آرمان‌های مردم فلسطین و اعلام انزجار از موجودیت نامشروع رژیم اسرائیل است.

«ناصر شیرازی» از حزب مجلس وحدت مسلمین پاکستان با تمجید از نقش کلیدی گروه‌های مقاومت از جمله حماس در دفاع از حقوق ملت مظلوم فلسطین گفت: بدون تردید وحدت میان امت اسلامی، فضایی را ایجاد می‌کند که می‌توان به آینده برای حل چالش‌های سیاسی جهان اسلام از جمله پیروزی مردم فلسطین در برابر رژیم صهیونیستی امیدوار بود.

دیگر شخصیت‌های سیاسی و مذهبی پاکستان که در این همایش حضور داشتند، تأکید کردند که وحدت مسلمانان نخستین گزینه پیروزی برای مقابله با طرح‌های شیطانی استکبار جهانی در قبال اسلام و مسلمین و همچنین حل مسئله فلسطین است.^۱

^۱ <https://www.irna.ir/news/۸۴۵۵۹۶۵۱>

شرق آسیا

سودهای شما به نسل‌کشی دامن می‌زند؛ مسلمانان روهینگیا از فیس‌بوک ۱۵۰ میلیارد دلار جریمه می‌خواهند

پناهجویان روهینگایی میانمار در حال شکایت ۱۵۰ میلیارد دلاری از شرکت پلتفرم متا (فیسبوک سابق) به دلیل عدم واکنش این شرکت در برابر انتشار اظهارات ضد روهینگایی خشونت بار هستند.

این شکایت که روز دوشنبه ۶ دسامبر در کالیفرنیا ثبت شد از فیسبوک به دلیل ناتوانی در حذف محتوایی که در نهایت باعث رفتار خشونت بار علیه جامعه روهینگایی شد، ادعای غرامت کرده است.

فیسبوک هنوز حاضر به اظهار نظر درباره این شکایت نشده و اعلام کرده «در جلوگیری از انتشار اطلاعات نادرست و تنفرآمیز» در میانمار عملکرد سریعی نداشته و از آن زمان به بعد اقداماتی را برای مقابله با چنین رفتاری در منطقه از جمله ممنوعیت فعالیت حساب کاربری ارتش در اینستاگرام از ۱ فوریه (آغاز کودتا) انجام داده است.

بیش از ۷۳۰ هزار نفر از مسلمانان روهینگایی در اوت ۲۰۱۷ و پس از سرکوب ارتش و کشتار گسترده مردم از ایالت راخینه متواری شدند. در حالی که نهادهای حقوق بشری کشتار غیرنظامیان و آتش زدن روستاها را محکوم کرده‌اند مقامات میانمار مدعی هستند که صرفاً در حال نبرد با شورشیان بوده و هرگونه جنایت سیستماتیک را رد می‌کنند.

در سال ۲۰۱۸ بازرسان حقوق بشر سازمان ملل اعلام کردند که استفاده از فیسبوک نقش مهمی در گسترش نفرت پراکنی داشته که در نهایت به خشونت دامن زده است.

فیسبوک در سال ۲۰۱۸ پس از بررسی مستقلی که به سفارش خودش انجام گرفت، پذیرفت در آن زمان اقدام کافی نکرده است و گفت رسانه‌های این شرکت نقض گسترده حقوق بشر را «مقدور» کرده بودند.

طبق قوانین آمریکا، فیسبوک تا حد زیادی از مسئولیت در مورد محتوای پست کاربرانش مبرا است. اما در شکایت جدید استدلال شده است که چنین

مصونیتی در قوانین میانمار نیست و قوانین این کشور باید در این پرونده حاکم و جاری باشد.^۱

یک دادگاه غیررسمی در لندن رئیس‌جمهور چین را مسئول نسل‌کشی اویغورها معرفی کرد

یک دادگاه غیر رسمی متشکل از وکلا و فعالان حقوق بشری اعلام کرد: رئیس‌جمهور چین، شی جین پینگ، مسئولیت اصلی نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت و شکنجه اویغورها و اعضای دیگر اقلیت‌ها در منطقه سین کیانگ را بر عهده دارد.

^۱ <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/rohingya-refugees-sue-facebook-150-billion-over-myanmar-violence-07-12-2021>

چین این دادگاه را غیرقانونی دانسته و آن را ساخته و پرداخته دشمنان پکن برای نشر اکاذیب و تحریف معرفی کرده است. مسئول این دادگاه یک وکیل انگلیسی به نام جفری نیس است. کنگره بین‌المللی اویغورها از این وکیل انگلیسی خواسته بود دادگاهی برای رسیدگی به اتهامات چین تشکیل دهد.

چین به زندانی کردن یک میلیون مسلمان اویغور، شکنجه و بیگاری کشیدن از آنان متهم است. چین همچنین به کنترل جمعیت مسلمانان در استان سین کیانگ و اعمال فشار فرهنگی و اقتصادی به آنان متهم است. پکن همه این اتهامات را رد و آن را فشار غرب بر خود می‌داند.

این دادگاه در بیانیه پایانی خود اعلام کرد: جمهوری خلق چین مرتکب نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت و شکنجه علیه شهروندان اویغور، قزاق و سایر اقلیت‌های قومی در منطقه شمال غربی چین معروف به سین کیانگ شده است. دادگاه متقاعد شده است که رئیس‌جمهور شی جین پینگ و سایر مقامات ارشد در جمهوری خلق چین و حزب کمونیست این کشور، مسئولیت اصلی اقداماتی را که در سین کیانگ رخ داده است بر عهده دارند.

وزارت خارجه چین همه اتهامات مطرح شده در این دادگاه را دروغ خوانده است.^۱

^۱ https://www.reuters.com/world/china/chinas_xi_responsible_uyghur_genocide_unofficial_tribunal_says-۱۰-۱۲-۲۰۲۱/

غرب

کنگره آمریکا لایحه‌ای را برای مبارزه با اسلام‌هراسی تصویب کرد

کنگره آمریکا در واکنش به اظهارات نژادپرستانه لورن پوبرت، نماینده جمهوری‌خواه علیه ایلهان عمر، لایحه‌ای را که ایلهان عمر، نماینده مسلمان دموکرات برای مبارزه با پدیده اسلام‌هراسی در سراسر جهان ارائه کرده بود، با اکثریت آرا تصویب کرد.

بر اساس گزارش رسانه‌های آمریکایی، ۲۱۹ نماینده در مجلس نمایندگان به این لایحه رأی مثبت دادند و در مقابل ۲۱۲ نماینده با آن مخالفت کردند.

سی ان ان گزارش داد مجلس نمایندگان آمریکا که اکثریت آن را دموکرات‌ها تشکیل می‌دهند به لایحه ایلهان عمر رأی مثبت داد که بر اساس آن دفتر ویژه‌ای در وزارت امور خارجه برای مبارزه با اسلام‌هراسی در سراسر جهان تشکیل می‌شود.

این رأی‌گیری یک هفته پس از آن صورت گرفت که دموکرات‌های پیشرو در کنگره لایحه جداگانه‌ای را برای اخراج پوبرت جمهوری‌خواه از کمیته‌های کنگره ارائه کردند.

دلیل این تصمیم سخنرانی ماه گذشته پوبرت در یک شورای محلی در کلرادو بود که در آن پوبرت همکارش ایلهان را عضو یک گروه جهادی خواند و گفت ممکن است ایلهان یک تروریست باشد.

این لایحه که به شیوع روزافزون اسلام‌هراسی در سراسر جهان می‌پردازد، باید در سنا تصویب شود تا بتوان آن را برای امضا به جو بایدن، تحویل داد و پس از آن تبدیل به قانون شود.

به گزارش سی ان ان، این لایحه ماه‌ها در کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان معطل بود، اما پس از آن که نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا تحت فشار فزاینده اعضای حزبش قرار گرفت تا اقدامات شدیدی علیه پوبرت به خاطر اظهاراتش انجام دهد، به رأی گذاشته شد و به تصویب رسید.

نهاد عوض، رئیس شورای روابط آمریکایی-اسلامی، این رأی را یک موفقیت تاریخی برای مسلمانان دانست و افزود پیش‌نویس قطعنامه حاصل همکاری با رهبران کنگره است.

گفتنی است پوپرت در تماسی که با ایلهان داشت از او عذرخواهی خودداری کرد. او همچنین اواخر ماه گذشته از طریق توئیتر عذرخواهی عمومی کرد: «از همه مسلمانان که از اظهارات من آزرده خاطر شده‌اند عذرخواهی می‌کنم».

ایلهان عمر اخیراً در یک کنفرانس مطبوعاتی که با حضور سه نماینده مسلمان در کنگره برگزار شد، گفت نمی‌توان وانمود کرد که سخنان تنفرآمیز صادرشده از سوی سیاستمداران ارشد عاری از پیامدهای واقعی است و این سخنان موجب افزایش انزجار از مسلمانان در آمریکا و جهان می‌شود.^۱

تعطیلی مساجد در فرانسه با ادعای نفرت‌پرانی علیه مسیحیان و یهودیان

به گفته وزیر کشور فرانسه در جریان بازرسی از ۹۹ مسجدی که به تازگی انجام شده، در ۲۱ مسجد نشانه‌هایی از افراط‌گرایی اسلامی وجود داشته و این

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/۱۶/۱۲/۲۰۲۱/> - قدمته‌الیهان - عمر مجلس

مساجد بسته شده‌اند. به گفته وی در روزهای آینده، ۶ مسجد دیگر نیز تعطیل می‌شود.

ژرار دارمانن، وزیر کشور فرانسه همچنین از آغاز روند اداری تعطیلی مسجد بزرگ بووه، به دلیل ماهیت افراطی موعظه‌هایی که در این مسجد صورت می‌گرفت، خبر داد.

دارمانن روز سه‌شنبه ۲۳ آذر در گفت‌وگو با شبکه فرانسوی سی‌نیوز فعالیت این مسجد را «کاملاً غیرقابل قبول» خواند و اعلام کرد خطبه‌های مسیحیت و یهودستیزانه در این مکان ایراد شده است.

فرمانداری اوآز، شهرستانی که این مسجد در آن قرار دارد نیز ماهیت خطبه‌هایی که در این مسجد ایراد می‌شود را «تحریک نفرت و خشونت» توصیف کرد و گفت روند تعطیلی مسجد بزرگ بووه می‌تواند تا شش ماه به طول بیانجامد.

بر اساس اعلام وزارت کشور فرانسه، از ۲۶۲۳ مسجد و نمازخانه مسلمانان در خاک این کشور، ۹۹ مکان مظنون به «جدایی‌سازی» مسلمانان از جامعه فرانسه بودند و همه طی ماه‌های اخیر تحت کنترل و بازرسی قرار گرفتند. این وزارت اضافه کرد بررسی‌ها نشان داد قوانین کشور در ۳۶ مکان، مثلاً پس از تغییر امام جماعت یا مدیریت مسجد کاملاً رعایت می‌شده است.

اما بنا بر اعلام وزارت کشور، ۲۱ مسجد در حال حاضر به دلیل «مقررات اداری، تصمیم قضایی، واگذاری اجاره‌نامه، تعمیرات یا تعطیلی اداری» تعطیل‌اند

و روند تعطیلی شش مکان دیگر بر اساس قانون اخیر فرانسه علیه افراط‌گرایی، آغاز خواهد شد.^۱

تشکیل اولین شورای شهر کاملاً مسلمان در تاریخ آمریکا

شهر همترامک ایالت میشیگان ماه گذشته میلادی پس از انتخاب اولین شورای شهر کاملاً مسلمان ایالات متحده به رهبری یک شهردار مسلمان، تاریخ ساز شد.

پس از پیروزی آدام آلبارماکی، آماندا ژاکوفسکی و خلیل رفاعی در انتخابات هفته پیش شورای شهر همترامک آنها به اعضای فعلی شورا نیم چودوری، محمد حسن و محمد آلسومیری خواهند پیوست.

^۱ <https://mohabatnews.com/?p=۴۷۹۸۵>

هر شش نفر مسلمان هستند و عامر غالب ۴۲ ساله که به عنوان شهردار انتخاب شده نیز مسلمان است. پنج نفر از این اعضا مهاجر و یک نفر مسلمان با اصلیت اروپای شرقی هست. همچنین شش عضو شورا، سه عضو یمنی تبار، دو نفر بنگلادشی و یک نفر سفیدپوست می‌باشند.

این موضوع باعث شده که شهر همترامک که پیشتر به دلیل حضور بالای مسلمانان تبدیل به اولین شهر با اکثریت مسلمانان در آمریکا شده است حالا شورای شهر کاملاً مسلمان داشته باشد. با این همه اعضای شورا به رسانه‌ها گفتند که مذهب در تصمیمات آنها نقشی نخواهد داشت.

درصد ساکنان مسلمان در شهر همترامک مشخص نیست، از این جهت که در سرشماری‌های آمریکا در مورد مذهب افراد سؤال نمی‌شود. اما برآوردهای مبتنی بر داده‌های سرشماری نشان می‌دهد که حدود نیمی از آنها مسلمان هستند. بر اساس اطلاعات سرشماری سال ۲۰۱۹، حدود ۲۵ درصد از شهر اصالتاً عرب هستند که بیشتر آنها یمنی و همگی مسلمان هستند و ۲۷ درصد دیگر از اجداد آسیایی هستند که بیشتر آنها بنگلادشی و ترکیبی از مسلمان، هندو، بودایی و مسیحی هستند. همچنین برخی از مسلمانان بوسنیایی و مسلمانان آفریقایی آمریکایی در همترامک زندگی می‌کنند.^۱

^۱ <https://news.yahoo.com/hamtramck-city-council-muslim-likely->

[100843697.html](https://news.yahoo.com/hamtramck-city-council-muslim-likely-100843697.html)

سایر ادیان

پرونده خبری: سفر مهم پاپ به یونان و قبرس

عذرخواهی پاپ از کلیسای ارتدوکس به خاطر اشتباهات کاتولیک‌ها

پاپ فرانسیس در جریان دیدارش با رهبر کلیسای ارتدوکس یونان از اقدامات و نقش کاتولیک‌ها در ایجاد اختلاف و جدایی با ارتدوکس‌ها عذرخواهی کرد.

براساس گزارش سی ان ای، پاپ افزود: «من این مسئله را تصدیق می‌کنم؛ اقداماتی که ارتباط کمی با مسیح و انجیل داشتند و بیشتر با عطش قدرت و سیاست همراه بود و ارتباطات ما را به شدت تضعیف کردند.»

پاپ فرانسیس در ادامه افزود: به این ترتیب ما اجازه دادیم تفرقه ثمربخشی ما را به خطر بیاندازد. تاریخ سنگینی این (اقدامات) را احساس می‌کند و من امروز باید از خداوند، برادران و خواهرانمان بابت این اشتباهات کاتولیک‌ها عذرخواهی کنم.

روز شنبه ۱۳ آذر پاپ فرانسیس در بدو ورود به یونان مورد اعتراض یک کشیش قرار گرفت. براساس گزارش رسانه‌ها، این کشیش ارتدوکس هم‌زمان با بازدید پاپ فرانسیس از یکی از اماکن متعلق به کلیسای ارتدوکس یونان در آتن بر سر او فریاد زد: «پاپ تو مرتد هستی!»

مأموران امنیتی بلافاصله وی را بازداشت و از محل خارج کردند اما گفته می‌شود صدای اعتراض او به قدری بلند بوده که توسط پاپ شنیده شده است. مسیحیت در قرن یازده میلادی در جریان رویدادی که «جدایی بزرگ» نام گرفت به دو کلیسای کاتولیک روم و کلیسای ارتدوکس شرقی تقسیم شد و روابط میان دو کلیسا با یکدیگر قرن‌ها پرتنش بود.

این دومین سفر یک رهبر کاتولیک‌های جهان به کلیسای ارتدوکس طی هزار سال گذشته است. پیش از این پاپ ژان پل دوم نیز در سال ۲۰۰۱ بابت نقش کلیسای کاتولیک در ایجاد اختلاف و تنش با کلیسای ارتدوکس عذرخواهی کرده بود.^۱

^۱ <https://fa.alalam.ir/news/۵۹۳۳۳۳۳>

پاپ در کمپ پناهجویان: جلوی غرق شدن تمدن را بگیریم

پاپ فرانسیس، روز یکشنبه ۵ دسامبر پس از پنج سال به اردوگاه پناهجویان لسبوس بازگشت. پیشوای کلیسای کاتولیک از دولت‌های اروپایی خواست تا با کمک به پناهجویان نه تنها جان آن‌ها، بلکه تمدن را نجات دهند.

پاپ در حضور کاترینا ساکلاروپولو رئیس جمهور یونان، مارگاریتیس شیناس معاون کمیسیون اروپا و نوتیس میتراشی وزیر مهاجرت یونان گفت: «نباید بگذاریم دریای ما به یک دریای مرده و این دریای خاطرات به دریای فراموشی‌ها تبدیل شود. باید جلوی این غرق شدن تمدن را بگیریم».

حدود ۲ هزار و دویست پناهجو که اکثراً افغانی‌اند در اردوگاه ماوروونی جزیره لسبوس در انتظار ثبت پناهندگی در یونان هستند. پاپ زمانی طولانی را به تبرک پناهجویانی که با وجود تدابیر شدید امنیتی به دیدارش آمده بودند

گذراند. وی در جمع پناهجویان گفت: «مدیترانه گهواره تمدن‌های بسیاری بود و امروز به آینه دق بدل شده است.»

یونان به همراه ایتالیا، از گذرگاه‌های اصلی پناهجویان خاورمیانه و آفریقا برای ورود به اتحادیه اروپا به شمار می‌رود. رویکرد سخت‌گیرانه سال‌های اخیر آتن در قبال پناهجویان، به‌ویژه در جزیره سابقاً توریستی لسبوس، انتقاد تند نهادهای مدافع حقوق بشر را برانگیخته است.

براساس آمارهای اروپایی، در ۶ ماهه نخست سال ۲۰۲۱، بیش از ۱۳۰۰ پناهجو در آب‌های دریای مدیترانه و در رؤیای رسیدن به اروپا جان خود را از دست داده‌اند.^۱

اروپا نگران موج تازه مهاجران از افغانستان پس از تسلط طالبان بر این کشور است. سازمان ملل گفته که حدود ۲۳ میلیون نفر، یا ۵۵ درصد از جمعیت افغانستان در معرض خطر بالای گرسنگی هستند و نزدیک به ۹ میلیون نفر در معرض قحطی قرار گرفته‌اند.

^۱ https://per.euronews.com/۰۵/۱۲/۲۰۲۱/migrants_pope_francis_calls_on_lesbos_to_end_a_shipwreck_of_civilization

مسیحیان بعد از مسلمانان؛ قربانیان ملی‌گرایان هندو

حمله به مدارس و کلیساهای مسیحیان هند در آستانه کریسمس باعث نگرانی نسبت به تأمین امنیت مسیحیان این کشور شده است.

در روزهای اخیر چند حمله به مراکز مسیحی در هند از سوی ملی‌گرایان افراطی رخ داده که جدیدترین آن‌ها چند روز گذشته رخ داد، که در آن اعضای سازمان‌های راست افراطی تلاش کردند تا به کلیسایی در منطقه روتک ایالت هاریانا وارد شوند اما پلیس جلوی آن‌ها را گرفت. دلیل این برنامه برقرار بودن بحث‌های مذهبی در این کلیسا توصیف شد.

چند روز پیش از آن هم یک مدرسه وابسته به کلیسای کاتولیک در مرکز ایالت مادیا پرادش هدف حمله بیش از ۵۰۰ هندوی افراطی قرار گرفت. اگرچه مسئولان مدرسه از پلیس درخواست کمک کرده بودند، اما جمعیت خشمگین مسلح به میله‌های فلزی و سنگ توانست مدرسه را تخریب کند.

به نظر می‌رسد حملات به‌ویژه در ایالت‌هایی که حزب حاکم بهاراتیا جاناتا (BJP) در آن‌ها دست بالا را دارد، بیشتر روی داده است. دولت راست‌گرای هند به نخست‌وزیری نارندرا مودی در حمایت از فرهنگ و آیین هندو و تلاش برای به حاشیه راندن اقلیت‌ها سابقه بدی دارد.

گزارش مشترکی که اخیراً از سوی دو نهاد مذهبی و حامی حقوق مدنی هند منتشر شده حاکی از آن است که تنها در ۹ ماهه نخست سال جاری میلادی بیش از ۳۰۵ حمله علیه مسیحیان هند روی داده است. ایالت اوتارپرادش با ثبت ۶۶ مورد، رکورددار حملات قومی مذهبی علیه اقلیت مسیحی هند و ایالات چتیسگر و کارناتاکا در رده‌های دوم و سوم با خشونت مواجه بوده‌اند.

افزایش حملات به جامعه مسیحیان هند زمانی برای اقلیت کاتولیک این کشور نگران‌کننده‌تر می‌شود که این روند در چارچوب سیاست حزب حاکم بررسی شود؛ در سال‌های گذشته نارندرا مودی و هم‌قطاران‌ش تلاش‌های گسترده‌ای را برای تقویت هژمونی فرهنگ هندو و به‌ویژه علیه مسلمانان پیش برده بودند. مقام‌های کلیسای کاتولیک هند از این واژه دارند که قربانی بعدی «هندوسازی»، پس از مسلمانان، مسیحیان باشند.

مسیحیان هند حدود ۲۸ میلیون هستند و دین مسیحیت بعد از هندو و اسلام سومین دین است.^۱

^۱ https://per.euronews.com/۱۲/۱۲/۲۰۲۱/attacks_on_christians_rise_in_india_community_apprehensive

اخبار کوتاه

۱. جشنواره فیلم دریای سرخ؛ چهار سال پس از لغو ممنوعیت سینماها از سوی مقامات، اولین جشنواره فیلم در نوع خود در شهر جدّه عربستان افتتاح شد. جشنواره فیلم دریای سرخ با نمایش ۱۳۸ فیلم بلند و کوتاه از سراسر جهان تا ۱۶ دسامبر ادامه خواهد داشت.^۱
۲. مارک اشنایر، رئیس سازمان صهیونیستی «بنیاد تفاهم قومی» آمریکا در دیدار با الهام علی‌اف: «آذربایجان نه تنها در بین کشورهای مسلمان، بلکه در سراسر جهان پیشرو است. بسیاری از کشورها می‌توانند الگوی تسامح موجود در آذربایجان را مبنای قرار دهند. کشور شما دارای بزرگ‌ترین جامعه یهودی در بین ۵۷ کشور مسلمان است و این البته باعث می‌شود اسرائیل و یهودیان آمریکایی بیش از پیش نظر مساعدی نسبت به آذربایجان داشته باشند»^۲
۳. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، در شانزدهمین کنفرانس اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی: «ما نمی‌توانیم اجازه دهیم اروپا به اردوگاه کار اجباری ۳۵ میلیون برادر مسلمان ما که در آنجا زندگی می‌کنند تبدیل شود... پرداختن بهای نسل‌کشی یهودیان در اروپا توسط

^۱ https://www.bbc.com/arabic/art_and_culture_59568774

^۲ <https://azeridaily.com/politics/64968>

فلسطینی‌ها یک بی‌عدالتی است... کشورهای غربی از سازمان‌های تروریستی مانند داعش و پ.ک.ک حمایت کرده‌اند تا آتش جنگ را در سوریه یا عراق و دیگر کشورها افزایش دهند.^۱

۴. جمعی از کودکان مبتلا به سرطان از جمله جنات عماد عبدالوهاب، با آیت الله سیستانی دیدار کردند. عماد عبدالوهاب که مبتلا به سرطان است، در کلیبی که در فضای مجازی منتشر شده بود درخواست کرده بود که با آیت الله سیستانی دیدار کند.^۲

۵. شیخ الازهر در دیدار با هیئتی از پارلمان اروپا: «از نظر بنده بزرگ‌ترین چالش امروز مربوط به تلاش اروپا برای تحمیل فرهنگ غربی به شهروندان مشرق زمین به بهانه حقوق بشر و آزادی‌های ادعایی و جهانی شدن است و این تلاش به گونه‌ای است که می‌توان آن را «استعمار نو» نامید. در حقیقت استعمار نو می‌خواهد افکار و اندیشه‌ها و رفتارهایی که از نظر مردم مشرق زمین مردود است را به آنها تحمیل کند، مثل آنچه اخیراً در کمپین‌های دعوت به هم‌جنس‌گرایی و سایر رفتارهای غیرقابل قبول و بیگانه در جوامع اسلامی و عربی شاهد آن بودیم.»^۳

^۱ https://arabic.rt.com/world/۱۳۰۳۰۲۳_

^۲ <https://www.alalam.ir/news/۵۹۴۷۳۶۸>

^۳ https://www.almayadeen.net/news/politics/_/شیخ-الازهر:-إصرار-العرب-على-فرض-منظور-واحد-على-الآخرین-بیمثل

۶. «اریک زمور» نویسنده و نامزد جنجالی ریاست جمهوری فرانسه: «امروز نزدیک به یک چهارم نوزادان در کشور نام اسلامی دارند، این در حالی است که در سال ۱۹۶۰ یک درصد نام اسلامی داشتند. زمور این پرسش را مطرح می‌کند که تعداد این نوزادان فردا چند درصد خواهد بود؟»^۱
۷. باوجود ادعای هند در مورد آزادی مذهب، مسجد جامع کشمیر پس از دو سال همچنان تعطیل است. مقامات هندی این مسجد را یک در دسر می‌دانند و معتقدند علیه حکومت این کشور در این مسجد توطئه می‌شود. مقامات هندی امام مسجد را حبس خانگی کرده و درب اصلی آن را نیز با آهن مسدود کرده‌اند تا نمازگزاران نتوانند وارد آن شوند. هند در سال ۲۰۱۹ و در پی لغو خودمختاری کشمیر و قطع اینترنت و برق، این مسجد ۶۰۰ ساله را نیز بست.^۲
۸. شورای روابط اسلامی-آمریکایی موسوم به (CAIR) اعلام کرد مدیر این مجموعه در ایالت اوهایو را به دلیل جاسوسی اخراج کرده است. این فرد متهم است اطلاعات محرمانه این گروه را به یک نهاد اسلام‌ستیز داده است. براساس این گزارش مدیر این نهاد اسلامی در اوهایو با نام رومین اقبال اطلاعات محرمانه، از جمله مکالمات ضبط‌شده مخفیانه، برنامه‌های

^۱ https://arabic.euronews.com/۲۰۲۱/۱۲/۱۴/fact-check_zemmour_saying_۲۲_percent_french_newborns_have_islamic_names

^۲ https://www.aljazeera.com/news/۱۶/۱۲/۲۰۲۱/india_kashmir_srinagar_jamia_mosque_religious_freedom_muslims

راهبردی و ایمیل‌های خصوصی را به یک مرکز جمع‌آوری اطلاعات در مورد گروه‌های افراطی اسلام‌گرا داده است. نام این گروه به اختصار IPT است.^۱

۹. محمد حسن اکبر، دادستان کل دفتر پاسخگویی ملی (NAB) و معاون رئیس جماعت شیعیان خوجه اثنا عشری کراچی، به عنوان بهترین دادستان سال ۲۰۲۱ پاکستان انتخاب شد. به مناسبت روز مبارزه با فساد، ۹ دسامبر ۲۰۲۱، طی مراسمی در کاخ ریاست جمهوری در اسلام‌آباد و با حضور عارف علوی رئیس جمهور پاکستان، از این شخصیت برجسته خوجه اثنا عشری تقدیر به عمل آمد.^۲

۱۰. دانشگاه اسلامی «القادر» که اخیراً در شهر «جهلم» پاکستان تأسیس شده است، اقدام به پذیرش دانشجو کرد. القادر، نخستین دانشگاه اسلامی پاکستان است که با نظارت بنیاد «القادر» تأسیس شده و در کنار معارف اسلامی و علوم جدید، آموزش‌هایی مبتنی بر تصوف و معنویت را نیز ارائه خواهد کرد. عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان اخیراً این دانشگاه را افتتاح کرد و این مرکز علمی ۲۵ ماه پس از گذاشتن سنگ بنا افتتاح شد.^۳

^۱ <https://www.reuters.com/world/us/us-muslim-advocacy-group-fires-ohio-chapter-director-alleged-spying-/۱۵-۱۲-۲۰۲۱>

^۲ <https://khojanews.org/a-renowned-khoja-from-pakistan-has-been-awarded-the-best-prosecutor-of-۲۰۲۱>

^۳ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۱۹۱۳۷>

۱۱. مفتی اعظم مصر، دکتر شوقی علام، با اعلام اینکه مسلمانان مجاز به پیوستن به مسیحیان در جشن‌های کریسمس در کلیساها هستند، جنجال برانگیخت. علام گفت: «تولد پیامبران نقطه روشنی در تاریخ بشریت است و هیچ اشکالی ندارد که یک مسلمان با دوستان قبطی خود در کلیسا و در جشن کریسمس شرکت کند.» وی افزود تبریک گفتن به غیر مسلمانان در مناسبت‌ها و اعیاد مختلف اجتماعی اشکالی ندارد و تأکید کرد رابطه من با پاپ تواضروس دوم محکم است.^۱

۱۲. پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان، به مناسبت آغاز فصل ظهور در توییتی نوشت: «زندگی ما زمانی زیبا می‌شود که منتظر یک عزیز یا شخص مهم باشیم. باشد که این ظهور به ما کمک کند امیدمان را به این یقین تبدیل کنیم که کسی که انتظار او را می‌کشیم ما را دوست دارد و هرگز ما را رها نخواهد کرد.»

جشن یا فصل ظهور، دوره‌ای چهار هفته‌ای است که در بسیاری از کلیساهای غرب، برای کسب آمادگی روحانی برای عید میلاد مسیح و حتی ظهور مسیح انجام می‌شود. فصل ظهور از چهارمین یکشنبه قبل از کریسمس (همیشه بین ۲۷ نوامبر و ۳ دسامبر) آغاز می‌شود و در شب کریسمس در ۲۴ دسامبر به پایان می‌رسد.

^۱ <https://eldorar.com/node/۱۷۱۳۹۵>

بخش دوم: تحلیل‌ها

رسوایی فروش مدرک به دانشجویان عراقی؛ از تعلیق دانشگاه اسلامی لبنان تا زنگ خطر برای دانشگاه ادیان

پس از رسوایی فروش هزاران مدرک تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) توسط دانشگاه‌های لبنان به دانشجویان عراقی، شک و شبهه در مورد ۲۷۰۰۰ مدرک اعطاشده به عراقی‌ها در دو سال گذشته شدت گرفته است. در این میان، نگاه‌ها بیش از همه به الجامعة الإسلامية لبنان، وابسته به مجلس اعلای شیعیان لبنان، و ایران، بزرگ‌ترین مقصد دانشجویان تحصیلات تکمیلی عراقی، دوخته شده است.

رسوایی فروش مدارک تحصیلات تکمیلی، وزارت آموزش عالی و تحقیقات عراق را بر آن داشت تا هاشم الشمری، وابسته فرهنگی سفارت عراق در بیروت را برای تحقیقات در این باره به بغداد فراخواند و به دلیل عدم رعایت استانداردهای علمی تصمیمی مبنی بر تعلیق تحصیل دانشجویان عراقی در ۳ دانشگاه

لبنانی بگردد: الجامعة الإسلامية در لبنان، الجامعة الحديثة للإدارة و العلوم و جامعة الجنان.^۱

پذیرش آسان دانشگاه‌های خصوصی خارجی، تحصیل از راه دور و همچنین هزینه‌های ارزانی که حتی از شهریه دانشگاه‌های خصوصی داخل عراق نیز کمتر است، مهم‌ترین عوامل استقبال گسترده دانشجویان عراقی برای ادامه تحصیل در دانشگاه‌های خارجی بوده است. ناظران بر این باورند که هم‌زمان با شیوع همه‌گیری کرونا و اعلام بسیاری از دانشگاه‌های خارجی مبنی بر تسهیل شرایط تحصیل، تمایل برخی از مقامات عراقی برای تحصیل در خارج از کشور و اخذ مدرک برای تصدی پست‌های عالی در این کشور، گسترش یافته است. همین تسهیلات در نظر گرفته شده برای تحصیل در خارج از کشور، به ویژه آموزش از راه دور در دوران کرونا، تخلفات بسیاری را در پی داشته است.

طبق برخی گزارش‌ها تنها در سال ۲۰۱۹، ۵۰ نماینده پارلمان پیشین عراق مدارک عالی اخذ کرده‌اند.^۲ همین موضوع شک و تردیدها را در مورد مدارک برخی مسئولان عراقی شدت بخشیده است. در این میان قاضی فائق زیدان، رئیس مجلس عالی قضایی و حمید الغزی، دبیر کل مجلس وزیران، برجسته‌ترین شخصیت‌هایی هستند که اخذ مدرک دکتری آنها در دو سال گذشته از دانشگاه‌های لبنانی، خبرساز شده است.

^۱ https://www.ina.iq/5_141037.html

^۲ <https://www.alquds.co.uk/افضیحةالشهاداتاللبنانيةالمزورةفي/>

پس‌لرزه‌های رسوایی در دانشگاه اسلامی لبنان

دانشگاه اسلامی لبنان معروف به (IUL) یک دانشگاه خصوصی است که توسط شیخ محمد مهدی شمس‌الدین، رئیس سابق مجلس اعلای شیعیان لبنان، به عنوان یکی از مؤسسات وابسته به این مجلس در سال ۱۹۹۶ تأسیس شد. از زمان تأسیس تا سال ۲۰۱۹، ریاست این دانشگاه همسو با جنبش امل را حقوقدان عراقی، دکتر حسن چلبی، برادر احمد چلبی، سیاستمدار عراقی بر عهده داشت. این دانشگاه به تعداد زیادی از نام‌های مطرح در صحنه عراق، از جمله نمایندگان وزرا و مقامات در سمت‌های مهم و حساس مدرک اعطا کرده است.

مراسم فارغ‌التحصیلی دانشگاه اسلامی لبنان و سخنرانی شیخ احمد قبلان، فرزند مرحوم شیخ

عبدالمیر قبلان، رئیس پیشین مجلس اعلای شیعیان لبنان

قاضی فائق زیدان که نام آن برده شد، مدرک کارشناسی ارشد و در ۲۰۲۰ دکتری خود را از دانشگاه اسلامی لبنان در حالی اخذ کرده است که در دادگاه عالی فدرال عراق سمت داشته و سپس ریاست مجلس عالی قضایی را بر عهده

داشته است.^۱ همچون حمید الغزی، دبیر کل شورای وزیران، که از همین دانشگاه و به همین شکل در سال ۲۰۲۱ دکترا گرفته است.^۲

سمت راست: قاضی فائق الزیدان (۲۰۲۰) - سمت چپ: حمید الغزی (۲۰۲۱)

پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه اسلامی لبنان در دوران کرونایی به حدی افزایش یافته است که به گفته روزنامه لبنانی «المدن» این دانشگاه تنها در رشته حقوق در آستانه پذیرش نزدیک به ۴ هزار دانشجوی کارشناسی ارشد بوده است و تعداد دانشجویان دکتری در این دانشگاه به ۴۰۰ نفر رسیده است.^۳ همین روزنامه در جایی دیگر آورده است که دانشگاه اسلامی لبنان

^۱ <https://www.al-binaa.com/archives/۲۵۳۵۴۹>

^۲ <https://almawrid.news/contents/view/details?id=۳۸۲۶۵>

^۳ <https://www.almodon.com/society/۱۷/۱۱/۲۰۲۱/تطهير-شامل-بالجامعة-الإسلامية-۲۰۲۱/۱۷/۱۱/۲۰۲۱>
بعد فضيحة بيع الشهادات

در سال گذشته بیش از ۶ هزار دانشجوی را در مقاطع تحصیلات تکمیلی، در رشته‌های حقوق، علوم سیاسی، معارف اسلامی و علوم انسانی فارغ‌التحصیل کرده است که تمامی آنها به بهانه همه‌گیری کرونا از راه دور انجام شده است. تنها در یک گرایش از رشته حقوق حدود ۲ هزار دانشجوی در سال گذشته فارغ‌التحصیل شده‌اند.^۱

فشار جنجال رسوایی بر دانشگاه اسلامی لبنان و تعلیق اعتبار آن از سوی عراق، مجلس اعلای شیعیان را بر آن داشت تا برای پاک‌سازی در رأس این دانشگاه اقدام کند. در همین راستا هفته گذشته رئیس این دانشگاه، دینا مولی، برکنار و حسن لقیس، وزیر کشاورزی پیشین لبنان و رئیس پیشین اداره مرکزی آموزش و پرورش جنبش امل، جایگزین وی شد و چهار مدیر ارشد دیگر در این دانشگاه برکنار شدند.^۲

نگاه‌های تردیدآمیز به ایران

با داغ شدن رسوایی فروش مدرک توسط دانشگاه‌های لبنانی، برخی نگاه‌ها نیز به ایران، بزرگ‌ترین مقصد دانشجویان عراقی، دوخته شده است.

^۱ العراق-یفتح-تحقیقا-۲۷-الف-۲۰۲۱/۸/۱۱/۲۰۲۱/۸/۱۱/۲۰۲۱ <https://www.almodon.com/society/8/11/2021/8/11/2021>

شهادة-جامعية-لبنانية-مباعة

^۲ <https://www.almodon.com/society/17/11/2021/17/11/2021> تطهیر-شامل-بالجامعة-الإسلامية-

بعد-فضيحة-بیع-الشهادات

در همین اثنا حازم باقر، مدیر بخش بورس و اعزام دانشجویان در وزارت آموزش عالی عراق، در مصاحبه‌ای مطبوعاتی با اشاره به صدرنشینی ایران در فهرست کشورهای که از دانشجویان تحصیلات تکمیلی عراق استقبال می‌کنند، گفت ایران حدود ۲۰ هزار دانشجوی عراقی را پذیرفته است.^۱ آذر ۱۴۰۰ دکتر هاشم داداش‌پور، رئیس سازمان امور دانشجویان، در دیدار با سفیر عراق در ایران و رایزن فرهنگی عراق، گفت: «امروز شمار زیادی از دانشجویان خارجی دانشگاه‌های کشور را دانشجویان عراقی تشکیل می‌دهد و نزدیک به ۶۰ هزار دانشجو (عراقی) در ایران مشغول به تحصیل هستند که بیشتر این دانشجویان در دو شهر قم و مشهد مشغول به تحصیل می‌باشند.»^۲

مشهد و تعلیق واحد دانشگاه آزاد

در دانشگاه فردوسی مشهد طبق آخرین گفته‌ها در تیر ۱۴۰۰ حدود ۱۲۵۰ دانشجوی عراقی در حال تحصیل بوده‌اند.^۳ در مهر ۹۸ آمار دانشجویان عراقی در حال تحصیل در این دانشگاه ۸۰۰ نفر و هدف‌گذاری دانشگاه برای جذب ۲ هزار

^۱ <https://siasaplus.com/news/ایران-الأعلى-استقبالا-لطلبة-الدراسا/>

^۲ <https://www.iribnews.ir/fa/news/۳۲۸۴۰۶۶>

^۳ intr.um.ac.ir/index.php/fa/component/content/article/۱۰۲_akhbar_

های-کشور-عراق-از-۲۰٪/۸۰٪.E8/بازدید-گروهی-از-استادان-دانشگاه-۹۸۲-barjasteh/های-کشور-عراق-از-۲۰٪/۸۰٪.E8/بازدید-گروهی-از-استادان-دانشگاه-۹۸۲-barjasteh.html

دانشجوی عراقی عنوان شده است.^۱ دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در مهر ۹۹ از تحصیل ۷۵۰ دانشجوی عراقی^۲ و دانشگاه علوم پزشکی مشهد در دی ۹۷ از تحصیل ۳۰ دانشجوی عراقی^۳ خبر داده‌اند.

پذیرش ساده‌تر، هزینه کمتر برای تحصیل و دارا بودن دانشکده پزشکی، دانشگاه آزاد مشهد را به گزینه جذاب‌تری نسبت به دیگر دانشگاه‌های مشهد برای دانشجویان عراقی تبدیل کرده است. این واحد دانشگاه آزاد در اسفند ۹۹ از حضور حدود ۳ هزار دانشجوی خارجی که اغلب عراقی و افغانستانی هستند، خبر داده است.^۴ مسعود طاهری لاری، رئیس پیشین واحد مشهد دانشگاه آزاد در اسفند ۹۹ از پذیرش حدود ۹ هزار دانشجو در این دانشگاه خبر داده که با ۱۳ درصد افزایش نسبت به پارسال طی دو سال متوالی رتبه اول کشور را از این نظر به دست آورده است.^۵

چنین می‌نماید که پذیرش دانشجویان خارجی، به ویژه عراقی‌ها، سهم مهمی در این صدرنشینی دانشگاه آزاد مشهد داشته است. در مرداد ۹۷ رئیس وقت دانشگاه آزاد مشهد در حالی از سه برابر شدن پذیرش دانشجویان خارجی در طی

^۱ <https://www.isna.ir/news/۹۸۰۷۱۲۰۸۸۱۲>

^۲ <https://imamreza.ac.ir/portal/farhangi/display/?id=۱۰۸۳۰>

^۳ <https://www.farsnews.ir/news/۱۳۹۷۱۰۱۶۰۰۱۱۴۵>

^۴ <https://www.irna.ir/news/۸۴۲۵۷۱۴۰>

^۵ <https://www.irna.ir/news/۸۴۲۵۷۱۴۰>

یک سال خبر داد^۱ که این پذیرش بی‌رویه از سوی وزارت علوم عراق بی‌پاسخ نماند و در اردیبهشت ۹۸ طی دستوری اعتبار این دانشگاه را به دلیل پذیرش زیاد معلق کرد و تاکنون مدرک دانشجویان جدید پس از این تاریخ را معتبر به شمار نمی‌آورد.^۲

نامه تعلیق اعتبار واحد مشهد دانشگاه آزاد مشهد به دلیل پذیرش بیش از حد

^۱ https://www.isna.ir/news/Khorasan_Razavi_۱۳۶۱۵۱
^۲ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=۱۰۲۸۵۵۵۸۲۸۰۹۱۷۶۹۶&id=۵۷۴۸۴۳۷۴۲۹۵۵۸۲۱

قم و زنک خطر برای دانشگاه ادیان و مذاهب

در قم، جامعه المصطفی(ص) و دانشگاه ادیان و مذاهب از جذاب‌ترین دانشگاه‌های ایرانی برای عراقی‌ها در چند سال اخیر بوده‌اند.

جامعه المصطفی(ص) دو طرح برای پذیرش دانشجویان عراقی در دست دارد؛ در طرح نخست و قدیمی آن، دانشجویان عراقی همچون دیگر ملیت‌ها پس از گذراندن دوره‌ای یک تا دو ساله از آموزش زبان فارسی، در رشته‌هایی اسلامی به تحصیل می‌پردازند. دروس دینی بخش مهمی از دوره تحصیلی دانشجویان را شکل می‌دهد و یک دانشجوی کارشناسی ارشد باید در مجموع بیش از ۷۰ واحد درسی را به زبان فارسی بگذراند. در طرح دیگر که مختص دانشجویان تحصیلات تکمیلی عراقی است و ذیل موسسه آموزش عالی علوم و معارف دنبال می‌شود، دوره‌ها به زبان عربی و مشابه دیگر دانشگاه‌های داخلی یک دانشجوی کارشناسی ارشد ۳۲ واحد درسی را می‌گذراند. موسسه علوم و معارف جامعه المصطفی(ص) که از بهمن ۹۴ پذیرش خود را آغاز کرده است، در طول این سال‌ها نزدیک به ۲۲۰۰ دانش‌آموخته داشته است.^۱ گفتنی است حجت الاسلام و المسلمین علی عباسی، رئیس جامعه المصطفی(ص)، در تیرماه ۹۸ در مجموع از ۵ هزار دانش‌آموخته و ۳ هزار دانشجوی عراقی در حال تحصیل خبر داده است.^۲

^۱ گفتگوی نویسنده با یکی از دست‌اندرکاران مؤسسه آموزش عالی علوم و معارف جامعه المصطفی(ص).

^۲ <https://iqna.ir/fa/news/۳۸۲۴۲۳۷>

دانشگاه ادیان و مذاهب قم تجربه تازه‌تری در پذیرش دانشجویان عراقی دارد و از سال ۹۷ پذیرای آنها بوده است.^۱ حجت الاسلام و المسلمین ابوالحسن نواب، رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب در مرداد ۱۴۰۰ به تحصیل ۸ هزار دانشجوی خارجی در این دانشگاه اشاره کرده است.^۲ همو در اسفند ۹۹ در جمع خبرنگاران گفت: «دانشگاه ادیان مذاهب بزرگ‌ترین دانشگاه غیرانتفاعی کشور است و بیش از ۷ هزار دانشجوی دکتری و فوق لیسانس در این نهاد علمی مشغول تحصیل هستند.» نواب در ادامه این مصاحبه با تأکید بر اینکه تربیت دانشجویان خارجی می‌تواند سبب صدور انقلاب به ملت‌های دیگر شود، افزود: «برنامه ۵ ساله آینده این دانشگاه جذب ۲۰ هزار دانشجو با اتکا به دانشجویان غیربومی است و تلاش می‌شود در ۵ سال آینده تعداد دانشجویان بومی به یک دهم (تعداد) کنونی کاهش یابد.»^۳

دانشگاه ادیان و مذاهب در ترم جاری تحصیلی، نزدیک به ۶ هزار دانشجوی خارجی را پذیرش کرده است که از این میان، نزدیک به ۴ هزار نفر دانشجوی تحصیلات تکمیلی عراقی و ۲ هزار نفر دانشجوی کارشناسی افغانستانی هستند.^۴ جذب نزدیک به ۴ هزار دانشجوی عراقی برای سال تحصیلی جاری در حالی است که وزارت علوم عراق در مکاتبه‌ای با دانشگاه ادیان و مذاهب در تاریخ

^۱ <https://urd.ac.ir/fa/cont/7992>

^۲ <https://www.iribnews.ir/fa/news/3185499>

^۳ <http://irdiplomacy.ir/fa/news/2000975>

^۴ گفتگوی نویسنده با یکی از دست‌اندرکاران دانشگاه ادیان و مذاهب قم.

۲۵ مرداد ۱۴۰۰، تصریح کرده است که سقف پذیرش برای این دانشگاه مطابق با رویه گذشته و همچون جامعه المصطفی (ص)، تنها ۷۰۰ نفر است. در این نامه آمده است به دلیل آنکه اساتید رشته «فلسفه هنر» در دانشگاه ادیان تنها عناوین «مربی» و «استاد مدعو» دارند، تا نبود اساتیدی با عناوین «استادیار» و «استاد» اعتبار این رشته را تعلیق کرده است. حازم باقر، مدیر بخش بورسیه وزارت علوم عراق، در این نامه زنگ خطر را برای دانشگاه ادیان به صدا درآورده و گوشزد می کند که دانشگاه باید برای پذیرش «اعضای هیئت علمی» اقدام کند و در صورت ادامه روند به کارگیری «اساتید مدعو»، در به رسمیت شناختن دانشگاه ادیان و مذاهب تجدید نظر خواهد شد.

تعیین سقف پذیرش ۷۰۰ دانشجو برای دانشگاه ادیان و مذاهب و لزوم جذب هیئت علمی

پذیرش خارج قاعده و کمبود اساتید هیئت علمی تنها نیمی از مشکل دانشگاه ادیان و مذاهب برای سال جاری تحصیلی بوده است؛ با رسانه‌ای شدن رسوایی فروش مدرک به دانشجویان عراقی، به ویژه در دوران تحصیل مجازی، وزارت علوم عراق در صدد جبران برآمده و در ۱۸ آبان ۱۴۰۰ با تکیه بر «فروکش کردن بحران کرونا و حضوری یا حضوری-مجازی شدن بیشتر دانشگاه‌های جهان»، جواز تحصیل مجازی برای دانشجویان خارج از عراق را لغو و آنها را ملزم به تحصیل حضوری و ثبت حضور در سفارت‌خانه‌ها و رایزنی‌های فرهنگی عراق در کشورهای محل تحصیلشان کرد.

دستور وزارت علوم عراق مبنی بر حضوری شدن دانشجویان عراقی خارج از کشور

این تصمیم در حالی است که چند روز پیش از این رایزن فرهنگی عراق از دانشگاه‌های ایرانی در مورد مجازی یا حضوری بودن آموزش استعلام کرده^۱ و بسیاری از آنها، از جمله دانشگاه ادیان و مذاهب، بر ادامه روند آموزش مجازی تأکید کرده بودند. البته پس از این تصمیم نیز دانشگاه ادیان در اعلامیه‌هایی به ادامه روند مجازی آموزش در این دانشگاه تأکید کرده است.^۲

نامه اعلام ادامه روند آموزش مجازی در دانشگاه ادیان و مذاهب قم

^۱ https://www.facebook.com/_/جامعة-المصطفی-العالمیة-المثنی-
رابطه-خریجی-جامعة-المصطفی-العالمیة-المثنی-
۸۶۷۵۱۰۴۰۳۳۹۶۷۶۷/photos/۲۱۷۵۹۵۰۷۲۵۸۸۶۰۵۵

^۲ <https://www.facebook.com/groups/۴۴۲۸۴۵۹۲۳۰۷۵۳۵۰/posts/۸۶۰۹۰۹۹۰۷۹۳۵>

در این میان ظاهراً جامعه‌المصطفی(ص) یک استثنا است و مقدمات را برای تحصیل حضوری دانشجویانش فراهم کرده و تاکنون ویزای تحصیلی بسیاری از ایشان را آماده و از ایشان خواسته تا طی یک هفته برای تکمیل فرآیند اقامت، در دانشگاه حضور یابند.^۱ جامعه‌المصطفی(ص) برای امتحانات پایان ترم تیرماه گذشته نیز به سراغ ارزیابی آنلاین نرفت و با اعزام کارمندان بخش آموزش خود به کاظمین، امتحانات را به صورت حضوری در عراق برگزار کرد.^۲

بیشترین نگرانی دانشگاه‌ها و دانشجویان از حضوری شدن تحصیل، انصراف دادن بسیاری است که با وجود اشتغال و کارمندی در عراق، تنها به امید آموزش مجازی و بهره‌مندی از فرصت کوتاه اخذ مدرک از راه دور اقدام به ثبت‌نام کرده‌اند. شاید همین نگرانی دانشگاه ادیان را واداشته تا در چند روز گذشته اعلام کند که اقساط پرداختی از سوی دانشجویان خواستار انصراف را باز نمی‌گرداند.^۳ هزینه تحصیل کارشناسی ارشد در دانشگاه ادیان و مذاهب ۳۰۰۰ دلار است و

^۱ <https://t.me/Mustafauniversity/1577>

^۲ گفتگوی نویسنده با یکی از دست‌اندرکاران مؤسسه آموزش عالی علوم و معارف جامعه المصطفی(ص)، همچنین رک:

<https://t.me/Mustafauniversity/1350>

^۳ <https://www.facebook.com/groups/442845923075250/posts/863182771041>

معمولاً در دو یا سه قسط که قسط نخست آن هنگام ثبت‌نام است، دریافت می‌شود.^۱

بدخواهان در کمین

ماجرای رسوایی فروش مدرک به دانشجویان عراقی ابعاد گسترده‌ای دارد؛ بخش مهمی از آن به زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی عراق بازمی‌گردد که با وجود دهه‌ها بازماندن از آموزش عالی، داشتن مدرک دانشگاهی شرط اساسی برای خیل جوانان مشتاق استخدام در مناصب دولتی است. این مدرک‌گرایی در شرایط کمبود ظرفیت‌های آموزش عالی در عراق، استقبال گسترده از دانشگاه‌های خارجی را در پی داشته است. دور از انتظار نیست که در این میان افراد دلال و دفاتر واسط متعددی با عنوان «الخدمات التعليمية» و البته بدون کسب هرگونه مجوزی، کاسبی تازه‌ای را برای تسهیل صفر تا صد اخذ مدرک از خارج راه بیاندازند. وضعیت کرونا بحران را دوچندان کرده است و دانشگاه‌های خصوصی که گاه تا پیش از این با چالش کاهش پذیرش و خالی ماندن ظرفیت‌ها روبه‌رو بودند، آغوش خود را برای این سیل دانشجویان دلاری گشوده‌اند.

یکی از مطالبی که در روزهای اخیر در گزارش‌های خبرگزاری‌های معاند با ایران پیرامون رسوایی اخیر بازخوانی شد، نقل قولی قدیمی از عبدالمجید الراوی،

^۱https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=۱۰۲۶۰۹۴۹۵۴۷۷۹۴۲&id=۱۰۱۹۶۳۰۸۵۵۴۲۵۸۳

بازرس کل وزارت علوم عراق در بیش از ۱۰ سال پیش بود که در آن مدعی شده بود ۹۹ درصد مدارک دانشگاهی اخذشده از ایران، جعلی است.^۱ الراوی که عموی داعشی معروف، مناف الراوی، والی بغداد در دولت داعش بود، خود چندی بعد به اتهام فساد کنار گذاشته شد.^۲

در نقل قولی دیگر، در ماه می ۲۰۲۱ ریاض المسعودی، نماینده وابسته به ائتلاف سائرون (به رهبری مقتدی صدر) و عضو کمیسیون آموزش مجلس، در سخنانی مدعی شد ۹۰ درصد مدارک اعطاشده به دانشجویان فارغ‌التحصیل از خارج از کشور پس از ۲۰۰۳ جعلی است و از راه دور و با پول خریداری شده‌اند.^۳ همین کافی بود تا بار دیگر انگشت‌های اتهام به سوی ایران و احزاب شیعی نزدیک به آن دراز شود و در مدرک بسیاری از مسئولان شیعه یا وابستگان به حشد الشعبی تشکیک شود.^۴

این همه هشداری است تا دانشگاه‌های ایرانی با توجه به رشد بی‌سابقه پذیرش دانشجویان عراقی، نسبت به رعایت آیین‌نامه‌های پذیرش، تحصیل و فارغ‌التحصیلی دانشجویان خارجی بیش از پیش دقت نمایند. گذشته از آنکه

^۱ <http://al-nnas.com/ARTICLE/MAMuhden/۱۴ac.htm>

^۲ <http://kitabab.biz/subject.php?id=۱۳۸۶۲>

^۳ https://www.alarabiya.net/arab_and_world/iraq/۰۴/۰۵/۲۰۲۱/التعليم-في-العراق-۹۰-من-شهادات-الخارج-مزورة

۹۰-من-شهادات-الخارج-مزورة

^۴ برای نمونه رک:

https://dstornews.com/the_news/red_lines//۶۵۴۵۵

رسوایی اخیر حساسیت‌ها را نسبت به این موضوع افزایش داده است، ابعاد و پیامدهای سیاسی این مسئله نیز به راحتی می‌تواند آن را به دستاویزی برای بدخواهان ایران، عراق و لبنان بدل کند.

اردوغان در جلب نظر علویان ترکیه راه دشواری در پیش دارد

رویترز در نوشتاری به وضعیت علویان ترکیه و تلاش دولت این کشور برای جلب نظر این اقلیت پرجمعیت پرداخته است.

رویترز نوشت: تاریخ خونبار و پر از سرکوب علویان ترکیه همواره مانع اصلی در اعتماد آنها به دولت‌ها بوده است. تقریباً در هر دوره زمانی در ترکیه، علوی‌ها که شاخه‌ای از شیعیان هستند هدف کشتار و تعقیب قرار گرفته‌اند که موارد متأخر این برخوردهای حکومت ترکیه با علویان به کشتار شهر قهرمان ماراش در سال ۱۹۷۸ و قتل‌های دهه ۸۰ میلادی است.

با این حال به نظر می‌رسد که رجب طیب اردوغان تمایل دارد رابطه حکومت با اقلیت پرجمعیت علوی را بهبود بخشد، هرچند در این مسیر با دشواری‌های زیادی روبرو است. اردوغان به تازگی نمایندگان خود را به ۱،۵۸۵ جمع‌خانه (محل تجمع و عبادت علوی‌ها) فرستاده تا صحبت‌های آنها را گوش کند.

خواسته‌های علویان ترکیه مشخص است. آنها که ۲۰ درصد جمعیت ۸۴ میلیونی ترکیه را تشکیل می‌دهند خواستار به رسمیت شناختن سموی‌ها یا جمع‌خانه‌های خود هستند و همچنین خواستار برچیده شدن آموزش اجباری احکام حنفی برای فرزندانشان هستند. علوی‌ها همچنین از حکومت آنکارا درخواست دارند تبعیض در جامعه و زندگی را از دوش آنها بردارد.

با این حال برخی علویان به تلاش‌های دولت اردوغان در بهبود روابط عمومی با این جامعه بدبین هستند. منتقدان می‌گویند دولت قصد دارد علوی‌های خود را به وجود آورد و همچنان سایر قائلان به این سنت را کنار بگذارد. با اینکه مقامات حزب حاکم عدالت و توسعه بر واقعی بودن تلاش‌ها برای برداشتن فشار از علویان تأکید دارد اما در جامعه ترکیه، تغییر بسیار سخت است چه اینکه به تازگی یکی از علمای سنی در این کشور اعلام کرده یک مرد علوی حق ازدواج با زن سنی را ندارد.

با این حال مقامات ترکیه می‌گویند به آینده خوشبین هستند. در سال ۲۰۱۸ دادگاهی در ترکیه، جمع‌خانه‌ها را به عنوان محلی برای عبادت به رسمیت شناخت. ۹۰ هزار مسجد اهل سنت در این کشور تحت حمایت وزارت دیانت

قرار دارند و سالیانه ۲ میلیارد دلار کمک دریافت می‌کنند حال اینکه علوی‌ها برای پرداخت هزینه محل عبادت خود همواره در استرس هستند؛ هرچند بسیاری از علویان هیچ‌گاه زیر بار حمایت مالی دولت آنکارا نرفته‌اند.^۱ (ترجمه: شفقنا)

ترکیه هنوز آماده رها کردن اخوان المسلمین نیست

وب سایت آمریکایی المانیفور با اشاره به اینکه آنکارا اخوان المسلمین را ابزاری مهم برای چانه زنی سیاسی می‌داند، با اشاره به اینکه ترکیه با وجود تمایل به بهبود روابط با مصر و کشورهای عربی حوزه خلیج فارس، هنوز آماده توقف همکاری با اخوان المسلمین نیست.

^۱ https://www.reuters.com/world/middle-east/erdogan_faces_uphill_bid_woo_turkeys_large_alevi_minority-۲۵-۱۱-۲۰۲۱

این سایت در گزارشی که روز یکشنبه ۱۴ آذرماه منتشر شد اشاره کرد که کشورهای خلیج فارس، مصر و اسرائیل از آنکارا می‌خواهند که شور و شوق خود را نسبت به اخوان‌المسلمین که به گفته آن‌ها در کشورهایی مانند مصر، بحرین، امارات، عربستان سعودی، سوریه و روسیه به عنوان یک سازمان تروریستی شناخته شده است، کاهش دهد.

این وب‌سایت در گزارش خود خاطرنشان کرد که ترکیه پس از انقلاب‌های بهار عربی در سال ۲۰۱۱ به مرکزی برای اعضای تبعیدی اخوان‌المسلمین تبدیل شد و امروز در حالی که می‌خواهد روابط خود را در منطقه بازسازی کند، حمایتش از اخوان‌المسلمین یک مسئله اساسی است.

این گزارش حاکی از آن است که از سال ۲۰۱۳، قطر و ترکیه به عنوان حامیان اصلی اخوان‌المسلمین ظاهر شده‌اند و برخلاف قطر که حمایت‌های آن بیشتر مالی بوده، روابط آنکارا با اخوان‌المسلمین پیچیده و چند لایه است و به گزارش‌های اخیر مبنی بر درخواست اسرائیل از ترکیه برای بستن دفاتر حماس در استانبول اشاره کرد.

این سایت به نقل از یک دیپلمات ارشد در آنکارا در پاسخ به احتمال قطع روابط با حماس گفت: این گزینه برای ما در مذاکره باز نیست.

این وب‌سایت می‌گوید: در ترکیه، اخوان از حمایت داخلی قوی برخوردار است. عمل‌گرایی اردوغان به خوبی شناخته شده است، اما حمایت او در مورد مسائل اخوان در دو دهه گذشته تزلزل نکرده است.

در این گزارش آمده است که گزینه‌های سیاست خارجی ترکیه در خاورمیانه رو به کاهش است و آنکارا می‌خواهد موقعیت منزوی خود را بشکند و معتقد است که نیاز اردوغان برای بهبود وجهه خود در داخل، او را مجبور به گفتگوی دوستانه‌تر با رقبای مختلف در شرق خاورمیانه کرده است.

وی افزود: چانه زنی ترکیه نادر است و شاید حمایت آن از اخوان در میان محدود مواردی باشد که هنوز مهم است... اما اگرچه ممکن است مایل باشد با محدود کردن فعالیت‌های برخی از صداهای مخالف اخوان المسلمین موافقت کند، اما با این حال، برای آنکارا قطع رابطه با اخوان المسلمین، زود و بسیار خطرناک است.

این سایت معتقد است که با توجه به مشکلات اقتصادی و منطقه‌ای ترکیه، انتظار افزایش حمایت از حماس غیرواقعی است، اما معتقد است که آنکارا هنوز آماده خداحافظی با حماس نیست.

این وب سایت خاطر نشان کرد که دیدار اخیر اردوغان با ولیعهد ابوظبی، شیخ محمد بن زاید، حاکی از آمادگی ترکیه برای سازماندهی مجدد سیاست‌های خود در منطقه است.

وی ادامه داد: اما یک دیپلمات ارشد ترکیه تأیید کرد که روابط خوب ترکیه با هر کشوری در خاورمیانه مانند یک قلعه شنی در ساحل است و موج بعدی آن را نابود خواهد کرد.

وی افزود: «وابستگی قطر به ترکیه با بازگشت به کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به سرعت در حال کاهش است. اکنون همه باید بدانند که

تنها چیزی که برای ترکیه باقی مانده اخوان المسلمین است و مطمئناً اخوان المسلمین بهترین ابزار و متحد ترکیه در حال حاضر است.^۱

تازه مسلمانان روسیه وانگیزه‌های گرایش به اسلام

«لی کرک پاتریک» روانشناس آمریکایی معتقد است که انتخاب مذهبی افراد تحت تأثیر روابط فرزند و مادر در سنین اولیه مدرسه است. او بعد از انجام مصاحبه با صدها نفر متوجه شد کسانی که در کودکی مورد علاقه مادرانشان بودند، تمایلی به تغییر دین نداشتند اما ۴۴ درصد کسانی که رابطه سردی با مادرشان داشتند به دین دیگری گرویدند.

^۱ <https://www.iremnews.com/news/world/۲۳۵۸۱۲۴>

«آناستازیا یوگونتسوا»، نویسنده تحقیق «تأثیر تغییر مذهبی بر دگرگونی هویت اجتماعی در مثالی از گرویدن مسیحیان به اسلام» معتقد است که تغییر دین از سوی نوکیشان به منزله مداخله قدرت‌های برتر تلقی می‌شود.

این جامعه‌شناس در جمع‌بندی کلی از مصاحبه‌هایش با نوکیشان می‌گوید: «من بیش از ده‌ها مصاحبه جدی با روس‌های تازه مسلمان شده که از مسیحیت به اسلام گرویده‌اند انجام داده‌ام. فرضیه این بود که تغییر مذهب یک فرآیند بلندمدت دگرگونی شخصیت همراه با تغییر در نظام ارزشی و خودشناسی است. نتایج نشان داد که این افراد واقعاً شروع به شناخت خود به عنوان بخشی از یک ایده جمعی کردند. همچنین ایمان و رعایت آداب هم در میان آنها از درجه اول اهمیت برخوردار است.»

به طرز عجیبی، همه مصاحبه‌شوندگان اظهار کردند که قبل از پیوستن به جامعه اسلامی، خود را مؤمن می‌دانستند و جهان‌بینی مسیحی نقش ویژه‌ای در گرویدن آنها داشته است. این نگاه، آگاهی دینی اولیه را شکل داده و مبنایی برای درک خود از دریچه دین شده است. پس‌زمینه عاطفی‌ای را که آنها را در گذار از دینی به دین دیگر همراهی می‌کرد، می‌توان از نوع اضطراب، عدم اطمینان، شک به خود و ترس توصیف کرد.

همچنین مشخص شد توحید، تغییرناپذیری و سنت، جهان‌شمولی و اینکه اسلام چه نقشی برای زن قائل می‌شود، عوامل جذب آنها به دین اسلام بوده است.

یک جنبه فکری نیز در گذار به دین دیگر وجود دارد؛ شرکت کنندگان در مصاحبه، اذعان کردند که آنها جذب ادبیات اسلامی شدند و پس از پذیرش اسلام، علاقه آنها به متون خاص مذهبی و فلسفی چندین برابر افزایش داشته است. وقتی یک مسلمان نوکیش تعهد خود را به دین جدید محکم می‌کند، به دنبال مشارکت فعال‌تر در زندگی جامعه اسلامی است و در عین حال روابط خود را با دوستان غیرمسلمان قبلی کم‌رنگ می‌کند. قاعدتاً دوستان و آشنایان نسبت به والدین و اقوام کمتر پذیرای این تغییر دین می‌شوند.

اغلب در جامعه روسیه تصویری منفی از اسلام وجود دارد که ناشی از تفکرات افراط‌گرایانه، رواج مفهوم نادرست تروریسم بین‌المللی اسلامی است. در زندگی یک مسلمان، جامعه دینی نقش مهمی دارد. یک مسلمان مؤمن همیشه می‌داند که خانواده را چگونه اداره کند، چطور با مردم ارتباط برقرار کند و در یک موقعیت خاص چه رفتاری داشته باشد. زندگی دینی یک مسلمان مبتنی بر رعایت ارکان اسلام است و زندگی روزمره به دستورات موجود در سنت (نمونه‌هایی از زندگی پیامبر اسلام به عنوان الگو) بستگی دارد. گویا نظام دینی زبان تازه‌ای به نوکیشان می‌دهد که با آن می‌توانند به اهمیت اعمال خود پی ببرند. می‌توان گفت گذار به دینی دیگر به فرد کمک می‌کند تا از بستر فرهنگی که بحران فردی او را تقویت می‌کند فاصله بگیرد.^۱

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۲۰۵۳۷>

تغییر محتوای درسی کشورهای عربی به نفع اسرائیل

یک گروه فشار در آمریکا که بر روند تغییر برنامه‌های درسی کشورهای عربی به نفع اسرائیل نظارت می‌کند، خواستار آموزش هولوکاست و اصلاح نقشه‌ها در کتب درسی این کشورها شد.

«سازمان دفاع از اسرائیل» در ایالات متحده در گزارشی مبسوط بیان کرد که موفقیت‌هایی را در تغییر برنامه‌های آموزشی در تعدادی از کشورهای عربی با حذف انتقاد از یهودیان و اسرائیل از کتاب‌های درسی مدارس کشورهای عربی مشاهده کرده است.

این سازمان خواستار ادامه فشار بر این کشورها شد تا دولت عبری در نقشه‌های عربی گنجانده شده و به دانش‌آموزان به طور مناسب روند صلح بین اعراب و اسرائیل آموزش داده شود و آنها را با هولوکاست آشنا کند.

شایان ذکر است که تعدادی از سازمان‌های آمریکایی و یهودی - که معمولاً مدافعان بیشتر سیاست‌های اسرائیل در خاورمیانه هستند - تلاش گسترده‌ای را برای تغییر و اصلاح مواد آموزشی در مدارس عربی از مهد کودک تا دانشگاه انجام داده‌اند.

این سازمان اظهار امیدواری کرد اصلاحات آموزشی در خاورمیانه به پیشرفت مداوم در مقابله با افراط‌گرایی منجر شود و در این باره به گزارشی که اخیراً با همکاری «مؤسسه تونی بلر برای تغییرات جهانی» تهیه شده است، استناد می‌کند. این گزارش ۴۵ صفحه‌ای با عنوان «آموزش صلح و مدارا در جهان عرب دو دهه پس از ۱۱ سپتامبر» منتشر شده است.

این سازمان، گزارش مذکور را به عنوان یک مطالعه مشترک پیشگام توصیف کرد که اصلاحات آموزشی در منطقه را پس از ۱۱ سپتامبر با تمرکز ویژه بر کتاب‌های درسی منتشر شده در جهان عرب مطالعه کرده و تأثیر آن را بر تهدید مستمر ناشی از افراط‌گرایان بررسی می‌کند.

این انجمن در پاییز ۲۰۲۰ از دولت مراکش به دلیل افزودن چندین صفحه به کتاب مطالعات اجتماعی دانش‌آموزان کلاس ششم که در آن به جامعه یهودی و سهم آن در میراث مراکش اشاره می‌کند، قدردانی کرد.

این گزارش همچنین از تصویری در کتاب درسی دانش‌آموزان مراکش که محمد ششم پادشاه این کشور را در حال بازدید از «خانه خاطره یهودیان» در شهر صویره نشان می‌دهد، تمجید کرد.

این گزارش تلاش مستمر برای تغییر برنامه‌های درسی در مصر را ستایش می‌کند و از فرآیندهای توسعه در کتاب‌های این کشور از سال ۲۰۱۵ چه در آموزش عمومی و چه در برنامه‌های درسی الازهر ستایش می‌کند. این گزارش آنچه را که - به عنوان مثال - در برنامه درسی دبیرستان مصر در مورد ضرورت پذیرش دیگران نوشته شده بود تحسین می‌کند.

این انجمن حذف آیات جهاد از برخی کتاب‌های درسی کشورهای عربی را ستود و گفت اکثر برنامه‌های درسی گام‌هایی در جهت اصلاح نحوه آموزش مفهوم جهاد برای کاهش احتمال جذب تروریست‌ها برداشته‌اند. این گزارش از پادشاه عربستان سعودی که اخیراً دعوت به جهاد را از کتب درسی این کشور حذف کرده است قدردانی کرد.

در این گزارش آمده است که نشانه مثبتی در امارات در کتاب درسی «آموزش اخلاق» کلاس دهم وجود دارد که وجود معابد هندو و سیک در این کشور را به عنوان نشانه‌ای از تنوع دینی در این کشور ذکر می‌کند.

این انجمن همچنین به شواهدی مبنی بر موفقیت تلاش‌ها برای تغییر برنامه‌های درسی مدارس اشاره کرد، مانند آنچه در کتاب‌های درسی کلاس نهم مطالعات اسلامی در امارات آمده است که اسلام تقویت پیوندهای محبت را با یهودیان و مسیحیان به عنوان مردمان اهل کتاب واجب می‌داند.

این گزارش هم‌زمان از آنچه در کتاب‌های آموزشی الجزایر آمده است که استعمار اروپایی را امری خطرناک و خونین می‌شمرد، انتقاد می‌کند و از روایت کتاب‌های اماراتی از قتل عام‌های عثمانی علیه اعراب ابراز خشنودی می‌کند.

این گزارش ضمن تمجید از کشورهای دیگر مانند بحرین و اردن معتقد است کتب درسی این کشورها همچنان به تغییراتی نیاز دارد.

این سازمان که از نزدیک با نهادهای نظارتی مشابه برای حمایت از اسرائیل همکاری می‌کند گفت که با وجود تلاش‌هایش در همه کشورهای عربی، به طور خاص به برنامه‌های آموزشی مصر به دلیل تأثیر آن و تعداد بالای جمعیت آن توجه ویژه‌ای دارد.

با این حال، نویسنده گزارش برخی از مطالبی را که از آنها راضی نیست معرفی می‌کند و می‌گوید برای گسترش صلح و مدارا این مطالب باید از کتب درسی حذف شوند.

وی به طور خاص از کتاب معارف اسلامی کلاس پنجم ابتدایی مصر نام می‌برد که در آن به خیانت یهودیان اشاره شده است و اینکه پس از خیانت یهودیان به خدا و رسولش، عهد و پیمان با آنها معنی ندارد. به گفته انجمن، این گزارش همچنین از متنی درسی در دوره دبیرستان انتقاد می‌کند که یهودیان را تهدیدی برای دولت اسلامی در آغاز اسلام می‌داند.

بخشی از گزارش این سازمان با هدف فشار بر الازهر است و تناقضات بسیاری را از الازهر فهرست می‌کند؛ از جمله جایی که می‌گوید اسلام اجازه دادوستد با اهل کتاب را می‌دهد، اما الازهر وقتی در درس‌های خود خیانت را توصیف می‌کند می‌گوید خیانت در میان یهودیان یک چیز عادی است.

این گزارش همچنین از الازهر انتقاد می‌کند که گفته است آثار باستانی در اورشلیم فقط اسلامی و مسیحی است و اشاره‌ای به وجود آثار باستانی یهودی

ندارد. این گزارش از کتاب‌های تاریخ معاصر مصر انتقاد می‌کند، زیرا در درگیری اعراب و اسرائیل دیدگاه دو طرف را به طور مساوی ذکر نکرده‌اند.

این گزارش با ابراز تأسف از کتاب‌های آموزشی مربوط به فلسطینی‌ها می‌گوید: «متأسفانه، تشکیلات خودگردان فلسطین به انتشار کتاب‌هایی ادامه می‌دهد که تأکید بسیار زیادی بر ایده جهاد و شهادت دارد.»

مثلاً دانش‌آموزان کلاس نهم در بخشی از کتب درسی خود با این عنوان که در ورای نبرد با کافران، حکمتی وجود دارد می‌آموزند که خداوند قادر است دشمنان را نابود کند و به مؤمنان دستور داده است که با آنها بجنگند.

این گزارش از مطالب کتاب درسی کویت که می‌گوید فرقه احمدیه مصرف الکل، گوشت خوک و مواد مخدر غیرقانونی را مجاز می‌داند انتقاد می‌کند.

اگرچه این گزارش برنامه‌های درسی قطر را به دلیل ترویج گفت‌وگوی میان تمدن‌ها ستایش می‌کند، اما از کسانی که مسئول تجلیل از آثار روزه گارودی متفکر فقید فرانسوی هستند، انتقاد می‌کند و او را منکر بدنام هولوکاست توصیف کرد.

این سازمان که حتی خطبه‌های نماز جمعه در جهان اسلام را رصد می‌کند، توصیه‌های زیادی را برای دستور کار تغییرات آینده در برنامه‌های درسی عربی مد نظر دارد؛ از جمله اهدافی مانند حذف آن بخش از دروس مدرسه که غرب را به تهاجم فکری متهم می‌کند و گسترش دروسی که گفتگو و همکاری بین تمدن‌ها را آموزش می‌دهد.

برجسته‌ترین توصیه‌های گزارش مشترک دو سازمان مرتبط با اسرائیل این است که این سازمان به طور ویژه خواستار گنجاندن اسرائیل در نقشه‌های جغرافیایی و آموزش درباره روند صلح اعراب و اسرائیل است.

این سازمان همچنین خواستار بازنگری محتوای کتاب‌هایی است که اسرائیل را شیطان جلوه می‌دهد. گنجاندن آموزش درست هولوکاست از دیگر مطالبات این گزارش است.^۱

استفاده عربستان از حج برای اعمال فشار در پرونده جنگ یمن

عربستان سعودی به عنوان بخشی از کارزار لابی‌گری برای متوقف کردن تحقیقات سازمان ملل در مورد نقض حقوق بشر توسط طرف‌های درگیری در جنگ یمن، برای همراه کردن ۳ اندونزی با خود، از تهدید به ایجاد محدودیت در حج برای اتباع این کشور بهره برده است.

اندونزی و توگو که به قطعنامه تحقیقات مستقل درباره جنگ یمن در سال ۲۰۲۰ رأی ممتنع داده بودند اما امسال، هر دو کشور به این قطعنامه رأی منفی دادند.

مقامات سیاسی و منابع دیپلماتیک و فعال با آگاهی از تلاش‌های لابی‌گری، این دو رأی منفی را حاصل یک کارزار سعودی برای شکست تلاش‌های شورای

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/11/12/2021> دعوت لتدریس الهولوکوست

حقوق بشر سازمان ملل به منظور انجام تحقیقات مستقل در جنگ یمن توصیف می‌کنند.

گفته می‌شود؛ ریاض به اندونزی - پرجمعیت‌ترین کشور مسلمان جهان - هشدار داده است که اگر مقامات این کشور به قطعنامه مذکور رأی منفی ندهند، برای انجام سفر حج اتباع اندونزی محدودیت‌هایی ایجاد می‌کنند. همچنین عربستان، به کشور آفریقایی توگو نیز در زمان رأی‌گیری اعلام کرد که سفارت جدیدی در ریاض افتتاح خواهد کرد. جان فیشر، مدیر دیده‌بان حقوق بشر در ژنو، گفت این دو رأی منفی، حاصل تلاش عربستان سعودی و متحدان آن و استفاده از تهدید و تطمیع کشورها بوده

است. حاصل این رأی‌ها پایان دادن به نظارت مستقل بین‌المللی بر جنگ یمن از جنبه حقوق بشر بود.

تلاش عربستان در نهایت زمانی به نتیجه رسید که شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد (HRC) در ماه اکتبر علیه تمدید تحقیقات مستقل جنایات جنگی رأی داد؛ این قطعنامه با ۲۱ رأی مخالف در برابر ۱۸ رأی موافق شکست خورد و هفت کشور به آن رأی ممتنع دادند.^۱ (ترجمه ایکن)

یکسان‌سازی وقت نماز جمعه و تغییر تعطیلات هفتگی در امارات

دولت امارات نظام جدید کار هفتگی را چهار روز و نیم کاری، از دوشنبه تا پنجشنبه و نیم روز کاری در روز جمعه اعلام کرد. امارات همچنین ساعت برگزاری نماز جمعه را به طور ثابت در ساعت ۱:۱۵ بعد از ظهر در طول سال و در کل این کشور تعیین کرده است.

برچیدن تعطیلی روز جمعه و تثبیت ساعت نماز جمعه سؤالات زیادی را در مورد کاربردی بودن و درستی آن ایجاد کرده است.

چندین رسانه اماراتی، از جمله شبکه ابوظبی و کانال سما دبی، یکی از کانال‌های شرکت رسانه‌ای دبی، در واکنش به این پرسش‌ها، کلیپی منتشر کردند

^۱ https://www.theguardian.com/world/2021/dec/01/saudi_arabia_yemen_un_human_rights_investigation_incentives_and_threats

که پاسخ گروهی از علما و مدیران حقوقی را به سؤالات متداول در این رابطه را جمع‌آوری کرده است.^۱

عبدالله بن بیه، رئیس مجلس الإمارات للإفتاء الشرعی، در پاسخ به سؤالی در خصوص زمان شرعی اقامه نماز جمعه، خاطرنشان کرد: «مهم برگزاری نماز جمعه در مساجد و با شرایط و قالب مقرر است!» بن بیه مدعی شده است که برخی آیات قرآن جواز کار در روزهای جمعه را تأیید کرده است.

احمد بن عبدالعزیز الحداد، مفتی اعظم و مدیر إدارة الإفتاء فی دائرة الشؤون الإسلامية، در مورد امکان کار در روزهای جمعه تأکید کرد: «نماز تا زمانی که در وقتش باشد، صحیح است، خواه در اول وقت، میانه یا حتی آخر وقت خوانده شود!»

^۱ <https://twitter.com/alhammadi1987/status/1468159215797940225>

در مورد یکسان‌سازی وقت نماز جمعه در تمام امارت‌های این کشور، سالم محمد الدوبی المازمی مبلغ اداره امور اسلامی شارجه، پاسخ می‌دهد و می‌گوید: «این مسئله منافاتی با شرع و سخنان علما ندارد.»

حمدان مسلم المزروعی، رئیس هیئت امنای دانشگاه علوم انسانی محمد بن زیاد، در خصوص دلایل اتخاذ این تصمیم معتقد است که این تصمیم منافع اداری، تجاری، اقتصادی و مالی بسیار و متنوعی دارد.

خلیفه مبارک الظاهری، مدیر دفتر مشاوران دانشگاه علوم انسانی محمد بن زیاد، می‌افزاید: منافع قابل توجهی (در این تصمیم) برای دولت وجود دارد که به نفع به‌هم‌پیوستگی نظام مالی و اداری جهانی است. الظاهری در مورد اینکه روز جمعه برای مسلمانان روز تعطیل است یا کار، تصریح می‌کند که کار تا وقت اذان دوم جایز است.^۱

تصمیم امارات متحده عربی برای تغییر روزهای تعطیل هفتگی به شنبه و یکشنبه به جای جمعه و شنبه، جنجال گسترده‌ای را در شبکه‌های اجتماعی عربی به راه انداخت.

اکثر اظهارنظرهای کاربران شبکه‌های اجتماعی علیه امارات توهین‌آمیز بوده و لغو تعطیلات جمعه در امارات را به معنای حمله و توطئه آشکار علیه دین اسلام و تحریک احساسات مسلمانان دانستند.

^۱ <https://www.alhurra.com/uae/07/12/2021/> نظام العمل الجديد مفتي الإمارات -

يعلق - توحيد موعدا صلاة الجمعة

از سوی دیگر، برخی به منتقدان این تصمیم حمله کرده و آنها را به مغالطه و فرصت‌طلبی متهم کردند و این تصمیم را به عنوان یک حرکت خوب و گامی ضروری برای قرار دادن امارات در فهرست اقتصادهای بزرگ جهان، همگام شدن با کشورهای توسعه یافته در سراسر جهان و استفاده بیشتر از روزهای هفته برای تقویت کانال‌های اقتصادی و ارتباط با دیگر کشورها توصیف کرده‌اند.

برخی از تحلیلگران اقتصادی مدعی شدند که تغییر آخر هفته نکات مثبت زیادی خواهد داشت، از جمله افزایش بهره‌وری کار در بخش دولتی و کاهش اختلاف زمانی بین منطقه و سایر نقاط جهان که به کشور کمک می‌کند تا از میلیون‌ها دلار ضرر اقتصادی جلوگیری کند.

از سوی دیگر برخی تحلیلگران بحث احیای اقتصاد و ارتباط با بانک‌های بین‌المللی را به سخره گرفتند.

آنها گفتند که اختلاف زمانی بین کشورهای عربی و کشورهای بزرگی مانند ایالات متحده بیش از ۶ ساعت است و این توجیحات اقتصادی با هدف پنهان کردن اهداف ایدئولوژیکی است که به دنبال غربی کردن جوامع عربی هستند.

مخالفان این اقدام همچنین ترس خود را از پیروی سایر کشورهای عربی از امارات ابراز کردند.^۱

^۱ <https://val.net/08/12/2021/malek/various-muamara-ali-islam-keif-tafael-al-arab-m>

امارات متحده عربی تا سال ۲۰۰۶ تعطیلات آخر هفته را در روزهای پنج‌شنبه و جمعه قرار داده بود تا این که پس از آن تعطیلات را به جمعه و شنبه منتقل کرد.^۱

ملاحظه: تعطیلات هفتگی در بسیاری از کشورهای اسلامی با تعطیلات آخر هفته جهانی که شنبه و یکشنبه در نظر گرفته می‌شود، متفاوت است. هم‌اکنون امارات تنها کشور خلیج فارس است که شنبه و یکشنبه را به عنوان تعطیلات آخر هفته پذیرفته است.

علاوه بر امارات، تعدادی از کشورهای عربی و اسلامی همچون تونس، موریتانی، مراکش، لبنان و ترکیه، شنبه و یکشنبه را به عنوان تعطیلات هفتگی پذیرفته‌اند و برخی از این کشورها نیز نصف روز کاری را به روز جمعه، اختصاص داده‌اند، مشروط به آنکه اتمام کار پیش از نماز جمعه باشد.

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/10/12/2021/الإمارات-الشارقة-تبقى-الجمعة-عطلتها-رسمية>

پیامدهای اعطای تابعیت به روحانیون توسط عربستان چیست؟ پیروی از اماراتی‌ها! شریف عمر

محمد الحسینی پیش از اینکه به یکی از بازیگران دائمی شبکه‌های ماهواره‌ای عربستان تبدیل شود، در لبنان به اتهام جاسوسی برای رژیم اشغالگر اسرائیل محکوم شده بود و سال‌ها زندانی بود.

با این حال، فهرست منتشرشده از اسامی کسانی که تابعیت گرفته‌اند نشان می‌دهد اکثر روحانیون در این فهرست اعضای رابطه‌العالم هستند که وزیر دادگستری سابق عربستان، محمد العیسی، ریاست آن را بر عهده دارد.

فهرست جدید همچنین شامل مصطفی سربیک مفتی سابق بوسنی و هرزگوین، حسین داودی رئیس المجلس الاسکندنافی للعلاقات، محمد نمر السماک، دبیر کل

الجنة الإسلامية - المسيحية للحوار است که همگی از اعضای رابطه العالم الإسلامي هستند.

برکشیدن رابطه العالم

از زمان روی کار آمدن ولیعهد محمد بن سلمان در اواسط سال ۲۰۱۷، نقش محول شده به رابطه العالم الإسلامي تقویت شده است و رهبری مذهبی عربستان را به دور از هیئت کبار العلماء به دست گرفته است.

علیرغم تأکید رابطه العالم در اساسنامه خود مبنی بر اینکه هدف آن «وحدت کلمه مسلمانان و از بین بردن عوامل فروپاشی جوامع اسلامی» است، اما دبیر کل آن، محمد العیسی، همواره به جریان‌ها، به ویژه اخوان المسلمین و جوامع مسلمان در کشورهای غربی حمله می‌کند.

العیسی در یک مصاحبه تلویزیونی علناً اعتراف کرد که سفرهای خارجی خود به ویژه در کشورهای اروپایی یکی از اهداف آنها شیطان جلوه دادن اخوان در غرب است و از تصمیم‌گیران کشورها می‌خواهد تا نمادهای این گروه را ریشه‌کن کنند یا آنان را مجبور کنند که علناً عذرخواهی و علیه گروه خود کار کنند.

در سپتامبر ۲۰۱۹، العیسی از سخنرانی امانوئل مکرون، رئیس جمهور فرانسه، که اسلام سیاسی را مورد حمله قرار داد، حمایت کرد و از کنفرانسی در پاریس خواست تا آن را سرکوب کند.

وی افزود: «همه مسلمانان اروپا باید به قوانین اساسی، مقررات و فرهنگ کشورهای که در آن زندگی می‌کنند احترام بگذارند» و تأکید کرد: «نباید فتوهای وارداتی و افکار خارجی را بپذیرند».

پیشروی عادی‌سازی

هم‌زمان با اولین گام‌های امارات و بحرین برای عادی‌سازی روابط خود با اشغالگران صهیونیست، رابطه‌ی العالم، که عربستان سعودی تعدادی از اعضای آن را تابعیت داده است، آغوش خود را به روی انجمن‌های یهودی گشود. العیسی در کنفرانس‌های مشترک با انجمن‌های یهودی اسرائیل شرکت کرد، به ویژه کنفرانسی مجازی که توسط کمیته یهودیان آمریکا «AJC» و با مشارکت وزیر ارتش اشغالگر بنی گانتس سازماندهی شده بود و از رژیم صهیونیستی حمایت می‌کرد.

وی همچنین از اردوگاه کار اجباری نازی‌ها «آشویتس-بیرکناو» در لهستان بازدید کرد و گفت که «اینجا بودن در کنار کودکان قربانیان نسل‌کشی و اقلیت‌های مهاجر یهودی و مسلمان یک واجب مقدس و یک افتخار بزرگ است.»

استاد عبدالله الشمیری، محقق و متخصص تاریخ کشورهای خلیج فارس، گفت که مرحله اعطای تابعیت به اعضای رابطه‌ی العالم در چارچوب حمایت از یک روند رو به رشد به رهبری العیسی و در مسیر عادی‌سازی قرار دارد.

راه اماراتی‌ها

الشمیری در گفت‌وگو با عربی ۲۱ گفت که اعطای تابعیت به شخصیت‌های اسلامی مشابه کاری است که امارات با علما و در صدر آنها عبد الله بن بیّه انجام داد که اکنون ریاست مجلس الإمارات للإفتاء الشرعی را بر عهده دارد.

وی افزود: «این اقدام عربستان را می‌توان به عنوان ریشه‌ای برای سفت‌تر کردن بنیان ضعیف رژیم صهیونیستی توصیف کرد و می‌توان آن را شبیه اقدام امارات متحده عربی برای اعطای تابعیت به وسیم یوسف، بن بیّه و فاروق حماده مشاور مذهبی در دربار ولیعهد ابوظبی، برشمرد.»

وی خاطرنشان کرد: «تابعیت دادن به شخصیت‌های دینی نشان‌دهنده این است که این رژیم‌ها نسبت به مبلغان دینی داخلی کاملاً بی‌اعتماد شده‌اند و برای ارائه گفتمان دینی جدید، اشخاصی را از خارج وارد و اسکان می‌دهند.»

محمد العمری، مدیر مرکز رسانه‌های الجزیره و مخالف سعودی نیز در این باره گفت: «از طریق این اقدام، بن سلمان ممکن است به دنبال رقابت با ابوظبی در جذب علما و در پروژه دین ابراهیمی باشد.»

وی در گفت‌وگو با عربی ۲۱ خاطرنشان کرد: «بن سلمان ممکن است با از بین بردن مجلس افتای اروپا (المجلس الأوروبي للإفتاء، به ریاست قرضاوی) برای تأثیرگذاری بر مسلمانان غرب، پا را فراتر بگذارد.»

به حاشیه راندن «کبار العلماء» و «جریان جامیه»

پیش‌قراولی رابطه‌ی العالم‌الاسلامی و اعطای تابعیت به اعضای آن، سؤالاتی را در مورد به حاشیه رانده شدن هیئت کبار العلماء و جریان جامیه (که به طور مطلق وفادار به دولت است) مطرح کرده است؟

عبدالله الشمری، به عربی ۲۱ گفت: «بن سلمان در تلاش است تا از میراث دعوت وهابی با سه جریان آن خلاص شود: جنگجویان (داعش)، سروریه و جامیه.»

وی خاطرنشان کرد: «نکته عجیب این است که از زمانی که بن سلمان به قدرت رسید، عملیات داعش متوقف شده است. در مورد جریان سروریه بن سلمان رهبران آنها را به زندان افکنده و جنگی گسترده علیه آنها به راه انداخته است و جریانی در مقابل او باقی نمانده بود به جز جامیه و ظاهراً آنها خطری برای او ندارند، از آنجایی که آنها قاطعانه به اطاعت از آل سعود اعتقاد دارند، فقط گاهی اوقات مزاحمت اندکی برای پروژه‌های لیبرال سرگرمی دارند.»

وی در پایان خاطرنشان کرد: اقدام برای اعطای تابعیت به اعضای تیم محمد العیسی، پشتوانه‌ای برای آنها است تا وظایف اصلاح چهره رژیم سعودی را از جنبه مذهبی به عهده بگیرند و نشان دهند که نظام آل سعود به تسامح و تساهل مذهبی معتقد است و دیگران را بدون توجه به مذهبشان می‌پذیرد و با تعصب مذهبی مبارزه می‌کند.»

زمینه‌های تاریخی

محمد العمری با اشاره به شواهدی تاریخی که ابعاد این اقدام را نشان می‌دهد، گفت: «هنگامی که ملک فیصل در سال ۱۹۶۴ علیه برادرش سعود کودتا کرد، دایی‌های خود از آل شیخ را که در آن زمان مؤسسات مذهبی، آموزشی و قضایی را در انحصار خود داشتند، به حمایت از خود تحریک کرد.»

وی افزود: «پس از موفقیت کودتا، جنبش آل‌الشیخ شروع به انکار ملک فیصل کرد و یک بار پادشاه نامه‌ای به محمد بن ابراهیم آل‌الشیخ که مناصب در انحصار او بود، فرستاد و از او خواست که در دادگاهی در قتیف (با اکثریت شیعه) قاضی جعفری را منصوب کند، محمد بن ابراهیم نامه را برگرداند و روی آن نوشت (کسی که گربه را ذبح کرد پوست آن را سلاخی می‌کند!)، که اشاره به رد این تصمیم داشت.»

العمری اشاره کرد که امتناع محمد بن ابراهیم باعث شد که ملک فیصل در سال ۱۹۷۱ هیئت کبار العلماء را با هدف مشارکت بخشی از علمای خارج از خاندان آل‌الشیخ، مانند شیخ عبدالعزیز بن باز و دیگران و به منظور کاهش نقش آل‌الشیخ، تأسیس کند.

وی افزود: «وضعیت امروز این است که اعطای تابعیت به اعضای رابطه العالم با هدف سوق دادن آنها به صدور فتوایی است که عادی‌سازی با اسرائیل را مشروع کرده و جامعه را برای رسیدن به جاه‌طلبی‌های محمد بن سلمان غرب‌زده کنند.»

العمری درباره دلیل جذب مبلغان از خارج به جای تکیه بر شهروندان، گفت: «وهابیت در بین مبلغان داخلی ریشه‌دار است، بنابراین راه حل اساسی این است که (به خارجی‌ها) تابعیت اعطا کنند و مبلغان داخلی را با دادن نام‌های وزین به آنها ساکت کنند.»^۱

الظواهری ناامید.. حمله رهبر القاعده به طالبان پس از پایان ماه عسل

ایمن الظواهری، رهبر القاعده، ویدئوی تازه‌ای^۲ را با عنوان «نصيحة الأمة الموحدة بحقيقة الأمم المتحدة» منتشر کرده و مباحثی پیرامون تاریخچه سازمان ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر و تاریخچه فعالیت‌های یونسکو مطرح کرده است.

^۱ <https://arabi21.com/story/1398814>

^۲ <https://sahabmedia.co/?p=5459>

الظواهری در سخنرانی ۳۹ دقیقه‌ای خود به ویژه به سازمان‌های بین‌المللی و همه کسانی که زیر سقف سازمان ملل قرار می‌گیرند حمله می‌کند و آن را «پذیرش حکمیت برای چیزی جز شریعت الهی» می‌داند. او نسبت به امضای منشور ملل متحد هشدار داده و آن را جلوگیری از حمایت «مجاهدین» مسلمان در کشورهای مختلف و مغایر با شریعت اسلامی که «جهاد را برای آزادی کشورهای مسلمان و مبارزه با کفار واجب کرده» می‌داند.

به نظر می‌رسد که الظواهری از طریق حمله خود به سازمان ملل متحد، قصد دارد تا بدون نام بردن از طالبان، از خواسته‌های اخیر آنها برای کسب کرسی افغانستان در سازمان ملل انتقاد کند.

اما داستان اختلافات بین القاعده و طالبان در موضوع سازمان ملل امروز متولد نشده است، بلکه ریشه آن از زمانی است که جنبش طالبان برای نخستین بار کنترل کابل را به دست گرفت و القاعده با ملا عمر، امیر طالبان بیعت کرد. در سپتامبر ۲۰۰۰، جنبش طالبان یک کمپین دیپلماتیک را با هدف به دست آوردن کرسی افغانستان در سازمان ملل آغاز کرد و جنبش یک هیئت بلندپایه را به نیویورک فرستاد تا طرف‌های مربوطه را در مورد حق آنها برای تصرف این کرسی متقاعد کند.

ایالات متحده آن زمان با این اقدام مخالفت کرد و مادلین آلبرایت، وزیر امور خارجه آمریکا در آن زمان گفت: «ایالات متحده با ایده گرفتن کرسی طالبان در افغانستان مخالفت خواهد کرد» و خاطرنشان کرد که این جنبش همچنان اسامه بن لادن را پناه داده و با استرداد او مخالف است.

درخواست‌های استرداد اسامه بن لادن از سال ۱۹۹۸ و پس از بمب‌گذاری سفارت‌های آمریکا در نایروبی و دارالسلام توسط القاعده تشدید شد، اما طالبان این درخواست‌ها را احتمالاً به دلیل ترس از دشمنی القاعده که ممکن بود به سقوط جنبش بیانجامد، رد کرد.

بر اساس اسناد محرمانه ایالات متحده در ارتباط با مذاکرات ایالات متحده با طالبان در مورد استرداد اسامه بن لادن، متن زیر آمده است: «در نوامبر ۱۹۹۸، وکیل احمد متوکل، وزیر خارجه طالبان و سخنگوی ملا عمر، به سفارت ایالات متحده در اسلام آباد گفت که اخراج اسامه بن لادن ممکن است منجر به سقوط طالبان شود.»^۱

نشانه‌گیری دولت افراطی «مودی» به سمت بازیگران مسلمان بالیوود

ملی‌گرایان افراطی هندو برای ساکت کردن صدای شخصیت‌های سینمای بالیوود هند و تعقیب آنها تلاش می‌کنند. داستان از آنجا آغاز شد که آریان خان، پسر شاهرخ خان هنرپیشه مشهور و مسلمان بالیوود، در یک پرونده اتهام خرید و فروش مواد مخدر دستگیر و با قید وثیقه از زندان آزاد شد.

دوم اکتبر زمانی که آریان ۲۴ ساله به همراه هفت نفر دیگر در یک کشتی تفریحی در یک سفر موسیقی دو روزه بود، مردان لباس شخصی از واحد مبارزه با مواد مخدر به کشتی آنها یورش بردند و او را دستگیر کردند. پس از این یورش،

^۱ <https://elaph.com/Web/News/۱۴۵۷۷۰۹/۱۱/۲۰۲۱.html>

اداره کنترل مواد مخدر مدعی شد که مواد غیرقانونی و ۱۳۰ هزار روپیه از این کشتی لوکس مصادره کرده است. پس از آن، آریان به مشارکت در استفاده، خرید و فروش مواد ممنوعه متهم شد. تصویر شاهرخ خان در همه شبکه‌ها و رسانه‌های هند منتشر شد که آغاز نگرانی بود.

طرفداران بالیوود بر این باورند که دولت ملی‌گرای افراطی هندو برای کنترل صنعت سینما قدرت خود را به نمایش می‌گذارد. این پرونده به این صنعت هشدار می‌دهد که هیچ کس از نظارت دولت دور نیست.

«رنجانی مزومدار» استاد مطالعات سینما در دانشگاه جواهر لعل نهرو در دهلی نو می‌گوید: «وقتی که یک نماد قدرتمند مانند شاهرخ خان به این وضعیت دچار شود، این پیام فرستاده می‌شود که ما می‌توانستیم دنبال مردان قوی و قدرتمند

برویم. با این اقدامات رعب و وحشتی را که در این کشور گسترش خواهد یافت، تصور کنید.»

روهینی راماناتان، گوینده رادیو بمبئی می‌گوید: «یک اتفاق بزرگ در جریان است. آنها در روز سال نو ۲۰۲۱ میلادی منور فاروقی، کم‌دین مسلمان هندی را بازداشت کردند. وی ۳۷ روز در بازداشت بود تا اینکه دیوان عالی کشور تصمیم گرفت تا با قرار وثیقه موقت آزادی وی را تأیید کند.»

همه این رویدادها حاکی از آن است که دولت افراطی «نارندرا مودی» بازیگران مسلمان هند را نشانه گرفته است. شاید این هدف‌گیری در چارچوب اهداف سیاست پاک‌سازی قومی است، زیرا بازیگران مسلمانی مانند شاهرخ خان و عامر خان (امیر خان) و سلمان خان از محبوبیت بسیاری برخوردارند و سخنان آنها بر مردم تأثیرگذار خواهد بود.

شاهرخ خان پس از پیروزی حزب مودی گفت تعصب مذهبی هند را به قرون وسطی باز می‌گرداند و راهی به پیش رو نیست. پس از این سخنان، فرماندار اوتار پرداش و طرفدار سرسخت ایده هندوتوا (ملی‌گرایی هندو در هند)، شاهرخ خان را با یک تروریست مقایسه کرد.

عامر خان نیز در سال ۲۰۱۶ میلادی در مورد افزایش نابرابری در هند ابزار نگرانی کرد و مورد حملات مشابهی قرار گرفت.

شاهرخ خان، عامر خان و سلمان خان از موفق‌ترین بازیگران بالیوود هستند که در عکس دسته جمعی نارندرا مودی که با بازیگران بالیوود در سال ۲۰۱۹ میلادی قبل از انتخابات گرفت، غایب بودند.

دولت کنونی هند قدرت نرمی که بالیوود از آن برخوردار است را به خوبی درک می‌کند و علت تلاش دولت برای کنترل بالیوود همین است. اگرچه دولت مودی با همه سیاست‌ها و راه‌کارهایی که برای کنترل سینمای پرسود بالیوود اتخاذ کرده است، هنوز نتوانسته به هدف خود دست یابد و همچنان خان‌های سینمای بالیوود و از جمله شاهرخ خان از حمایت گسترده مردمی برخوردارند.^۱

روزهای سخت پاکستان با طالبان

خبرگزاری فرانسه گزارش داد به دنبال اقدام اسلام آباد در آزادسازی حدود ۱۰۰ تن از اعضای طالبان پاکستان، این گروه با تمدید آتش بس که از آغاز نوامبر گذشته بین دو طرف برقرار شده، موافقت کرده است.

^۱ https://www.independent.co.uk/independentpremium/world/shah_rukh_khan_aryan_drugs_hindutva_b1۹۶۹۱۰۴.html

این در حالی است که در بیانیه‌ای منسوب به محمد خراسانی، سخنگوی طالبان پاکستان گفته شده که این گروه قصد تمدید آتش بس را ندارد. طبق گزارش آسوشیتدپرس در این بیانیه آمده که با وجود توافق یک‌ماهه آتش بس که در ۹ نوامبر لازم‌الاجرا شد و قرار بود به مذاکرات صلح بین دو طرف زمان بدهد، «نیروهای دولتی به عملیات علیه طالبان ادامه می‌دهند»^۱

تصور می‌شود شبکه حقانی که به اطلاعات پاکستان نزدیک است و بر طالبان پاکستان نیز نفوذ دارد، واسطه این توافق آتش بس بوده است.^۲ پیش از این «امیر خان متقی» وزیر خارجه طالبان تأیید کرده بود که توافق آتش بس موقت بین تحریک طالبان پاکستان و اسلام‌آباد با میانجیگری آن‌ها صورت گرفته است.

در همین راستا، «ذبیح‌الله مجاهد» معاون وزارت اطلاعات رسانی و فرهنگ و سخنگوی طالبان ۱۰ دسامبر درباره اعلام پایان آتش بس موقت طالبان پاکستان با دولت اسلام‌آباد به «عرب نیوز» گفت: «ما به تحریک طالبان پاکستان توصیه می‌کنیم که بر صلح و ثبات در کشور خود تمرکز کند».

^۱ <https://www.isna.ir/news/۱۴۰۰۰۹۱۹۱۴۴۵۰>

^۲ <https://www.dw.com/fa-af/طالبان-پاکستان-آتش-بس-بامیانجیگری-حقانی-را-بجا-https://www.dw.com/fa-af/۶۰۰۸۳۹۵۱>
حکومت-پایان-دادند/

مجاهد همچنین در گفتگوی دیگری با «راديو آزادی» دولت پاکستان را غیراسلامی خواند و گفت: «چارچوب سیاسی پاکستان نشان‌دهنده یک نظام اسلامی نیست. نظام آنها اسلامی نیست. مذهب برای دولت پاکستان مهم نیست.»^۱ مجاهد چندی قبل در یک نشست خبری گفته بود که پاکستان بارها در بسیاری از زمینه‌ها وعده همکاری داده است اما به وعده‌های خود عمل نمی‌کند. پیش از این نیز، در پی تأکید مقامات پاکستانی برای ایجاد دولت فراگیر در افغانستان، «محمد مبین» از منابع نزدیک به طالبان تصریح کرده بود که پاکستان حق تعیین تکلیف برای افغانستان را ندارد.

با این وجود طالبان افغانستان تلاش کرده است موضعی میانه در اختلافات دولت پاکستان با طالبان بگیرد و حساب خود را از این گروهک جدا کند.

روز پنج‌شنبه ۱۸ آذر طالبان پاکستان پیامی ویدیویی منتشر کرد که در آن نورولی محسود سرکرده طالبان پاکستان این گروه را «شاخه‌ای از امارت اسلامی» می‌داند و می‌گوید زیر این چتر برای کشورشان، یک «نظام اسلامی» می‌خواهند و برای رسیدن به این هدف، زمینه را فراهم می‌کنند.^۲

اما «ذبیح‌الله مجاهد» جمعه ۱۰ دسامبر با تکذیب اظهارات نورولی محسود، گفت: «آنها بخشی از امارت اسلامی نیستند و ما اهداف مشترکی نداریم.»^۳

^۱ <http://www.afghanirca.com/newsIn.php?id=۸۸۹۵۱>

^۲ <https://mohabatnews.com/?p=۴۷۹۴۵>

^۳ <https://www.tasnimnews.com/fa/news/۲۶۲۳۸۵۵/۲۰/۰۹/۱۴۰۰>

ذبیح‌الله مجاهد همچنین چندی قبل درباره اظهارات «منصور احمدخان» سفیر پاکستان در کابل را مبنی بر اینکه اگر مذاکرات دولت اسلام‌آباد با تحریک طالبان پاکستان شکست بخورد، طالبان افغانستان علیه آن‌ها اقدام نظامی می‌کند، تکذیب کرد.

روند اسلام‌گرایی در ژاپن و تغییر ساختار جمعیتی

تعداد مسلمانان در ژاپن روبه افزایش است، به طوری که این کشور به موطنی برای افزایش جمعیت مسلمانان تبدیل شده است. میدل ایست آی با انتشار گزارشی اعلام کرد: تعداد مسلمانان در ژاپن روبه افزایش است. این مسئله تنها به دلیل مهاجران نیست، بلکه به دلیل گرویدن ژاپنی به دین مبین اسلام است.

در این گزارش آمده است: تعداد مساجد از چهار مسجد در دهه ۸۰ به ۱۱۰ مسجد برای امروز رسیده است. شهر کوبه، ششمین شهر بزرگ ژاپن و مرکز استان هیوگو موطن نخستین مسجد در ژاپن است که سال ۱۹۳۵ میلادی ساخته شد.

ساخت بزرگ‌ترین مسجد در این کشور معروف به «توکیو کامی» پس از گذشت سه سال از ساخت نخستین مسجد در سال ۱۹۳۸ میلادی توسط ترک‌ها انجام شد. سپس بازسازی و افتتاح آن در سال ۲۰۰۰ میلادی صورت گرفت. گنجایش مسجد اصلی در توکیو به یک هزار و ۲۰۰ نمازگزار می‌رسد. میدل ایست به نقل از پرفسور «هیروفومی تانادا» کارشناس ژاپنی در امور اسلام نوشت: تعداد مسلمانان در مجمع الجزایر ژاپن بین ۱۱۰ تا ۱۲۰ هزار مسلمان در سال ۲۰۱۰ میلادی بوده است.

تانادا می‌گوید: این تعداد در سال ۲۰۲۰ میلادی به ۲۳۰ هزار یعنی دو برابر رسید که از این تعداد ۱۸۳ هزار نفر آنها غیر ژاپنی و از کشورهای اندونزی، پاکستانی و بنگلادشی هستند. مسلمانان عرب نزدیک به شش هزار نفر آنها تشکیل می‌دهد. این در حالی است که نزدیک به ۴۶ هزار آنها از مسلمانان ژاپنی هستند.

در این گزارش آمده است: با وجود افزایش بسیار زیاد تعداد مسلمانان، آنها همچنان درصد بسیار کمی از ساکنان ژاپن را تشکیل می‌دهند. تعداد جمعیت ژاپن ۱۲۶ میلیون نفر است که بیشتر آنها از شینتو و بودا پیروی می‌کنند.

تانادا افزایش تعداد مسلمانان در این کشور را با افزایش مهاجرت مرتبط می‌داند و می‌گوید: مهاجران مسلمان برای کار، تحصیل و اسکان به ژاپن آمده است. گرویدن به اسلام از سوی ژاپنی‌ها برای ازدواج افزایش یافته است.

تانادا معتقد است که ژاپن باید خود را با این تغییر جمعیتی وفق دهد و برای همزیستی چند فرهنگی تلاش کند و بر نیاز بر افزایش تعامل بین فرهنگ اصرار کند.

این پرفسور وجود مطالب منفی درباره مسلمانان در ژاپن را نفی نمی‌کند و دلیل آن را پوشش رسانه‌ای حملات تروریستی منتسب به مسلمان می‌داند.

تانادا در دهه ۹۰ در پروژه‌های پژوهشی در مصر فعالیت می‌کرد و کتاب «مساجد در ژاپن: فعالیت‌های اجتماعی برای مسلمانان ساکن ژاپن» را تألیف کرد. در این گزارش آمده است: مجمع الجزایر ژاپن شاهد افزایش تعداد مسلمانان از نسل دوم و سوم هستند. این مسلمانان دورگه‌ای خواهند بود که در معرض تنوع فرهنگی قرار خواهند گرفت. به همین دلیل باید پل‌هایی بین جامعه کنونی و جامعه مسلمان ایجاد شود.

در این گزارش آمده است: ژاپن در حال تطبیق با رشد گردشگری اسلامی و جامعه مسلمان آن است. در حال حاضر نزدیک به ۸۰۰ رستوران حلال در ژاپن وجود دارد که غذاهایی حاوی گوشت حلال تأیید شده ارائه می‌دهند نه گوشت خوک و نه الکل.

براساس این گزارش، موسسه‌های بسیاری نیاز مسلمانان را پاسخ می‌دهند. دولت ژاپن حتی بخش خصوصی تلاش زیادی برای استقبال از مسلمانان در ژاپن انجام می‌دهد.^۱

تأسیس شورای ملی ائمه جماعات؛ طرح مکرون در انشقاق صفوف مسلمانان فرانسه

در حالی که دولت فرانسه ادعا می‌کند با تأسیس شورای ملی ائمه جماعات قصد مبارزه با انزواطلبی مسلمانان را دارد، بسیاری از نهادهای اسلامی این اقدام را گامی در راستای کنترل بیشتر دولت بر مراکز دینی اسلامی و همچنین ایجاد اختلاف در بین مسلمانان ارزیابی می‌کنند.

^۱ https://www.middleeasteye.net/fr/actu_et_enquetes/japon_musulmans_islam_augmentation_migrations_conversions_coexistence_integration

در جلسه‌ای با حضور بیش از ۲۰۰ امام جماعت و مدیران مساجد فرانسه، صبح روز یکشنبه ۲۲ نوامبر برگزار شد و مسجد جامع پاریس و سه فدراسیون مسلمانان فرانسه از تشکیل شورای ملی ائمه جماعات خبر دادند. این اقدام در راستای مطالبه امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه صورت گرفته است که پیش‌تر در قانون «مبارزه با انزواطلبی اسلامی» مطرح شده بود. این قانون با هدف گسترش نظارت بر اماکن مذهبی اسلامی در فرانسه تصویب شده است.

این شورای تأسیس شده وظیفه «اعطای اعتبار» به ائمه فعال در فرانسه را به عنوان بخشی از تجدید ساختار گسترده مؤسسات دومین دین در این کشور را خواهد داشت که از سوی مقامات فرانسوی درخواست شده است. مسجد بزرگ پاریس، مجمع المسلمین فرانسه، اتحاد مسلمی فرانسه و الاتحاد الفرنسي للجمعيات الإسلامية از آفریقا، جزایر قمر و جزایر آنتیل در جلسه تأسیس این شورا شرکت داشتند. در این نشست رؤسای سازمان‌ها و ائمه جماعات اسانامه شورا را تصویب کردند و امام «با آمادو» را به اتفاق آرا به عنوان رئیس آن انتخاب کردند. این اقدام منجر به ایجاد اختلاف بین مسجد پاریس و شورای فرانسوی مذاهب اسلامی و نهاد سازمان‌دهی عبادات اسلامی در فرانسه شد. شورای اخیر این اقدام را دخالت در مسئولیت‌های خود دانست و تأکید کرد که استفاده از تمامی ابزارهای قانونی را برای پایان دادن به این موضع غیرمسئولانه، برای خود محفوظ می‌دارد.

تأسیس شورای اقدامی در راستای ایجاد اختلاف میان مسلمانان

روزنامه فرانسوی فیگارو با مطرح کردن آنچه بحران جدید اسلامی در فرانسه نامیده، به اختلاف اتحادیه‌های نمایندگان مسلمانان این کشور بر سر تأسیس شورای ملی ائمه جماعات پرداخت. این روزنامه ادعا کرده است که این اختلاف عمدتاً به دلیل بحث در مورد قانون مکرون برای مبارزه با «انزواطلبی اسلامی» و تنظیم «منشور جمهوری خواهانه» برای ائمه جماعات صورت گرفته است که از سوی رئیس‌جمهور به شورای فرانسوی مذاهب اسلامی ارائه شد و شرط فعالیت ائمه جماعات در این کشور تلقی شده است؛ اما مورد اخیر چندان مورد استقبال نمایندگان مسلمانان قرار نگرفته است.

مکرون این اقدام را با هدف نظارت بر موضوع جذب و تربیت امامان جماعت و تعیین میزان سازگاری آن‌ها با ارزش‌های جمهوری فرانسه و به زعم خود پایان دادن مداخله خارجی در امور کشور از طریق ائمه جماعات انجام داده است.

طبق آمار فیگارو، حدود ۲۰۰۰ امام در ۲۵۰۰ عبادتگاه اسلامی در فرانسه فعالیت می‌کنند که ۳۰۰ نفر از آن‌ها طبق توافقات دوجانبه با سایر کشورها تعیین شده‌اند، از این میان ۱۵۰ تن از این ائمه ترک، ۱۲۰ تن الجزایری و ۳۰ تن مراکشی هستند.

در ۱۹ نوامبر ۲۰۲۰، مکرون با روسای نهادهای نماینده جامعه مسلمانان در این کشور دیدار کرد تا آن‌ها را تحت فشار قرار دهد تا «منشور ارزش‌های

جمهوری» را در جامعه مسلمانان مطرح کنند که در آن تصریح شده است که اسلام در فرانسه یک دین است و نه یک جنبش سیاسی و شرط پایان دادن به دخالت یا تعلق به کشورهای خارجی نیز در این منشور ذکر شود. وی آن‌ها را تهدید کرد که در صورت عدم امضای این منشور، ناچار باید نتایجی گرفت و تأکید کرد که می‌داند که تعدادی از آن‌ها مواضعی مبهم در این موضوعات دارند، بنابراین باید از این ابهام خارج شوند.

در آن زمان، ناظران تصریح کردند که اقدامات رئیس‌جمهور فرانسه در زمانی انجام می‌شود که مسلمانان این کشور به دلیل رواج اسلام‌هراسی در وحشت به سر می‌برند و اقدامات رئیس‌جمهور به نوعی سوءاستفاده از این شرایط در جهت اهداف سیاسی خود بدون توجه به رنج بخشی از جامعه فرانسه است.^۱ (ترجمه ایکنا)

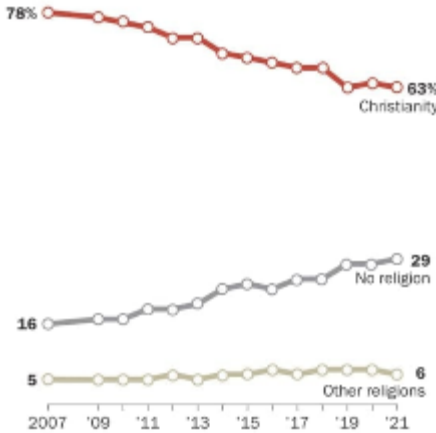
^۱ <https://www.trtarabi.com/explainers/> تأسیس مجلس وطنی للأئمة هل ننجح -

مخطط ماكرون في شق صف مسلمي فرنسا - ۷۲۰۶۹۰۰

نظر سنجی پیو: آمریکا سال به سال سکولارتری شود

In U.S., roughly three-in-ten adults now religiously unaffiliated

% of U.S. adults who identify with ...

تنها چند روز دیگر به کریسمس باقی مانده است و اکثر آمریکایی‌ها تولد عیسی را جشن خواهند گرفت. اما یک نظر سنجی جدید از Pew نشان می‌دهد که سهم بزرگسالان آمریکایی که خود را مسیحی می‌دانند در حال کاهش است. تنها ۶۳ درصد از آمریکایی‌ها امسال

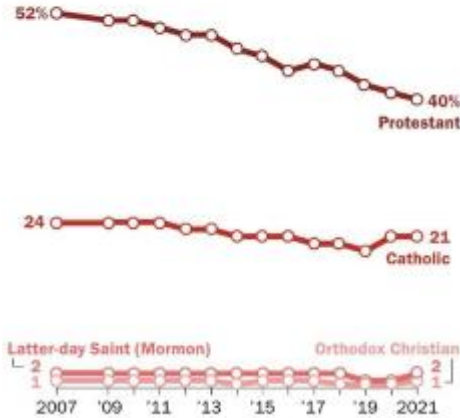
خود را مسیحی می‌دانند که نسبت به ۷۵ درصد ۱۰ سال پیش کاهش محسوسی دارد.

کاهش تعداد آمریکایی‌هایی که می‌گویند مسیحی هستند، با تعداد فزاینده‌ای از افرادی که خود را ملحد، آگنوستیک یا بی‌ایمان می‌خوانند، جبران می‌شود. این آمریکایی‌های بی‌دین، ۲۹ درصد از جمعیت ایالات متحده را تشکیل می‌دهند که این رقم در سال ۲۰۱۱، ۱۹ درصد بود.

محققان Pew نتیجه گرفتند: «تغییرات سکولاریزه‌ای که تاکنون در جامعه آمریکا در قرن بیست و یکم مشهود بوده است، هیچ نشانه‌ای از کندی را نشان

Within Christianity, recent declines concentrated in Protestantism

% of U.S. adults who identify as ...

نمی‌دهد». سهم افراد غیر مذهبی نسبت به پنج سال قبل ۶ درصد و نسبت به یک دهه قبل ۱۰ درصد بیشتر است.

اگرچه مسیحیان هنوز اکثریت غالب هستند، اما افول آنها شاید به بهترین وجه در دو سؤال از نظرسنجی

منعکس شود: تعداد دفعات عبادت و دعا و اهمیت دین در زندگی آنها. تنها ۴۵ درصد از بزرگسالان ایالات متحده گفتند که به صورت روزانه دعا می‌کنند (در مقایسه با ۵۸ درصد در نظرسنجی مشابه در سال ۲۰۰۷). و تعداد آمریکایی‌هایی که می‌گویند دین در زندگی‌شان «بسیار مهم» است نیز در حال کاهش است: ۴۱ درصد از آمریکایی‌ها مذهب را «بسیار مهم» در زندگی‌شان می‌دانند، در مقایسه با ۵۶ درصد در سال ۲۰۰۷.

پروتستان‌ها بیشترین کاهش را به خود اختصاص داده‌اند؛ ۴ درصد نسبت به پنج سال قبل و ۱۰ درصد نسبت به یک دهه قبل کاهش داشته‌اند، در حالی که پروتستان‌های انجیلی و غیرانجیلی به طور کلی به ۴۰ درصد از بزرگسالان ایالات متحده کاهش یافته است. کاتولیک‌ها نسبتاً ثابت و برابر با ۲۱ درصد بودند.

دیوید کمبل، استاد دموکراسی آمریکایی در دانشگاه نوتردام که درباره سکولاریزاسیون آمریکا تألیفاتی داشته است، گفت: این حداقل تا حدی واکنشی به محیط سیاسی است. بسیاری از افرادی که از مذهب روی گردان می‌شوند، این کار را انجام می‌دهند، زیرا به دین به عنوان بیان محافظه‌کاری سیاسی یا جناحی از حزب جمهوری خواه فکر می‌کنند. این به ویژه در مورد سفیدپوستان آمریکایی صادق است. هر چه مذهب بیشتر در یک دیدگاه سیاسی پیچیده شود، افراد بیشتری که آن دیدگاه سیاسی را ندارند می‌گویند: "این برای من نیست."

افزایش مشابهی در تعداد آمریکایی‌هایی که به ادیان دیگر پایبند بودند وجود نداشت. در مجموع ۶ درصد از آمریکایی‌ها با مذاهب غیر مسیحی خود را می‌شناسند، از جمله ۱ درصد که خود را یهودی، ۱ درصد مسلمان، ۱ درصد بودایی، ۱ درصد هندو و ۲ درصد با طیف گسترده‌ای از ادیان دیگر.

اما به طور قابل توجهی، تعداد ملحدان و آگنوستیک‌ها در این نظرسنجی تقریباً در دهه گذشته دو برابر شده و به ترتیب به ۴ و ۵ درصد رسیده است که از ۲ و ۳ درصد در سال ۲۰۱۱ افزایش یافته است.

برخی از محققان می‌گویند گرچه این دو برابر شدن یک تغییر بزرگ عددی نیست، اما به لحاظ فرهنگی اهمیت دارد.

رایان برگ، استادیار علوم سیاسی در دانشگاه ایلینوی شرقی و نویسنده کتابی در مورد «هیچ‌ها» یا غیرمذهبی‌ها، می‌گوید کاهش مسیحیت پروتستان از ۵۲ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۴۰ درصد در ۲۰۲۱ بسیار قابل توجه است. برگ گفت: «این نشان می‌دهد که آمریکا بسیار متفاوت خواهد بود. به تاریخ آمریکا فکر

کنید. افزایش آمریکایی‌هایی که می‌گویند دین مهم نیست، به معنای یک تغییر بزرگ در نحوه تفکر ما درباره خودمان است.»^۱

«سنت‌کاترین»؛ پایتخت گردشگری مذهبی در جهان

عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر تصمیم گرفته است بزرگ‌ترین پروژه گردشگری را در شهر سنت کاترین، واقع در استان سینای جنوبی تأسیس کند. حضور نمادهای سه دین آسمانی یهودیت، مسیحیت و اسلام، از مهم‌ترین جاذبه‌های گردشگری این شهر به شمار می‌رود.

شهر سنت کاترین در مرکز استان سینای جنوبی واقع شده و ساحلی ندارد. ارتفاع این شهر از سطح دریا حدود ۱۵۰۰ متر است و دارای هوایی معتدل در

^۱ <https://religionnews.com/۱۴/۱۲/۲۰۲۱/poll-america-growing-more-secular-by-the-year>

تابستان و سرد در زمستان است. این شهر مرکز گردشگری هزاران توریست از سراسر جهان است و صومعه سنت کاترین نیز یکی از جاذبه‌های گردشگری این شهر محسوب می‌شود.

پروژه توسعه سنت کاترین از طریق دو شرکت بزرگ ساخت‌وساز انجام می‌شود و بر اساس خواسته‌های سیسی، این شرکت‌ها چندین محور را برای تغییر شکل شهر و تبدیل آن به شهر «تجلی اعظم» به اجرا درآورده‌اند تا نمادهای سه دین آسمانی یهودیت، مسیحیت و اسلام همراه با حفظ میراث فرهنگی و دینی آنها در این شهر قرار داده شود.

این شهر به عنوان بهترین شهر میراث فرهنگی جهان، جایزه سازمان یونسکو را دریافت کرده است و اکنون چندین پروژه در آن در حال اجراست؛ از جمله ساخت محلی برای بازدیدکنندگان در مساحت ۳۳ هزار متر مربع، ۵۸۰۰ متر مربع فضای سبز و عملیات درختکاری و محوطه‌سازی.

مهندس محمود عماره، مدیر اجرایی این پروژه با اشاره به اینکه ساختمان‌های پروژه در مجاورت صومعه سنت کاترین و کوه تجلی و دره مقدس ساخته می‌شود تا چشم‌اندازی خیره‌کننده داشته باشد، اظهار کرد: «هم‌اکنون ساخت موزه صلح که به شکل پرنده صلح طراحی شده در مساحت ۹ هزار متر مربع در حال انجام است.»

عماره تصریح کرد که با همکاری دو وزارتخانه «گردشگری و آثار باستانی» و «محیط زیست» قرار است که پروژه در سال آینده به پایان برسد، به همین منظور به صورت ۲۴ ساعته و بدون توقف مشغول کار هستیم و حتی در سرمای

شدیدی که درجه حرارت به چندین درجه زیر صفر می‌رسد، نیز به کار خود ادامه می‌دهیم.

پروژه توسعه شهر سنت کاترین از آن رو به نام «تجلی اعظم» نام‌گذاری شده است که تنها منطقه جهان است که خداوند در آن بر حضرت موسی(ع) متجلی شده است. این شهر شامل آثار مذهبی برجسته‌ای چون صومعه سنت کاترین، مسجدی در داخل صومعه، چند کلیسا و صومعه منحصر به فرد است.^۱ (ترجمه: ای‌کنا)

^۱ <https://gate.ahram.org.eg/News/۳۱۷۹۰۳۹.aspx>

بخش سوم: منشورات

گسترش فعالیت‌های سازمان دیانت و سیاست‌های خانواده در ترکیه تحت حاکمیت حزب عدالت و توسعه

مقدمه

طی دو دهه گذشته و از زمان روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه و به خصوص پس از کاهش پارامترهای دموکراتیک پس از اعتراضات پارک گزی در سال ۲۰۱۳ و تمرکز بیشتر قدرت در ریاست جمهوری از سال ۲۰۱۶، تأکید فزاینده‌ای بر پایه‌های اسلامی «ترکیه جدید» و درهم‌تنیدگی دین و سیاست‌های دولتی شده است. جدای از تغییرات در حوزه آموزش، که پروژه بلندپروازانه «پرورش نسل‌های متقی» در جریان است، شاخص‌ترین نشانگر این درهم‌تنیدگی، نفوذ سیاسی بی‌سابقه سازمان دیانت در تمام جنبه‌های اعتقادی و عبادی مسلمانان سنی است.

این مقاله استدلال می‌کند که نقش اساسی سازمان دیانت در توسعه مشارکت مذهبی زنان، منحصر به فردترین ویژگی این سازمان در دوره حزب حاکم است و این نقش مسیر اصلی توسعه نهادی آن در ترکیه را تشکیل می‌دهد. به عبارت دیگر، فعالیت‌های سازمان دیانت در دوره حزب عدالت و توسعه نه تنها به دلیل گستردگی آن بی‌نظیر است، بلکه به دلیل نقش‌های جدیدی که سازمان دیانت بر عهده گرفته و پیامی که در حوزه‌های سیاست خانواده و جنسیت منتشر می‌کند، از نظر کیفی با گذشته خود متفاوت است. این مقاله با تمرکز بر استفاده از خانواده‌گرایی به عنوان یک رژیم جنسیتی جدید در فعالیت‌ها و سیاست‌های سازمان دیانت و تشریح چگونگی افزایش نفوذ سازمان دیانت در قالب‌های نهادی و مکانیسم‌های حکومتی ایجاد شده برای این نقش جدید، به تفصیل این موضوع را توضیح می‌دهد.

سکولاریسم و سازمان دیانت

سکولاریسم از زمانی که به عنوان یکی از ارکان ایدئولوژیک رژیم آتاتورک در اوایل دوران جمهوری خواهان پذیرفته شد، بحثی داغ در ترکیه بوده است. مدل ترکی سکولاریسم، که زمانی به عنوان تلاشی اساساً موفقیت‌آمیز در نظریه سکولاریسم دیده می‌شد، به طور فزاینده‌ای به عنوان یک نوع سکولاریسم اقتدارگرا بدل شد. در مرکز این چارچوب نهادی، سازمان دیانت قرار داشت که در سال ۱۹۲۴ تأسیس شد و جایگزین «وزارت شریعت و اوقاف» شد که خود پس از لغو منصب عثمانی «شیخ‌الاسلام» تأسیس شده بودند. به این ترتیب، سازمان

دیانت وارث سیاست عثمانی برای الحاق علمای دینی مسلمان سنی در بوروکراسی بود، البته با کاهش قابل توجه خودمختاری.

محققان استدلال می‌کنند که سازمان دیانت که به عنوان یک نهاد مذهبی تابع دولت تلقی می‌شود اساساً وسیله‌ای بوده است که از طریق آن دولت سکولار می‌توانست اسلام را کنترل، تنظیم و بومی کند. در تحلیل کورو، این ابزار در خدمت هدف دولت برای ترویج نسخه فردی از اسلام در راستای سکولاریسم اقتدارگرای آن بود. از سوی دیگر، یاووز، اگرچه به طور مشابه بر موقعیت سازمان دیانت به عنوان ابزار کنترل دولت سکولار تأکید می‌کند، اما به گسترش آن با تبدیل شدن به «سنگر ناسیونالیسم ترک» پس از کودتای نظامی ۱۹۸۰ اشاره می‌کند.

با این حال، تحلیل‌های دیگری که بیشتر بر مسیر بلندمدت روابط دین و سیاست در ترکیه تمرکز می‌کنند، به برقراری یک رابطه سیستماتیک بین اسلام و دولت اشاره می‌کنند و تأکید می‌کنند که چگونه این امر واقعاً ماهیت سکولار دولت ترکیه را تضعیف کرده است. این درهم آمیختن دین و دولت باعث شد تا به تدریج پس از گذار به دوره سیاسی چند حزبی، سیاست دینی وارد حکمرانی ترکی شود. به عبارت دیگر، سازمان دیانت به «نهادی چتری» تبدیل شد که در آن احکام و جریان‌های دینی مختلف اسلامی، هر چند در رقابت با یکدیگر، جایگاهی پیدا کردند.

جای‌گیری بازیگران مذهبی در دولت و سیاست ترکیه با پذیرش ترکیب ترکی-اسلامی به عنوان برنامه ایدئولوژیک دولت، پس از کودتای نظامی ۱۹۸۰

شتاب گرفت. از آن سال بود که سازمان دیانت حوزه فعالیت‌های خود را هم‌زمان با افزایش تعداد نیروها و بودجه ابتدا به خارج از مساجد و سپس به خارج از مرزهای ترکیه و ارائه خدمات دینی به جوامع ترک‌تبار افزایش داد.

تأسیس بنیاد سازمان دیانت در سال ۱۹۷۵، تشکیل شوراهای خدمات مذهبی در سفارتخانه‌های ترکیه و افتتاح سازمان‌های وابسته به سازمان دیانت در کشورهای دارای جوامع مهاجر ترک در دهه ۱۹۸۰، مانند اتحادیه ترکی-اسلامی برای امور مذهبی در آلمان، نقش سازمان دیانت را در امور داخلی و خارجی گسترش داد و به سیاسی شدن بیشتر آن به عنوان یک سازمان مذهبی منجر شد. کنديوتی معتقد است، در واقع، این «تخلیه» نهادی دولت سکولار در طی چند دهه، یکی از عواملی بود که راه را برای ظهور نهایی بازیگران اسلامی به قدرت در ترکیه هموار کرد.

در دوره حزب عدالت و توسعه تغییر عمده دیگری را می‌توان در سیاست ترکیه به طور کلی و پیوند دین با سیاست به طور خاص نشان داد. اولین مؤلفه این تحول، مقیاس **گسترش نهادی** سازمان دیانت است. دفاتر مرکزی و ادارات در داخل مؤسسه افزایش یافته است که ظرفیت آن را تقویت کرده است. سهم آن در بودجه کلی دولت از ۰٫۶ درصد در سال ۲۰۰۲ با به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه به ۱٫۲۴ درصد در سال ۲۰۱۷ افزایش یافت که از بودجه چندین وزارتخانه پیشی گرفت. در سال ۲۰۱۸، تعداد پرسنل آن به ۱۰۷۲۰۶ نفر رسید که نشان دهنده رشد ۴۵ درصدی از سال ۲۰۰۲ است. موقعیت سازمان دیانت در داخل بوروکراسی دولتی نیز به زیرمجموعه دبیرخانه در نخست‌وزیری ارتقا یافته

است. همچنین در نتیجه تصویب قانون جدید در سال ۲۰۱۰، وظایف و حوزه اختیارات آن به میزان قابل توجهی گسترش یافته است. این قانون یکی از مأموریت‌های این نهاد را «ارائه مشاوره و روشنگری دینی برای خانواده، زنان و جوانان» و در نتیجه ایجاد چارچوب قانونی برای نفوذ سازمان دیانت به حوزه خانواده و روابط جنسیتی عنوان می‌کرد.

جنبه دوم دگرگونی سازمان دیانت تحت حاکمیت حزب عدالت و توسعه، نهادینه‌سازی فعالیت‌های آن در خارج از مسجد است. سازمان دیانت فراتر از حوزه عمل سنتی خود که حول مساجد متمرکز است شروع به فعالیت کرده است و نقش‌های جدیدی را در زندگی اجتماعی شهروندان عادی پذیرفته است. بر اساس گزارش سازمان دیانت که با عنوان «گسترش به زمین‌های خارج از مسجد» تدوین شده است، این نقش‌های جدید شامل بازتعریف خدمات آن، از یک فرمول محدودتر و عبادت‌محور به فرمول وسیع‌تری است که اغلب به عنوان مشاوره مذهبی و اخلاقی از آن یاد می‌شود. این دامنه گسترش سازمان دیانت با تأسیس ایستگاه‌های تلویزیونی و رادیویی سازمان دیانت تکمیل شد.

بعد مهم دیگری از بزرگ شدن سازمان دیانت فراتر از مسجد وجود دارد که به گسترش نهادی آن در داخل کشور بازمی‌گردد. سازمان دیانت از دو طریق عمده به بخش‌هایی از جمعیت که به عنوان گروه‌های هدف دیده می‌شوند، یعنی زنان و جوانان دسترسی پیدا کرده است: اولاً با ایجاد مجراهای خاص در بدنه خود و اغلب در ذیل دفاتر مفتی، مانند اداره مشاوره خانواده و ثانیاً با امضای تفاهم‌نامه‌هایی با وزارتخانه‌ها و شهرداری‌های ذی‌ربط. این مکانیسم دوم، سازمان

دیانت را قادر می‌سازد تا به نهادهای سکولار دولت نفوذ یابد و در اداره امکانات سازمانی و امور اجرایی آنها تأثیرگذار باشد.

با این حال، شاید بلندپروازانه‌ترین و بدیع‌ترین جنبه سازمان دیانت در دوره حزب عدالت و توسعه، نقشی است که در سیاست‌های مربوط به زنان و خانواده بر عهده گرفته است.

سازمان دیانت در سال ۲۰۱۱ تفاهم‌نامه‌ای با وزارت خانواده امضا کرد که تقویت خانواده ترک، حفاظت از ارزش‌های اصیل آن و جلوگیری از مشکلاتی که وحدت آن را تهدید می‌کند، از مهم‌ترین اهداف آن بود. این تفاهم‌نامه همچنین شامل گنجاندن راهنمایی‌های دینی و اخلاقی در خدمات اجتماعی ارائه شده توسط وزارت خانواده و استخدام پرسنل مذهبی سازمان دیانت در مؤسساتی است که توسط این وزارتخانه اداره می‌شود.

دو مجرای ایجاد شده در سازمان دیانت، یعنی استخدام مبلغان زن و تأسیس دفاتر امور خانواده و مشاوره مذهبی، نه تنها این نهاد را به منابع مادی و انسانی لازم برای تغییر شکل روابط جنسیتی مجهز کرده است، بلکه افزایش تعداد خدمات و فعالیت‌هایی که سازمان دیانت برای زنان سازماندهی می‌کند منجر به افزایش چشمگیر ظرفیت آن برای نفوذ به حوزه فردی شده است که به موازات گسترش نهادی آن، این پتانسیل را دارد که به فرآیند سکولارزدایی کمک کند.

سکولارزدایی در یک دولت سکولار؟

سکولاریسم از دهه ۱۹۷۰ در پرتوانعطاف آشکار دین و ظهور مجدد اشکال سیاسی شده آن در سراسر جهان، مورد انتقادهای متعددی قرار گرفته است که از انقلاب ۱۹۷۹ ایران تا ظهور راست مسیحی جدید در ایالات متحده قابل ردیابی است. محققان همچنین به اشکال مختلف اعتقادات و تعلقات مذهبی اشاره کرده‌اند که برجستگی هویت‌های مذهبی را حتی در سکولارترین کشورهای اروپای غربی نشان می‌دهد. این حیات جهانی دین، به‌ویژه در حوزه عمومی، نظریه‌پردازانی مانند یورگن هابرماس را بر آن داشت تا اهمیت سیاسی جوامع و جنبش‌های دینی را در یک «جامعه پساکولار» مورد بازنگری قرار دهند.

مطالعه فاکس بر اساس داده‌های بین‌المللی، دخالت فزاینده دولت‌ها در دین و نفوذ فزاینده دین در سیاست‌های دولت را نشان می‌دهد، روندهایی که نشان‌دهنده تأثیر دین در سیاست داخلی در سراسر جهان است. تحلیل‌های مشابهی نیز در مورد تجدید حیات دین در روابط بین‌الملل و همچنین در مورد نفوذ فزاینده بازیگران فراملی مذهبی و استفاده از قدرت نرم مذهبی در سیاست جهانی انجام شده است که راه را برای ایده «فضای بین‌المللی پساکولار» هموار می‌کند. برخی از محققین با اتخاذ رویکردی تاریخی‌تر، به سیاسی شدن دین توجه کرده و خاطر نشان کرده‌اند که اهمیت جهانی دین را باید نتیجه تبانی تعلقات مذهبی و سیاسی دانست که بسیج سیاسی دینی را تسهیل می‌کند.

با این حال، مقاله مهم پیتر برگر با عنوان «سکولارزدایی از جهان» بود که مطرح کرد نشانه‌های روشنی از روند سکولارزدایی وجود دارد که نه تنها در انعطاف‌پذیری یا تجدید حیات دین، بلکه در اشکال مختلف گرایش‌های ضد سکولاریزاسیون آشکار می‌شود.

در ادامه تحلیل برگر، ویاجسلاو کارپوف استدلال می‌کند که گسترش حوزه مذهبی یا رشد تعداد افراد مذهبی به خودی خود شاهی بر عرفی‌زدایی نیست. فرآیندها یا مؤلفه‌های عرفی‌زدایی که کارپوف در تعریف خود مشخص می‌کند می‌توانند با گرایش‌های سکولاریزه هم‌زیستی کنند. یعنی «گرایش‌های عرفی‌زدایی ممکن است در یک رابطه دیالکتیکی با گرایش‌های سکولار هم‌زمان در یک جامعه باشد».

بسته به پویایی و بازیگران پشت آن، سکولارزدایی می‌تواند از پایین یا از بالا باشد. بر اساس این چارچوب، کارپوف الگوی عرفی‌زدایی را در روسیه تبیین می‌کند؛ عرفی‌زدایی از بالا در روسیه عمدتاً از طریق هم‌گرایی منافع و دیدگاه‌های نخبگان مذهبی و سکولار برای پیگیری سیاست‌های سکولارزدایی و ترکیب منابع و ابزارهای نهادی آنها برای عملی کردن این سیاست‌ها امکان‌پذیر شد. سکولارزدایی در روسیه با پیروی از استراتژی‌های مختلف، از جمله نزدیک شدن سیستماتیک کلیسای ارتدکس روسیه با دستگاه دولتی انجام شده است. یکی از پیامدهای این نزدیکی در عمل، گسترش کلیسای ارتدکس روسیه از طریق قراردادهای همکاری با وزارت آموزش و پرورش برای بازگرداندن دین به سیستم مدرسه به نام آموزش فرهنگی و اخلاقی است.

پرونده ترکیه نه تنها از برخی (البته نه همه) فرآیندهای تشکیل‌دهنده سکولارزدایی که کارپوف شناسایی می‌کند پیروی می‌کند، بلکه شباهت‌های قابل توجهی با نمونه روسیه از نظر نحوه اجرای سیاست‌های سکولارزدایی دارد، مانند نزدیکی نظام‌مند نهادهای سکولار دولت با مرجع دینی (سازمان دیانت در مورد ترکیه) از طریق قراردادهای همکاری با وزارتخانه‌ها، و ابزارهای سیاستی که برای گسترش نفوذ دین در حوزه‌های مختلف از جمله بهره‌گیری از تربیت اخلاقی و هدایت دینی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

دیانت، زنان و سیاست خانواده: واعظان زن

سیاست جدید سازمان دیانت در قبال زنان که در اسناد آن نهاد به آن اشاره شده است عبارت از «دستیابی به زنان از طریق زنان» است. سازمان دیانت تعداد فزاینده‌ای از پرسنل زن را برای این منظور به کار گرفته است. تا سال ۲۰۱۸، طبق آمار رسمی، تقریباً ۱۸۰۰۰ زن در مناصب مختلف در سازمان دیانت مشغول به کار بودند. با این حال، به نظر می‌رسد رقم واقعی بسیار بالاتر باشد. علی‌ارباش، رئیس دیانت، در سخنرانی خود در کارگاه «زنان و اسلام» در آوریل ۲۰۱۸، اشاره کرد که حدود ۴۰۰۰۰ معلم قرآن زن در سازمان دیانت مشغول به کار هستند که از این بین ۲۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰ نفر به عنوان کارکنان دائمی و بقیه افتخاری هستند.

مبلغان زن به عنوان کارشناسان دینی در دفاتر فتوا، پاسخگویی به سؤالات دینی و ارائه راهنمایی‌های مذهبی فعالیت می‌کنند و حتی در مأموریت سازمان

دیانت در میان جوامع مهاجر ترک خارج از کشور شرکت می‌کنند. واعظان زن در خارج از مساجد و در مکان‌هایی مانند بیمارستان‌ها، زندان‌های زنان، بازداشتگاه‌ها، سرپناه‌های زنان، خوابگاه‌های دانشجویی و کارخانه‌ها خطبه می‌خوانند. در واقع، مقررات سازمان دیانت در مورد وظایف واعظان این امکان را برای واعظان زن فراهم می‌کند که فراسوی عبادتگاه‌ها و تقریباً در همه جا خطبه ایراد کنند.

از آنجایی که بر خلاف خطبه‌های نماز جمعه که مستقیماً توسط شورایی در هر دفتر مفتی نوشته می‌شود و به صورت مرکزی بررسی می‌شود، وعظ فضای بیشتری را برای بداهه‌سازی شخصی و تعامل با جامعه فراهم می‌کند، لذا می‌توان اینگونه گفت که وعاظ زن تا حدودی استقلال دارند. با این حال، سازمان دیانت به هماهنگی و کنترل فعالیت‌های تبلیغی نیز بسیار تأکید دارد. برنامه هر واعظ زن با مشورت مفتی محلی تهیه می‌شود که باید فعالیت مبلغان را تأیید و ثبت کند. واعظان باید از قواعد و مقررات سازمان دیانت پیروی کنند که مجدداً توسط مفتی مربوطه کنترل می‌شود. به عبارت دیگر، با وجود عنصر بداهه، به ویژه در زمان پرسش و پاسخ پس از هر سخنرانی، واعظان زن سازمان دیانت در چارچوبی دقیق فعالیت می‌کنند.

گسترش سازمان دیانت در خارج از مساجد: دفاتر مشاوره خانواده
 دفاتر خانواده سازمان دیانت که در سال ۲۰۰۳ با نام دفاتر مشاوره خانواده افتتاح شد و سپس با افزودن «مشاوره دینی» به نام خود مجدداً سازماندهی شد، محصولات منحصر به فرد سیاست سازمان در مورد زنان و خانواده است. اداره

خانواده و مشاوره دینی سازمان دیانت با هدف ارائه خدمات مشاوره‌ای تخصصی در زمینه مسائل خانواده در پرتو قرآن و حدیث تأسیس شد. از این رو، آنها بازتعریف خدمات مذهبی سازمان دیانت را به گونه‌ای منعکس می‌کنند که دامنه آنها را فراتر از عبادت در مساجد گسترش می‌دهد و تمام زمینه‌های زندگی بشر را لمس می‌کند.

امروز حداقل یک دفتر در تمام مراکز استان‌ها و در ۳۰۴ مرکز در شهرستان‌ها (در مجموع ۳۸۵ مرکز) با ۲۱۷۸ پرسنل وجود دارد که ۱۴۵۷ نفر از آنها مبلغین زن، معلمان قرآن و کارشناسان دینی هستند. مقررات جدید به دفاتر استانی مفتی‌ها این امکان را می‌دهد که حتی در محوطه‌های دانشگاهی در مراکز شهرستان‌ها یک دفتر خانواده باز کنند. از طریق این دفاتر است که حوزه فعالیت‌های سازمان دیانت در سطح محلی به فراتر از مساجد گسترش می‌یابد. بر همین اساس، پرسنل دفاتر خانواده از خوابگاه‌های دانشجویی، مراکز جوانان، کارخانه‌ها و سرپناه‌های زنان بازدید می‌کنند. آنها همچنین بازدید از خانه‌ها را، به ویژه در مناسبت‌های خاص مانند مراسم ختم و عروسی و مجالس خانگی برای تلاوت قرآن و فعالیت‌های خارج از منازل را به منظور ملاقات با زنان و کمک به پیوند آنها به عنوان یک جامعه ترتیب می‌دهند. از آنجایی که از پرسنل زن این دفاتر انتظار می‌رود که با زنان در رابطه با ازدواج و یا حتی زندگی جنسی وارد گفتگوهای کاملاً صمیمی شوند، سازمان دیانت به آنها آموزش‌های ویژه‌ای در این زمینه‌ها و همچنین مهارت‌های بلاغی و ارتباطی ارائه می‌دهد.

هدف اصلی دفاتر خانواده سازمان دیانت همانگونه که از نام خود پیداست «ایجاد آگاهی در مورد ازدواج و خانواده در پرتو ارزش‌های دینی و ملی» است. بر این اساس، دفاتر به طور فعال به ازدواج تشویق می‌کنند و سعی می‌کنند از طلاق جلوگیری کنند. شاید بارزترین تجلی این هدف در فعالیت‌های دفاتر خانواده را بتوان در «مدارس ازدواج» یا «دوره‌های خانوادگی قبل از ازدواج» که اغلب با همکاری ادارات محلی، وزارت خانواده یا شهرداری‌ها سازماندهی می‌شوند مشاهده کرد.

فعالیت‌های آموزشی دفاتر خانواده با تصویب قانونی که در ۱۸ اکتبر ۲۰۱۷ به مفتیان حق انجام و ثبت ازدواج مدنی را می‌دهد، تقویت شد. این قانون مواد خاصی از قانون خدمات ثبت احوال را اصلاح کرد تا مفتی‌ها بتوانند ازدواج را به صورت قانونی انجام و به ثبت برسانند، حقی که قبلاً منحصرأً برای مأموران شهرداری‌ها محفوظ بود.

نتیجه‌گیری

این مقاله استدلال می‌کند که این تغییرات مهم را نمی‌توان با ارجاع به تحلیل‌های مرسوم سکولاریسم در ترکیه درک کرد، بلکه می‌توان آن را به‌عنوان مظاهر فرآیند سکولارزدایی از بالا، مطابق با تعریف کارپوف از این واژه، تفسیر کرد. این فرآیند تحت رهبری دولت، ترکیبی از گسترش حوزه دینی و پویایی محرومیت‌زدایی است که عمدتاً با نزدیک شدن سیستماتیک نهادهای دولتی سکولار با مرجعیت‌های دینی همچون سازمان دیانت، شکل می‌گیرد. ابزارهای

سیاستی مورد استفاده، مانند تفاهم‌نامه‌های همکاری بین سازمان دیانت و وزارتخانه‌ها و شهرداری‌ها، مشابهت‌های قابل توجهی را با پرونده روسیه که توسط کارپوف تحلیل شد، نشان می‌دهد.

با این حال، باید توجه داشت که این روند سکولارزدایی که از بالا آغاز شده است تا چه اندازه با دینداری فزاینده در سطح اجتماعی هم‌زمان شده یا باعث افزایش دینداری شده است. در واقع، باز هم مطابق با تحلیل کارپوف، به نظر می‌رسد که روند سکولارزدایی در ترکیه با گرایش‌های سکولاری شدن همزیستی دارد، همانطور که بحث‌های اخیر پیرامون ابزاری‌سازی فزاینده نمادها و اعمال اسلامی، افزایش دئیسم و افول دینداری نشان می‌دهد. این نشانه‌ها نه تنها نشان می‌دهند که سیاست‌های سکولارزدایی می‌توانند با کاهش دینداری همراه باشند، بلکه می‌توانند روندهای سکولاریزاسیون را به عنوان یک واکنش برانگیزند.^۱

های-۲۰۸۰٪.EA٪.گسترش-فعالیت/<https://mersadcss.com/products/translations/> /سازمان-دیانت-و-سیاست

خوجه‌های اسماعیلی، در کانادا و آمریکا

نویسنده: کریم ح. کریم، استاد مطالعات اسلامی در دانشگاه کارلتون
محل نشر: دائرة المعارف «دین» آکسفورد
تاریخ انتشار آنلاین: ۲۹ نوامبر ۲۰۲۱

خوجه‌ها گروه غالب را در شیعیان نزاری اسماعیلی در سطح جهان و در آمریکای شمالی تشکیل می‌دهند. آنها از قومیت‌های جنوب آسیا هستند و به سنت ۷۰۰ ساله «ساتپنت (Satpanth)» تعلق دارند. سایر گروه‌های وابسته به اسماعیلی‌های نزاری بومی سوریه، ایران، افغانستان، تاجیکستان و چین هستند. خوجه‌ها این گروه‌ها را در شکل‌دهی جوامع اقلیت دور از وطن (دیاسپورا) در آسیا، آفریقا، اروپا، آمریکای شمالی و استرالیا رهبری کرده‌اند. این مجموعه

^۱ خوجه‌ها به دو گروه اسماعیلی و اثنی‌عشری تقسیم می‌شوند.

مذهبی فراملی، آقاخان چهارم را که در سال ۱۹۵۷ به رهبری رسید، به عنوان «امام» خود از نسب علی بن ابی طالب (ع) و فاطمه (س)، دختر حضرت محمد (ص) می‌داند. او در لیسبون پرتغال یک «مرکز امامت» (که «دیوان» نیز نامیده می‌شود) تأسیس کرده و در فرانسه اقامت دارد و از آنجا به پیروان در سراسر جهان راهنمایی‌های دینی و دنیوی ارائه می‌کند. امام رهبران شوراهایی را که جماعت‌ها را در کشورهای مختلف اداره می‌کنند، تعیین می‌کند. شبکه توسعه فرافرقه‌ای آقاخان (AKDN) که برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را اجرا می‌کند، به یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های غیردولتی (NGO) در جهان تبدیل شده است. خانواده‌های نخبه خوجه، به‌ویژه خانواده‌هایی که زادگاهشان آفریقای شرقی است، تمایل دارند بر رهبری نهادهای وابسته به امام تسلط داشته باشند. آنها همچنین بر ساختارهای خودگردان کانادا و آمریکا هژمونی دارند. به عنوان یک گروه، خوجه‌ها ثروتمندترین و تحصیل‌کرده‌ترین افراد در جنبش هستند و بودجه قابل توجه و همچنین خدمات حرفه‌ای و داوطلبانه را به زیرساخت‌های نهادی آقاخان ارائه می‌کنند. جایگاه‌های آنها در آمریکای شمالی جریان ثابتی از منابع مالی، فیزیکی و فکری را برای برنامه‌های فراملی امام فراهم می‌کند.

با این حال، یک پارادوکس در قلب جنبش نهفته است؛ سنت ساتپنت و هویت فرهنگی خوجه از اوایل قرن بیستم در روند به حاشیه رانده شدن قرار داشته است. تلاش مستمری به دنبال حذف جنبه‌های «هندویی» میراث مذهبی و

فرهنگی خوجه‌ها بوده است. نهادهای پژوهشی، آموزشی و فرهنگی جنبش
کمترین توجه را به سایننت می‌کنند.^۱

^۱https://oxfordre.com/religion/view/10.1093/acrefore/978.19934.378/001.001/acrefore_978.19934.378_e-841

دین و دینداری در گستره جهانی

به تازگی اداره کل بین‌المللی تبلیغ سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گزارشی را با عنوان «دین و دینداری در گستره جهانی» به سامان رسانده است که مروری بر تحقیقات انجام‌شده در خصوص روند تغییرات دینی در عرصه بین‌المللی و چشم‌انداز آینده دینداری در جهان دارد. آنچه در ادامه می‌آیند یافته‌های کلیدی این گزارش است:

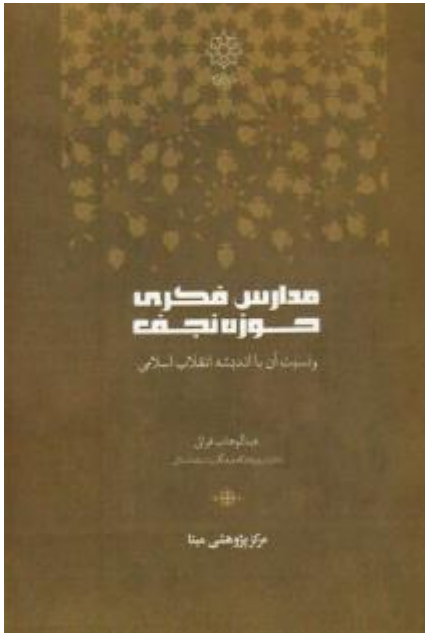
- اساساً در همه جوامع میزان زاد و ولد در مادران مذهبی از سایر مادران (غیر مذهبی) بالاتر است.
- در میان ادیان جهان رشد جمعیت مسلمانان و مسیحیان از متوسط رشد جمعیت جهان بیشتر است.
- مسلمانان - با داشتن متوسط سن پایین‌تر، نرخ رشد بالاتر و مرگ و میر پایین‌نوزادان - طی ۴۰ سال آینده بیشترین رشد جمعیتی را خواهند داشت.

- پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۶۰ جمعیت مسلمانان و مسیحیان برابر شود.
- طی بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۶۰ جمعیت مسلمانان، مسیحیان، هندوها و یهودیان نسبت به سایر ادیان رشد بیشتری خواهد داشت.
- به دلیل نرخ باروری پایین در کشورهایمانند چین، تایلند و ژاپن جمعیت بودائیان کاهش می‌یابد.
- پیش‌بینی می‌شود توزیع گروه‌های دینی در مناطق جغرافیایی جهان دچار تغییرات شود و جمعیت مسلمانان و مسیحیان در جنوب صحرای آفریقا به طرز معناداری افزایش خواهد داشت. بر همین اساس به نظر می‌رسد، این منطقه با دگرگونی و تغییرات اساسی روبرو خواهد بود.
- اکثریت جمعیت بی‌دین دنیا در منطقه آسیا اقیانوسیه زندگی می‌کنند که به علت نرخ باروری پایین و افزایش سن، جمعیت آنان با کاهش روبرو می‌شود. در همین حال جمعیت بی‌دین در اروپا و آمریکای شمالی افزایش می‌یابد.
- با در نظر داشتن کاهش جمعیت جوامع بی‌دین و افزایش جمعیت جوامع دینی، پیش‌بینی می‌شود ترکیب جمعیتی جهان در سال ۲۰۶۰ بدین ترتیب باشد: مسیحی (۳۱,۸ درصد)، مسلمان (۳۱,۱ درصد) و هندو (۱۴,۵ درصد).
- هر چند که (با توجه به نرخ رشد بالای گروه‌های دینی) جهان به سمت دین‌دار شدن (از حیث کمی) پیش می‌رود اما به نظر می‌رسد،

میان توسعه اقتصادی، امید به زندگی، طول عمر، سطح تحصیلات و میزان دینداری رابطه عکس وجود دارد و با افزایش تحصیلات، ثروت و امید به زندگی سطح تقید دینی کاهش می‌یابد.

- مردم مناطق فقیر مذهبی‌تر هستند.
- در میان کشورهای ثروتمند، ایالات متحده و رژیم صهیونیستی از کشورهای هم‌سطح، تقید دینی بالاتری دارند.
- در حال حاضر، بعد از اسلام و مسیحیت جمعیت بی‌دین در رده سوم قرار دارد که در سال‌های آینده جمعیت آنان کاهش خواهد یافت.
- براساس پیش‌بینی گزارش‌ها، با وجود رشد بالای جمعیت یهودیان، جمعیت آنان طی ۴۰ سال آینده تغییر قابل توجهی نخواهد داشت و همچنان در انتهای جدول توزیع دینی قرار خواهند گرفت.
- در میان کشورهای مورد مطالعه، مردم چین، روسیه، استرالیا، کانادا و کشورهای شمال اروپا کمترین، و اتیوپی، اندونزی و پاکستان بیشترین میزان تقید دینی را دارند.
- جوانان نسبت به بزرگسالان خود کمتر مذهبی هستند.
- بیشترین میزان توجه به دین (تقید) در خاورمیانه، آفریقا، جنوب آسیا و آمریکای لاتین و کم‌ترین توجه در اروپا، آمریکای شمالی، شرق آسیا و استرالیا گزارش شده است.

کتاب، مدارس فکری حوزه نجف و نسبت آنها با اندیشه انقلاب اسلامی،

متن زیر گزارشی است از نشست نقد و بررسی کتاب «مدارس فکری حوزه نجف و نسبت آنها با اندیشه انقلاب اسلامی» که به همت مرکز اندیشه‌ای-رسانه‌ای شعوبا و مرکز تخصصی حوزه مشکات برگزار شده است. در این نشست ابتدا دکتر عبدالوهاب فراتی به ارائه گزارشی از کتاب خود پرداخته و سپس

دکتر احمد رهدار این کتاب را به نقد و بررسی گذاشتند. آنچه در ادامه می‌آید گزارشی از سخنرانی دکتر عبدالوهاب فراتی است.

اهمیت حوزه نجف

بعد از سقوط صدام بر اهمیت حوزه نجف افزوده شد و نقش آن برای جهان تشیع مورد توجه خیلی افراد قرار گرفته است. اهمیت قدرت گرفتن شیعیان بعد از سقوط صدام، به مراتب بیشتر از قدرت‌یابی تشیع در ایران است. چون اگر الگوی شیعیان در عراق موفق شود و قدرت را خوب مدیریت کند الگویی قابل ارائه برای کشورهای اسلامی است که بخش عمده جمعیت‌شان شیعه هستند.

نشان می‌دهد سنی‌ها و شیعیان می‌توانند در کنار هم، در قدرت مشارکت کنند. ایران چون اکثریت تشیع را دارد، الگوی مدیریتی قابل تسری به کشورهای با ترکیب جمعیتی سنی و شیعه نیست. در این فضا نقش حوزه علمیه نجف یا مرجعیت اهمیت زیادی دارد.

امروزه مراکز علمی و پژوهشی در مورد حوزه علمیه نجف فکر می‌کنند و می‌نویسند و کشورهای غربی تلاش می‌کنند بین قرائت نجف از تشیع، که تعبیر به تشیع مدنی می‌شود، و قرائت قم از تشیع، که تعبیر به تشیع سیاسی می‌شود، جدایی بیندازند و به نوعی بر برتری‌های تفسیر نجف از تشیع تأکید کنند. در واقع می‌خواهند القا کنند تشیع سیاسی پیامدهای سختی برای زندگی ایرانی‌ها داشته و اگر تفسیر نجف از تشیع به نتیجه برسد، شاید تعامل آن تشیع با منطقه و جهان و جذب مؤلفه‌های توسعه روان‌تر باشد.

من در فصل آخر کتابی که چاپ نشده، این موضوع را مفصل بحث کردم که این دو تفسیر در کجا به رقابت پرداختند، مؤلفه‌ها و اجزاءشان کدام است و در آینده کدام‌یک از این دو قرائت ممکن است پیروزی بیشتری پیدا کند.

کتاب چاپ شده فعلی، چکیده‌ای از یک پژوهش مفصل ۴۰۰ صفحه‌ای است و این را به صورت خلاصه، موسسه مینا، در نسبت با اندیشه انقلاب اسلامی استخراج کرده و کار اصلی من دست شورای نشر است و احتمالاً سال آینده چاپ شود. خیلی از گفتگوها و فصولی که در مورد نجف، در کتاب حاضر نوشتم، شاید یک پنجم آنچه در کتاب اصلی است، باشد.

روش تحقیق

ما در اولین پژوهش باید یک روایت کلان و قریب به واقع از حوزه نجف تهیه کنیم و آن را در اختیار طلاب حوزه علمیه قم قرار دهیم. من احساس کردم بخشی از داوری‌هایی که در حوزه علمیه قم از نجف می‌شود، غیر واقعی و بدون علم است. ما باید آگاهی‌هایی را در دسترس طلاب قم قرار دهیم تا آنچه در حوزه نجف می‌گذرد را بفهمند. شاید بهترین پژوهش برای آشنایی با این ایده، جریان‌شناسی باشد. چون توصیف دقیقی از آنچه در حوزه نجف اتفاق افتاده یا احتمال دارد اتفاق بیفتد، دارد. بر این اساس یک جریان‌شناسی از حوزه نجف ارائه کردم و در کتاب تعمداً از کلمه «مدارس» استفاده می‌کنم. کلمه جریان که در ایران رایج شده، در حوزه نجف کاربرد درستی ندارد. وقتی با برخی صحبت می‌کردم که برای جریان‌شناسی حوزه نجف، به اینجا (نجف) آمده‌ام می‌گفتند این واژه مصطلح در بغداد است و در نجف باید از واژه مدرسه استفاده شود. به همین دلیل برای فهم جریان، به فهم مدرسه منتقل شدم.

مدرسه را نه در قالب یک جریان، بلکه به عنوان مدرسه‌ای که مؤسس و شارح و توزیع کننده دارد مورد توجه قرار دادم. بر اساس فهم مدارس موجود، تلاش کردم مدارس کانونی و فرعی نجف را مورد مطالعه قرار دهم. البته در نجف برخلاف ایران، خاندان قبل از مدرسه اهمیت دارد. مثلاً خاندان صدر، حکیم، سبزواری، بهشتی، آل کاشف الغطا، خویی و... اینها قدرت اول در حوزه نجف را در دست دارند و معمولاً مرجعیت از درون این خاندان‌ها ظهور می‌کرده!

قبل از درگیری صدر دوم با مرجعیت سنتی در نجف و شکست اقتدار مرجعیت سنتی، اساساً خاندان‌ها آنچنان اقتداری داشتند که اجازه نمی‌دادند مرجعیت یا کرسی دروس عالی، خارج از آن خاندان شکل بگیرد و به صورت ارثی مرجعیت را درون خاندان خودشان نگه می‌داشتند. در دوره صدر دوم این ساختار شکسته شد و افرادی به حمایت ایشان در درس فقه و اصول ایشان شرکت کردند و بعداً ادعای مرجعیت کردند که خاستگاه خانوادگی نداشتند. افرادی مثل شیخ محمد یعقوبی و شیخ قاسم الطائی و الصرخی از این دسته هستند.

من در این تحقیق از منظر سیاسی به مدارس نگاه می‌کردم و دنبال سایر مؤلفه‌ها نبودم. تصورم این بود که نجف یک کانون محوری دارد که اقتدار نجف به دست آن است. الان در نبود آقای خویی باز هم کانونی‌ترین مدرسه متعلق به آقای خویی است که به لحاظ روش اجتهاد و مبانی و رویکرد همچنان اقتدار دارد و خروج از این کانون و درگیر شدن با آن، به شدت سخت و واجد تبعات است.

مدرسه خویی

مدرسه آقای خویی به لحاظ سیاسی معتقد بود فقیه در عصر غیبت ولایت عامه ندارد و ادله لفظی وارده در باب ولایت سنداً و دلالتاً ضعیف است. اگر هم فقیه در پاره‌ای از امور عامه مداخله می‌کند از باب ضرورت و مصلحت است البته این به معنای بی‌تفاوتی به حوزه سیاست نیست. اما از درون این نگاه، نظریه

ای که بشود آن را مستند به فقه کرد و گفت که آقای خوبی در باب نظم سیاسی از چنین نظریه‌ای حمایت می‌کند، وجود ندارد.

اگر اینها در زمانی می‌خواستند نگاه ایجابی در حوزه سیاسی داشته باشند بیش از هر چیز، دولت شورایی در ذهنشان شکل می‌گرفت، که بیشتر متأثر از ادبیات آخوند خراسانی در نجف است. آیت الله سند می‌گوید: اساساً نجفی‌ها خارج از آنچه آخوند در باب اداره دولت می‌گفت فکر نکردند یا نمی‌کنند! نشانه‌های زیادی وجود دارد که اینها به محض رفتن به سمت تدبیر، غیر از شورا چیزی در ذهنشان شکل نمی‌گرفت.

همچنان که بعد از انتفاضه شعبانیه در ۱۹۹۱ که جنوب عراق قیام کرد و شاید ۹۰ درصد شهرهای عراق از دست صدام خارج و به دست انقلابیون افتاد، آقای خوبی به اصرار انتفاضه کنندگان و بزرگان نجف، تصمیم گرفتند یک هیئت ۹ نفره با اختیاراتی برای اداره شهرهای انقلاب شده در عراق، شکل بدهند. ما در مدرسه خوبی بعد از سلب ولایت از فقها در وجه ایجاب، چیزی جز شوراگرایی نمی‌بینیم. این شوراگرایی متأثر از آخوند و نائینی است که در شاگردان بعد از ایشان، نسل به نسل، این نگاه جاری می‌شود.

مدرسه سیستانی

این مدرسه عطف به مدرسه خوبی، نگاه سلبی به دولت فقیه یا حکومت مشروعه در عصر غیبت دارد. در تقریرات آقای ربانی، از درس خارج اجتهاد و تقلید آقای سیستانی، مفصل این موضوع از منظر آقای سیستانی بحث می‌شود. اما

آقای سیستانی فراتر از آنچه مدرسه خوبی دارد، در وجه ایجابی، بیشتر به تدبیر دولت فکر می‌کند و تا جایی که در توانش هست، به تعبیر آقای سید جواد شهرستانی، در امر حسبه اتساع می‌دهد، اما تا به مرز حکومت می‌رسد، دایره امور حسبه را می‌بندد.

دکتر عبدالهادی الحکیم که یکی از متنفذین بیت آقای سیستانی در نجف هست در کتاب خودش «النجف و حوزاتها» در جلد ۶ که به بررسی بیانیه‌های آقای سیستانی اختصاص دارد، تعبیر «اراده‌الامه» دارد. یعنی می‌گوید سیستانی از طریق شیخ حسین حلی به نائینی وصل می‌شود و نائینی را در دوره جدید بازسازی می‌کند و همان احترام گذاشتن به اراده آزاد انسان‌ها، در حوزه غیر منصوصات مورد توجه ایشان است و تأسیس دولت و امر حکومت و حکمرانی را حواله به جمهور مسلمانان می‌دهد.

البته تفاوت سیستانی با نائینی این است که نائینی اقلیت‌های مذهبی و زنان را در نظریه‌اش ندارد و توضیح نمی‌دهد. اما سیستانی این خلأها را در عراق جدید پُر کرده و این نشان می‌دهد اندیشه ایشان گامی فراتر از نائینی رفته است، ضمن اینکه با استادش یعنی آقای خوبی، تفاوت‌های عمده دارد. به تعبیر آقای شهرستانی، سیستانی در میانه خوبی و امام قرار دارد!

مدرسه صدر اول

فقه‌های مدرسه سیستانی و خویی، تلاش می‌کنند حوزه‌های خالی از نص را پر از احکام شرعی نکنند و به اراده آزاد انسان‌ها احترام زیادی بگذارند. اما مدرسه صدر اول تلاش زیادی می‌کند که حوزه‌های خالی از نص، یا منطقه فراغ تشریح را، پر از احکام شرعی کند و نقش فقیه را در زندگی بالا ببرد و به نقد نگاه مدرسه خویی در باب زعامت فقها در عصر غیبت می‌پردازد و یک نظریه ایجابی در باب اداره دولت در عصر غیبت دارد.

شهید سید محمد باقر صدر علاوه بر نگاه بالا، تلاش می‌کند از طریق حزب، راهی برای تحقق این نظریه فراهم کند. چیزی که نجف استقبال نمی‌کند چون با هنجار مرسوم نجف در تضاد است. هنجار نجف رد ولایت عامه فقها و در نهایت پذیرش ولایت فقها در امور حسبه است که وقتی جلوتر می‌آید؛ تحت تأثیر مبانی آخوند و نائینی پذیرش یک دولت شورایی است. صدر با این هنجار مرسوم درگیر می‌شود و صدر اول در طرح‌واره سیاسی خودش «أُمّی» فکر می‌کند و نظریه او در شرایط تاریخی عراق همبوط نمی‌کند و این به مذاق نجف تلخ آمده است.

به همین دلیل امروز در حوزه نجف اراده و علاقه‌ای برای بازگشت به صدر اول دیده نمی‌شود. فقط در یک یا دو درس، به آرای اصولی ایشان اشاره می‌شود و عملاً صدر اول حضور جدی در نجف ندارد و این نشان می‌دهد این اندیشه مورد اقبال نجفیان قرار نگرفته و به همین دلیل صدر اول آرزوهای برآورده نشده خودش را در ایران دنبال می‌کند. وقتی انقلاب در ایران پیروز می‌شود به فرستاده

صدام می‌گوید: حالا که من به آرزوی خودم (تشکیل حکومت اسلامی) در ایران رسیده‌ام، آماده شهادت هستم.

مدرسه صدر دوم

از درون مدرسه صدر اول، به تدریج مدرسه صدر دوم شکل گرفت که هم با کل حوزه نجف درگیر شد و هم رویه آنها در تقیه ورزی با دولت بعثی را کنار گذاشت. صدر دوم شاگرد صدر اول است و خیلی هم به او احترام می‌گذارد. وقتی امام درس خارج فقه ولایت فقیه را شروع می‌کند، صدر دوم و آقای سید محمود شاهرودی از طرف صدر اول، در درس امام شرکت می‌کنند و گزارش مباحث امام را به صدر اول می‌دهند و صدر اول هم می‌گوید مثلاً این ۴ اشکال به فرمایشات امام هست، فردا که رفتید اینها را حتماً به امام بگویید تا امام به این سؤالات پاسخ بدهد.

صدر دوم در شرایط تاریخی خاصی مورد اقبال قرار می‌گیرد. با حوزه نجف درگیر می‌شود و حوزه نجف را حوزه مکتوب می‌داند. به طوری که مرجعیت به نظر او، مرجعیت مکتوب است. مکتوب به این معنا که مراجع در بیوت نشستند و هر کس سؤال کرد، آنها هم به صورت مکتوب جواب استفتا می‌دهند. در صورتی که مرجع باید بین مردم حضور پیدا کند. صدر ثانی بعد از اتمام درس عبا را پهن می‌کرد و مردم دور او جمع می‌شدند و سؤالات آنها را پاسخ می‌داد حتی به خانم‌های بد حجاب برای رعایت حجاب تذکر می‌داد.

در این دوره صدام متوجه می‌شود جامعه عراق به شدت سکولار شده و جوان‌ها از مذهب فاصله می‌گیرند و جامعه نیازمند است که برگردد. صدام آن موقع موج «حملة الايمان» را راه می‌اندازد و الله اکبر را به پرچم اضافه می‌کند و به حرم رفت و آمد می‌کند و... صدر دوم از این فضا به خوبی استفاده می‌کند و با راه اندازی نماز جمعه‌های متعدد در شهرها یک جریان فرهنگی گسترده در عراق شروع می‌کند که مورد اقبال توده‌های عراقی قرار می‌گیرد.

بعد از شکست انتفاضه شعبانیه ۱۹۹۱ که خیلی از معارضین و مجاهدین و انقلابیون در عراق کشته و اعدام شدند. علامه فضل الله که هم درس صدر دوم بوده به صدر دوم می‌گوید: فاز مبارزه نظامی را که طرفداران صدر اول در حزب الدعوه شروع کردند تغییر بده و به سمت انتفاضه فرهنگی ببر، که مورد استقبال صدر دوم قرار می‌گیرد. البته صدر دوم در مبانی، تحزب را نوعی انانیت جمعی می‌داند و شبیه امام خمینی (ره)، خیلی اعتقادی به حزب خیلی نداشته و بیشتر معتقد به آگاهی بخشی به توده‌های مردم بوده و به سمت آگاهی بخشی بین مردم رفت و محاکم شرعی و نماز جمعه فعال درست کرد.

در نماز جمعه توصیه اخلاقی می‌کرد و دولت هم در یک دوره‌ای از او حمایت می‌کرد. یعنی زمانی که حزب بعث به آقای سیستانی اجازه نمی‌داد در مسجد خضرا به جای آقای خویی اقامه جماعت کند، ایشان نماز جمعه داشت و حکومت عراق اداره حوزه‌ها را هم از دست مدرسه خویی گرفت و به دست آقای صدر داد. یکی از اختلافات اساسی بین خاندان حکیم و صدر همین دعوایی بود که اینها مفصل راجع به اداره حوزه داشتند. به تدریج صدر دوم بعد از اینکه

قدرت پیدا کرد وارد مخالفت با بعثی‌ها شد و سرانجام در ۱۹۹۹ به همراه دو پسرش ترور شد. از این تاریخ تا ۲۰۰۳ که صدام سقوط کرد، چیزی به عنوان جریان صدر دوم در میان ادبیات معارضین دیده نمی‌شود. بعد از سقوط صدام عکس‌های صدر دوم برجسته و مقتدی وارد عرصه سیاست می‌شود.

در بیت صدر دوم دو طیف حضور داشتند که خودشان عنوان معتدلین و متطرفین می‌دهد؛ آقای شیخ محمد یعقوبی رهبر جناح معتدل بوده و غیر یعقوبی که بعداً پشت مقتدی ایستادند جزو متطرفین بودند. بیشتر شخصی‌ها و برخی طلاب تند دفتر، به تدریج بعد از شهادت صدر دوم، یعقوبی را از دفتر بیرون کردند. یعقوبی در مدرسه کاشف الغطا تدریس را شروع کرد و آن‌قدر فشار آوردند که از نجف به حی‌الزهره رفت و آنجا مستقر شد. اما بخش عظیمی از جریان اعتدالی صدر را دور خود جمع کرد.

صدر دو وصیت دارد؛ یک وصیت عام دارد که می‌گوید اگر من شهید شدم به دو نفر رجوع کنید؛ سید کاظم حائری در قم و محمد اسحاق فیاض در نجف، گرچه من حائری را اعلم از فیاض می‌دانم اما با توجه به اینکه حائری در عراق نیست و از نزدیک با مشکلات مواجه نیست، به فیاض رجوع کنید هرچند فیاض به مدرسه خوبی تعلق دارد.

وصیت دوم اینکه ۳۶ نفر از شاگردانش که بخشی از آنها از ائمه جمعه اطراف نجف هستند را دعوت می‌کند و در آن مجلس، مصطفی و مؤمل و مقتدی حضور دارند، می‌گوید بعد از خودم همه را به شیخ محمد یعقوبی واگذار می‌کنم

و ایشان را رهبر حرکت اجتماعی بعد از خودش معرفی می‌کند و یعقوبی بر همین اساس معتقد است مقتدی باید از او تبعیت کند.

تمایز نظر و میدان عمل

ما باید بین مرام‌نامه‌های فقهی علمای نجف در باب دولت مشروع، پذیرش یا عدم پذیرش ولایت، و بین طرح‌واره‌هایی که آنها به لحاظ عینی در باب اداره دولت در عراق دارند تمایز بگذاریم. ما نمی‌توانیم از طریق آثار فقهی آنها بفهمیم که آنها در باب تغییر دولت در عراق چگونه فکر می‌کنند. به همین دلیل کسانی که طرفدار ولایت عامه اتساعی فقها هستند، که عمدتاً صدر دومی‌ها این‌طور هستند، وقتی به اداره می‌رسند می‌گویند ولایت فقیه یک اندیشه مدرسه‌ای است و ما در نهایت اگر بخواهیم نقش فقیه را در عرصه سیاست برجسته کنیم، فقیه فقط نظارت روحی دارد. اصطلاح «نظارت روحی» در قم قابل فهم نیست و با نظارتی که اینجا ما در اصطلاح فقهی می‌گوییم تفاوت دارد. آنها عملاً به نتیجه‌ای می‌رسند که ظاهراً اگر هم در امتداد مدرسه خوبی قرار می‌گرفتند، ممکن بود به همین نتیجه برسند.^۱

^۱ <https://shouba.ir> - بررسی مدارس فکری نجف و نسبت آن با اندیشه